

www.qbz.gov.al

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Viti: 2022 – Numri: 162

Tiranë – E mërkurë, 7 dhjetor 2022

PËRMBAJTJA

		Faqe
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 548, datë 22.11.2022	Për shfuqizimin e urdhrit nr. 365, datë 10.8.2022, “Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria, Letonia, Ukraina, Rumania, Italia, Gjermania, Lituania, Moldavia, Sllovakia, Serbia, Estonia, Bullgaria, Polonia dhe Maqedonia e Veriut”.....	19069
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 549, datë 22.11.2022	Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Rumania.....	19069
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 550, datë 22.11.2022	Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria.....	19071
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 551, datë 22.11.2022	Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Sllovakia.....	19074
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 552, datë 22.11.2022	Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Polonia.....	19077
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 553, datë 22.11.2022	Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Letonia.....	19079
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 554, datë 22.11.2022	Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Bullgaria.....	19083
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 555, datë 22.11.2022	Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Estonia.....	19086

Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 556, datë 22.11.2022	Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Serbia.....	19089
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 557, datë 22.11.2022	Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Lituania.....	19091
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 558, datë 22.11.2022	Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Maqedonia e Veriut.....	19094
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 559, datë 22.11.2022	Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Italia.....	19096
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 560, datë 22.11.2022	Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Gjermania.....	19099
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 561, datë 22.11.2022	Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Moldavia.....	19102
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 562, datë 22.11.2022	Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Ukraina.....	19104
Vendim i Gjykatës Kushtetuese nr. 29, datë 1.11.2022	Me objekt shfuqizimin e vendimeve nr. 323, datë 23.2.2015, të Gjykatës Administrative të Apelit; nr. 00-2022-5, datë 17.1.2022, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë. Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën Administrative të Apelit dhe gjykimin brenda një afati 6-mujor me tjetër trup gjykues....	19107
Vendim i Gjykatës Kushtetuese nr. 30, datë 2.11.2022	Me objekt shfuqizimin e shprehjes “ <i>gjykata duhet të parashikojë kamatat ligjore në përputhje me legjislacionin në fuqi, që rregullon pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore dhe tregtare</i> ”, në shkronjën “d”, të paragrafit të pestë, të nenit 511, të Kodit të Procedurës Civile.....	19113
Vendim i Gjykatës Kushtetuese nr. 31, datë 3.11.2022	Me objekt shfuqizimin e vendimeve nr. 752, datë 29.3.2013, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë; nr. 1158, datë 21.10.2015, të Gjykatës së Apelit Vlorë; nr. 00-2021-1694, datë 18.10.2021, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.....	19128
Vendim i Gjykatës Kushtetuese nr. 32, datë 3.11.2022	Me objekt shfuqizimin e vendimeve nr. 1035, datë 21.10.2015, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan; nr. 10-2016-806/270, datë 12.4.2016, të Gjykatës së Apelit Durrës; nr. 00-2021-1023, datë 16.12.2021, të Kolegjit Penal të Gjykatës Së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.....	19135
Vendim i Komisionit të Ndhmës Shtetërore nr. 108, datë 21.10.2022	Mbi vlerësimin e njoftimit të projektit “Marina dhe jahtet e Durrësit”	19148

Vendim i Komisionit të Ndhmës Shtetërore nr. 109, datë 26.10.2022	Për një ndryshim në vendimin e Komisionit të Ndhmës Shtetërore nr. 103, datë 19.7.2021, “Autorizim i ndihmës shtetërore ‘Për fuqizimin e grave dhe nxitja e sipërmarrjes’”.....	19149
Vendim i Komisionit të Ndhmës Shtetërore nr. 110, datë 1.12.2022	Autorizim i ndihmës shtetërore “Për ndërmarrjet sociale”.....	19150
	Korrigjim gabimi material në kërkesën e Agjencisë Shtetërore për Shpronësimin me nr. 122/12, datë 23.11.2022, “Për shpronësim për interes publik, për pasuritë e paluajtshme, pronë private, që preken nga realizimi i projektit ‘Rikualifikimi i Sheshit të Flamurit’, Bashkia Vlorë”, botuar në Fletoren Zyrtare nr. 157, datë 25.11.2022.....	19151

URDHËR

Nr. 548, datë 22.11.2022

**PËR SHFUQIZIMIN E URDHËRIT
NR. 365, DATË 10.8.2022, “PËR IMPORTIN
E KAFSHËVE TË LLOJIT DERRA,
PRODUKTEVE, NËNPRODUKTEVE
TË TYRE, MATERIALIT BIOLOGJIK,
EMBRIONEVE, MISHIT DHE
NËNPRODUKTEVE TË TYRE NGA
HUNGARIA, LETONIA, UKRAINA,
RUMANIA, ITALIA, GJERMANIA,
LITUANIA, MOLDAVIA, SLLOVAKIA,
SERBIA, ESTONIA, BULLGARIA,
POLONIA DHE MAQEDONIA
E VERIUT”**

Mbështetur në nenin 102, pika 4, të Kushtetutës; në nenin 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar; dhe të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”,

URDHËROJ:

1. Shfuqizimin e urdhrit nr. 365, datë 10.8.2022, “Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria, Letonia, Ukraina, Rumania, Italia, Gjermania, Lituania, Moldavia, Sllovakia, Serbia, Estonia, Bullgaria, Polonia dhe Maqedonia e Veriut”.

2. Për zbatimin e këtij urdhri, ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit, Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve dhe Autoriteti Kombëtar i Ushqimit.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Frida Krifca

URDHËR

Nr. 549, datë 22.11.2022

**PËR IMPORTIN E KAFSHËVE TË
LLOJIT DERRA, PRODUKTEVE,
NËNPRODUKTEVE TË TYRE,
MATERIALIT BIOLOGJIK,
EMBRIONEVE, MISHIT DHE
NËNPRODUKTEVE TË TYRE
NGA RUMANIA**

Mbështetur në nenin 102, pika 4, të Kushtetutës; në nenin 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, produkteve të tyre, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, mishin e freskët dhe nënprodukteve të tyre të kafshëve të llojit derra, vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 1.1 deri në pikën 1.8, përkatësisht nga i gjithë shteti i Rumanisë.

1.1 Për kafshët e gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që kafshët:**

a) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajës afrikane të derrave ditën e dërgesës;

b) janë mbajtur që nga lindja ose për tre muajt e fundit në një kompartament (zonë) pa prezencë të murtajës afrikane të derrave; ose

c) janë mbajtur në një stacion karantine, të izoluar për 30 ditë përpara dërgesës dhe i janë nënshtruar një testi virologjik dhe një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas hyrjes në stacionin e karantinës, me rezultate negative.

1.2 Për materialin biologjik të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët donatore të materialit biologjik:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muajt para grumbullimit në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërtetohet se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e

fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së materialit biologjik;

c) sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve është në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 15.1.10 ose nenin 15.1.11 të Kodit Terrestrial të OIE-së, sipas rastit.

1.3 Për embrionet e derivuara *in vivo* të derrave të butë, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët donatore të embrioneve:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit të embrioneve në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së embrioneve;

c) i janë nënshtruar një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas grumbullimit, me rezultate negative;

ç) embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përputhje me dispozitat përkatëse të kapitullit 4.8 dhe 4.10 të Kodit Terrestrial të OIE-së.

1.4 Për mishin e kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e llojit derra që kanë origjinën nga tufat në të cilat janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton

se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) janë testuar mostra nga një numër statistikisht përfaqësues i kafshëve për sëmundjen e murtajës afrikane të derrave, me rezultate negative;

c) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshë të cilat janë therur në një thertore të miratuar dhe i janë nënshtruar kontrollit me rezultate të favorshme të inspektimit para dhe pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) janë marrë masat e nevojshme pas therjes për të shmangur kontaktin e mishit të freskët me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.5 Për mishin e freskët të kafshëve të egra të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) janë vlarë në një vend ose zonë të lirë nga murtaja afrikane e derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) i janë nënshtruar me rezultate të favorshme një inspektimi pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së në një objekt ekzaminimi të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti.

1.6 Për produktet e mishit të kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) mishi i freskët plotëson kushtet përkatëse në nenet 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) mishi është përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti dhe ka plotësuar kushtet përkatëse të neneve 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar, për qëllime eksporti, në mënyrë që të sigurohet shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me nenin 15.1.23 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit të mishit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.7 Për qimet (e pjesës së shpinës) e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e kanë origjinën nga derrat e egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose ndarje pa prezencë të murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar, për qëllime eksporti, ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga proceset e listuara në nenin 15.1.26 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin me produktin me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.8 Për lëkurët e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) kanë ardhur nga derra të një vendi ose zone të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave, në përputhje me pikën 1 ose me pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar, për qëllime eksporti; ose

b) origjinojnë nga derra të egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose kompartment pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga procedurat e përmendura në nenin 15.1.25 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat paraprake të nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2. Urdhri nr. 365, datë 10.8.2022, “Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria, Letonia, Ukraina, Rumania, Italia, Gjermania, Lituania, Moldavia, Sllovakia, Serbia, Estonia, Bullgaria, Polonia dhe Maqedonia e veriut”, shfuqizohet.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar

të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre.

4. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Frida Krifca

URDHËR
Nr. 550, datë 22.11.2022

**PËR IMPORTIN E KAFSHËVE TË
LLOJIT DERRA, PRODUKTEVE,
NËNPRODUKTEVE TË TYRE,
MATERIALIT BIOLOGJIK,
EMBRIONEVE, MISHIT DHE
NËNPRODUKTEVE TË TYRE
NGA HUNGARIA**

Mbështetur në nenin 102, pika 4, të Kushtetutës; në nenin 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, produkteve të tyre, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, mishin e freskët dhe nënprodukteve të tyre të kafshëve të llojit derra, vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 1.1 deri në pikën 1.8, përkatësisht nga shteti i Hungarisë:

Ndarja Administrative e Nivelit të Parë	Ndarja Administrative e Nivelit të Dytë	Ndarja Administrative e Nivelit të Tretë
Borsod-Abaúj-Zemplén	Gönc	
Budapest	Budapest	
Hajdú-Bihar	Debrecen	
Hajdú-Bihar	Hajdúböszörmény	
Heves	Pétervására	
Heves	Eger	
Jász-Nagykun-Szolnok	Tiszafüred	
Nógrád	Balassagyarmat	
Pest	Pilisvörösvár	
Pest	Budaörs	
Szabolcs-Szatmár-Bereg	Vásárosnamény	

1.1 Për kafshët e gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë, që kafshët:**

a) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave ditën e dërgesës;

b) janë mbajtur që nga lindja ose për tre muajt e fundit në një kompartament (zonë) pa prezencë të murtajes afrikane të derrave; ose

c) janë mbajtur në një stacion karantine, të izoluar për 30 ditë përpara dërgesës dhe i janë nënshtruar një testi virologjik dhe një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas hyrjes në stacionin e karantinës, me rezultate negative.

1.2 Për materialin biologjik të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që kafshët donatore të materialit biologjik:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së materialit biologjik;

c) sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve është në përputhje me kushtet e

përcaktuara në nenin 15.1.10 ose nenin 15.1.11 të Kodit Terrestrial të OIE-së, sipas rastit.

1.3 Për embrionet e derivuara *in vivo* të derrave të butë, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që kafshët donatore të embrioneve:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit të embrioneve në një stacion, në të cilën janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së embrioneve;

c) i janë nënshtruar një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas grumbullimit, me rezultate negative;

ç) embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me dispozitat përkatëse të kapitullit 4.8 dhe 4.10 të Kodit Terrestrial të OIE-së.

1.4 Për mishin e kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë, që:**

a) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e llojit derra që kanë origjinën nga tufat në të cilat janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tri vitet e

fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) janë testuar mostra nga një numër statistikisht përfaqësues i kafshëve për sëmundjen e murtajës afrikane të derrave, me rezultate negative;

c) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshë të cilat janë therur në një thertore të miratuar dhe i janë nënshtruar kontrollit me rezultate të favorshme të inspektimit para dhe pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) janë marrë masat e nevojshme pas therjes për të shmangur kontaktin e mishit të freskët me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.5 Për mishin e freskët të kafshëve të egra të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) janë vrarë në një vend ose zonë të lirë nga murtaja afrikane e derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) i janë nënshtruar me rezultate të favorshme një inspektimi pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së, në një objekt ekzaminimi të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti.

1.6 Për produktet e mishit të kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) mishi i freskët plotëson kushtet përkatëse në nenet 15.1.14, 15.1.15. dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) mishi është përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti dhe ka plotësuar kushtet përkatëse të neneve 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, në mënyrë që të sigurohet shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me nenin 15.1.23 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit të mishit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.7 Për qimet (e pjesës së shpinës) e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e kanë origjinën nga derrat e egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose ndarje pa prezencë të murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga proceset e listuara në nenin 15.1.26 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin me produktin me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.8 Për lëkurët e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) kanë ardhur nga derra të një vendi ose zone të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave, në përputhje me pikën 1 ose në pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) origjinojnë nga derra të egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose kompartment pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga procedurat e përmendura në nenin 15.1.25 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat paraprake të nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2. Urdhri nr. 365, datë 10.8.2022, “Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria, Letonia, Ukraina, Rumania, Italia, Gjermania, Lituania, Moldavia, Sllovakia, Serbia, Estonia, Bullgaria, Polonia dhe Maqedonia e veriut”, shfuqizohet.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre.

4. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Frida Krifca

URDHËR
Nr. 551, datë 22.11.2022

**PËR IMPORTIN E KAFSHËVE TË
LLOJIT DERRA, PRODUKTEVE,
NËNPRODUKTEVE TË TYRE,
MATERIALIT BIOLOGJIK,
EMBRIONEVE, MISHIT DHE
NËNPRODUKTEVE TË TYRE NGA
SLLOVAKIA**

Mbështetur në nenin 102, pika 4, të Kushtetutës; në nenin 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, produkteve të tyre, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, mishin e freskët dhe nënprodukteve të tyre të kafshëve të llojit derra, vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 1.1 deri në pikën 1.8, përkatësisht nga shteti i Sllovakisë:

Ndarja Administrative e Nivelit të Parë	Ndarja Administrative e Nivelit të Dytë	Ndarja Administrative e Nivelit të Tretë
Banskobystrický	Banská Bystrica	
Banskobystrický	Brezno	
Banskobystrický	Detva	
Banskobystrický	Krupina	
Banskobystrický	Lucenec	
Banskobystrický	Poltár	
Banskobystrický	Revúca	
Banskobystrický	Rimavská Sobota	
Banskobystrický	Velký Krtíš	
Banskobystrický	Žiar nad Hronom	
Banskobystrický	Zvolen	
Košický	Košice-okolie	
Košický	Michalovce	
Košický	Rožnava	
Košický	Sobrance	
Košický	Spišská Nová Ves	
Košický	Trebišov	
Prešovský	Bardejov	
Prešovský	Humenné	
Prešovský	Kežmarok	
Prešovský	Levoca Prešov	

Prešovský	Medzilaborce	
Prešovský	Poprad	
Prešovský	Sabinov	
Prešovský	Snina	
Prešovský	Stropkov	
Prešovský	Svidník	
Prešovský	Vranov nad Toplou	
Žilinský	Liptovský Mikuláš	

1.1 Për kafshët e gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët:**

a) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave ditën e dërgesës;

b) janë mbajtur që nga lindja ose për tre muajt e fundit në një kompartment (zonë) pa prezencë të murtajes afrikane të derrave; ose

c) janë mbajtur në një stacion karantine, të izoluar për 30 ditë përpara dërgesës dhe i janë nënshtruar një testi virologjik dhe një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas hyrjes në stacionin e karantinës, me rezultate negative.

1.2 Për materialin biologjik të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët donatore të materialit biologjik:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur në përpunje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj, vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së materialit biologjik;

c) sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përpunje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve është në përpunje me kushtet e përcaktuara në nenin 15.1.10 ose nenin 15.1.11 të Kodit Terrestrial të OIE-së, sipas rastit.

1.3 Për embrionet e derivuara *in vivo* të derrave të butë, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët donatore të embrioneve:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit të embrioneve në një stacion, në të cilën janë mbikëqyrur në përpunje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenjë klinike të murtajes afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së embrioneve;

c) i janë nënshtruar një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas grumbullimit, me rezultate negative;

ç) embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përpunje me dispozitat përkatëse të kapitullit 4.8 dhe 4.10 të Kodit Terrestrial të OIE-së.

1.4 Për mishin e kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e llojit derra që kanë origjinën nga tufat në të cilat janë mbikëqyrur, në përpunje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) janë testuar mostra nga një numër statistikisht përfaqësues i kafshëve për sëmundjen e murtajes afrikane të derrave, me rezultate negative;

c) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshë të cilat janë therur në një thertore të miratuar dhe i janë nënshtruar kontrollit me rezultate të favorshme të inspektimit para dhe pas

vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

c) janë marrë masat e nevojshme pas therjes për të shmangur kontaktin e mishit të freskët me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.5 Për mishin e freskët të kafshëve të egra të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) janë vrarë në një vend ose zonë të lirë nga murtaja afrikane e derrave në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) i janë nënshtruar me rezultate të favorshme një inspektimi pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së, në një objekt ekzaminimi të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti.

1.6 Për produktet e mishit të kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) mishi i freskët plotëson kushtet përkatëse në nenet 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) mishi është përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti dhe ka plotësuar kushtet përkatëse të neneve 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, në mënyrë që të sigurohet shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me nenin 15.1.23 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit të mishit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.7 Për qimet (e pjesës së shpinës) e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e kanë origjinën nga derrat e egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose ndarje pa prezencë të murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti ku është siguar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga proceset e listuara në nenin 15.1.26 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit për

të shmangur kontaktin me produktin me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.8 Për lëkurët e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) kanë ardhur nga derra të një vendi ose zone të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) origjinojnë nga derra të egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose kompartment pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, ku është siguar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga procedurat e përmendura në nenin 15.1.25 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat paraprake të nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2. Urdhri nr. 365, datë 10.8.2022, “Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria, Letonia, Ukraina, Rumania, Italia, Gjermania, Lituania, Moldavia, Sllovakia, Serbia, Estonia, Bullgaria, Polonia dhe Maqedonia e veriut”, shfuqizohet.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre.

4. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Frida Krifca

URDHËR
Nr. 552, datë 22.11.2022

**PËR IMPORTIN E KAFSHËVE TË
LLOJIT DERRA, PRODUKTEVE,
NËNPRODUKTEVE TË TYRE,
MATERIALIT BIOLOGJIK,
EMBRIONEVE, MISHIT DHE
NËNPRODUKTEVE TË TYRE
NGA POLONIA**

Mbështetur në nenin 102, pika 4, të Kushtetutës; në nenin 43, të ligjit nr. 10465, datë

29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, produkteve të tyre, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, mishin e freskët dhe nënprodukteve të tyre të kafshëve të llojit derra vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 1.1 deri në pikën 1.8, përkatësisht nga shteti i Polonisë:

Ndarja Administrative e Nivelit të Parë	Ndarja Administrative e Nivelit të Dytë	Ndarja Administrative e Nivelit të Tretë
Dolnośląskie		
Lubelskie		
Lubuskie		
Małopolskie		
Mazowieckie		
Opolskie		
Podkarpackie		
Podlaskie		
Pomorskie		
Warmińsko-Mazurskie		
Wielkopolskie		
Zachodniopomorskie		

1.1 Për kafshët e gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, **certifikata shëndetësore veterinarë duhet të vërtetojë që kafshët:**

a) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave ditën e dërgesës;

b) janë mbajtur që nga lindja ose për tre muajt e fundit në një kompartment (zonë) pa prezencë të murtajes afrikane të derrave; ose

c) janë mbajtur në një stacion karantine, të izoluar për 30 ditë përpara dërgesës dhe i janë nënshtruar një testi virologjik dhe një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas hyrjes në stacionin e karantinës, me rezultate negative.

1.2 Për materialin biologjik të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore**

veterinare duhet të vërtetojë që kafshët donatore të materialit biologjik:

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur, në përputhje me nenin 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstron dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së materialit biologjik;

c) sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve është në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 15.1.10 ose nenin 15.1.11 të Kodit Terrestrial të OIE-së, sipas rastit.

1.3 Për embrionet e derivuara *in vivo* të derrave të butë, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që kafshët donatore të embrioneve:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit të embrioneve në një stacion, në të cilën janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenjë klinike të murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së embrioneve;

c) i janë nënshtruar një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas grumbullimit, me rezultate negative;

ç) embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me dispozitat përkatëse të kapitullit 4.8 dhe 4.10 të Kodit Terrestrial të OIE-së.

1.4 Për mishin e kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë, që:**

a) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e llojit derra që kanë origjinën nga tufat në të cilat janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit.

Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) janë testuar mostra nga një numër statistikisht përfaqësues i kafshëve për sëmundjen e murtajës afrikane të derrave, me rezultate negative;

c) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshë të cilat janë therur në një thertore të miratuar dhe i janë nënshtruar kontrollit me

rezultate të favorshme të inspektimit para dhe pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) janë marrë masat e nevojshme pas therjes për të shmangur kontaktin e mishit të freskët me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.5 Për mishin e freskët të kafshëve të egra të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë, që:**

a) janë vrarë në një vend ose zonë të lirë nga murtaja afrikane e derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) i janë nënshtruar me rezultate të favorshme një inspektimi pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së në një objekt ekzaminimi të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti.

1.6 Për produktet e mishit të kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë, që:**

a) mishi i freskët plotëson kushtet përkatëse në nenet 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) mishi është përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti dhe ka plotësuar kushtet përkatëse të neneve 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, në mënyrë që të sigurohet shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me nenin 15.1.23 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit të mishit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.7 Për qimet (e pjesës së shpinës) e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë, që:**

a) e kanë origjinën nga derrat e egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose ndarje pa prezencë të murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti ku është siguar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga proceset e listuara në nenin 15.1.26 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe

janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin me produktin me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.8 Për lëkurët e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) kanë ardhur nga derra të një vendi ose zone të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) origjinojnë nga derra të egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose kompartament pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga procedurat e përmendura në nenin 15.1.25 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat paraprake të nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim virusit të murtajës afrikane të derrave.

2. Urdhri nr. 365, datë 10.8.2022, “Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria, Letonia, Ukraina, Rumania, Italia, Gjermania, Lituania, Moldavia, Sllovakia, Serbia, Estonia, Bullgaria, Polonia dhe Maqedonia e veriut”, shfuqizohet.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre,

materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre.

4. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Frida Krifca

URDHËR
Nr. 553, datë 22.11.2022

**PËR IMPORTIN E KAFSHËVE TË
LLOJIT DERRA, PRODUKTEVE,
NËNPRODUKTEVE TË TYRE,
MATERIALIT BIOLOGJIK,
EMBRIONEVE, MISHIT DHE
NËNPRODUKTEVE TË TYRE
NGA LETONIA**

Mbështetur në nenin 102, pika 4, të Kushtetutës; në nenin 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, produkteve të tyre, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, mishin e freskët dhe nënprodukteve të tyre të kafshëve të llojit derra vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 1.1 deri në pikën 1.8, përkatësisht nga shteti i Letonisë:

Ndarja Administrative e Nivelit të Parë	Ndarja Administrative e Nivelit të Dytë	Ndarja Administrative e Nivelit të Tretë
Kurzemes	Dienvidkurzemes	Sakas
Kurzemes	Dienvidkurzemes	Kalētu
Kurzemes	Kuldīgas	Ēdoles
Kurzemes	Kuldīgas	Skrundas
Kurzemes	Kuldīgas	Padures
Kurzemes	Kuldīgas	Raņķu
Kurzemes	Kuldīgas	Alsungas
Kurzemes	Saldus	Pampāļu
Kurzemes	Talsu	Lībagu
Kurzemes	Talsu	Dundagas
Kurzemes	Tukuma	Slampes
Kurzemes	Tukuma	Degoles
Kurzemes	Tukuma	Vārkavas
Kurzemes	Tukuma	Smārdes
Kurzemes	Tukuma	Jaunpils
Kurzemes	Tukuma	Irlavas
Kurzemes	Ventspils	Vārves
Kurzemes	Ventspils	Zlēku
Kurzemes	Ventspils	Ugāles
Kurzemes	Ventspils	Piltenes
Kurzemes	Ventspils	Užavas
Latgales	Augšdaugavas	Vecsalienas
Latgales	Augšdaugavas	Demenes
Latgales	Augšdaugavas	Maļinovas
Latgales	Balvu	Lazdulejas
Latgales	Balvu	Kubulu
Latgales	Balvu	Lazdukalna
Latgales	Balvu	Šķilbēnu
Latgales	Balvu	Balvu
Latgales	Balvu	Tilžas
Latgales	Balvu	Rugāju
Latgales	Balvu	Briežuciema
Latgales	Briežuciema	Kantinieku
Latgales	Krāslavas	Šķaunes
Latgales	Krāslavas	Svariņu
Latgales	Krāslavas	Andzeļu
Latgales	Līvānu	Rožupes
Latgales	Ludzas	Ņukšu
Latgales	Preiļu	Rušonas
Latgales	Preiļu	Riebiņu
Latgales	Preiļu	Silajāņu
Latgales	Preiļu	Aizkalnes
Latgales	Preiļu	Saunas
Latgales	Rēzeknes	Gaigalavas
Latgales	Rēzeknes	Silmalas
Latgales	Rēzeknes	Ilzeskalna
Latgales	Rēzeknes	Gaigalavas
Latgales	Rēzeknes	Vērēmu

Latgales	Rēzeknes	Audriņu
Latgales	Rēzeknes	Bērzgales
Latgales	Rēzeknes	Dekšāres
Latgales	Rēzeknes	Nagļu
Rīgas	Siguldas	Krimuldas
Vārmes	Kuldīgas	Vārmes
Vidzemes	Alūksnes	Liepna
Vidzemes	Alūksnes	Mārupes
Vidzemes	Cēsu	Raiskuma
Vidzemes	Cēsu	Stalbes
Vidzemes	Gulbenes	Daukstu
Vidzemes	Gulbenes	Stāmerienas
Vidzemes	Gulbenes	Galgauskas
Vidzemes	Gulbenes	Litenes
Vidzemes	Gulbenes	Līgo
Vidzemes	Gulbenes	Stradu
Vidzemes	Limbažu	Umurgas
Vidzemes	Madonas	Praulienas
Vidzemes	Madonas	Ošupes
Vidzemes	Madonas	Aronas
Vidzemes	Madonas	Dzelzavas
Vidzemes	Madonas	Liezēres
Vidzemes	Smiltenes	Grundzāles
Vidzemes	Valmieras	Kocēnu
Vidzemes	Valmieras	Plāņu
Zemgales	Dobeles	Annenieku
Zemgales	Jelgavas	Valgundes

1.1 Pār kafshēt e gjaļa tē llojīt derra tē butē dħē tē egēr, **certifikata shēndetēsore veterinare duhet tē vērtetojē qē kafshēt:**

a) nuk kanē shfaqur shenja klinike tē murtajēs afrikane tē derrave ditēn e dērgesēs;

b) janē mbajtur qē nga lindja ose pēr tre muajt e fundit nē njē kompartament (zonē) pa prezencē tē murtajēs afrikane tē derrave; ose

c) janē mbajtur nē njē stacion karantine tē izoluar pēr 30 ditē pērpara dērgesēs dħē i janē nēnshtuar njē testi virologjik dħē njē testi serologjik tē kryer tē paktēn 21 ditē pas hyrjes nē stacionin e karantinēs, me rezultate negative.

1.2 Pēr materialin biologjik tē kafshēve tē llojīt derra tē butē ose tē egēr, **certifikata shēndetēsore veterinare duhet tē vērtetojē qē kafshēt donatore tē materialit biologjik:**

a) janē mbajtur qē nga lindja ose pēr tē paktēn tre muaj para grumbullimit nē njē stacion, nē tē cilin janē mbikēqyrur, nē pērputħje me nenet 15.1.28 deri nē 15.1.30 tē Kodit Terrestrial tē OIE-sē dħē vērteton se asnjē rast i murtajēs afrikane tē

derrave nuk ka ndodħur nē tre vitet e fundit. Kjo periudħē reduktohet nē 12 muaj vetēm nēse survejanca demonstiron, dokumenton se nuk ka dēshmi tē pērfsħirjes sē rriqna ve nē epidemiologjinē e infekcionit;

b) nuk kanē shfaqur shenja klinike tē murtajēs afrikane tē derrave nē ditēn e mbledħjes sē materialit biologjik;

c) sperma ēstħē mbledħur, pērpunuar dħē ruajtur, nē pērputħje me kapitujt 4.6 dħē 4.7 tē Kodit Terrestrial tē OIE-sē;

ç) sperma e pērdorur pēr fekondimin e ovociteve ēstħē nē pērputħje me kusħtet e pērcaktuara nē nenin 15.1.10 ose nenin 15.1.11 tē Kodit Terrestrial tē OIE-sē, sipas rastit.

1.3 Pēr embrionet e derivuara *in vivo* tē derrave tē butē, **certifikata shēndetēsore veterinare duhet tē vērtetojē qē kafshēt donatore tē embrioneve:**

a) janē mbajtur qē nga lindja ose pēr tē paktēn tre muaj para grumbullimit tē embrioneve nē njē stacion, nē tē cilēn janē mbikēqyrur, nē pērputħje

me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërtetohet se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenjë klinike të murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së embrioneve;

c) i janë nënshtruar një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas grumbullimit, me rezultate negative;

ç) embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me dispozitat përkatëse të kapitullit 4.8 dhe 4.10 të Kodit Terrestrial të OIE-së.

1.4 Për mishin e kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinarë duhet të vërtetohet, që:**

a) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e llojit derra që kanë origjinën nga tufat në të cilat janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërtetohet se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) janë testuar mostra nga një numër statistikisht përfaqësues i kafshëve për sëmundjen e murtajës afrikane të derrave, me rezultate negative;

c) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshë të cilat janë therur në një thertore të miratuar dhe i janë nënshtruar kontrollit me rezultate të favorshme të inspektimit para dhe pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) janë marrë masat e nevojshme pas therjes për të shmangur kontaktin e mishit të freskët me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.5 Për mishin e freskët të kafshëve të egra të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinarë duhet të vërtetohet, që:**

a) janë vrarë në një vend ose zonë të lirë nga murtaja afrikane e derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) i janë nënshtruar me rezultate të favorshme një inspektimi pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së në një objekt ekzaminimi të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti.

1.6 Për produktet e mishit të kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinarë duhet të vërtetohet, që:**

a) mishi i freskët plotëson kushtet përkatëse në nenet 15.1.14, 15.1.15. dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) mishi është përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti dhe ka plotësuar kushtet përkatëse të neneve 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, në mënyrë që të sigurohet shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me nenin 15.1.23 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit të mishit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.7 Për qimet (e pjesës së shpinës) e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinarë duhet të vërtetohet, që:**

a) e kanë origjinën nga derrat e egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose ndarje pa prezencë të murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga proceset e listuara në nenin 15.1.26 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin me produktin me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.8 Për lëkurët e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinarë duhet të vërtetohet, që:**

a) kanë ardhur nga derra të një vendi ose zone të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2, të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) origjinojnë nga derra të egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose kompartament pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga procedurat e përmendura në nenin 15.1.25 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat paraprake të nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2. Urdhri nr. 365, datë 10.8.2022, “Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria, Letonia, Ukraina, Rumania, Italia, Gjermania, Lituania, Moldavia, Sllovakia, Serbia, Estonia, Bullgaria, Polonia dhe Maqedonia e veriut”, shfuqizohet.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre.

4. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i

Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Frida Krifca

URDHËR
Nr. 554, datë 22.11.2022

**PËR IMPORTIN E KAFSHËVE TË
LLOJIT DERRA, PRODUKTEVE,
NËNPRODUKTEVE TË TYRE,
MATERIALIT BIOLOGJIK,
EMBRIONEVE, MISHIT DHE
NËNPRODUKTEVE TË TYRE
NGA BULLGARIA**

Mbështetur në nenin 102, pika 4, të Kushtetutës; të neni 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, produkteve të tyre, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, mishin e freskët dhe nënprodukteve të tyre të kafshëve të llojit derra vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 1.1 deri në pikën 1.8, përkatësisht nga shteti i Bullgarisë:

Ndarja Administrative e Nivelit të Parë	Ndarja Administrative e Nivelit të Dytë	Ndarja Administrative e Nivelit të Tretë
Blagoevgrad		
Burgas		
Dobrich		
Gabrovo		
Haskovo		
Kardzhali		
Kyustendil		
Pazardzhik		
Pernik		
Plovdiv		

Razgrad		
Ruse		
Shumen		
Sliven		
Smolyan		
Sofia		
Stara Zagora		
Tragovishte		
Varna		
Veliko Tarnovo		
Yambol		

1.1 Për kafshët e gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët:**

a) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave ditën e dërgesës;

b) janë mbajtur që nga lindja ose për tre muajt e fundit në një kompartament (zonë) pa prezencë të murtajes afrikane të derrave; ose

c) janë mbajtur në një stacion karantine, të izoluar për 30 ditë përpara dërgesës dhe i janë nënshtruar një testi virologjik dhe një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas hyrjes në stacionin e karantinës, me rezultate negative.

1.2 Për materialin biologjik të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët donatore të materialit biologjik:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërtetohet se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj, vetëm nëse survejanca demonstroi dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së materialit biologjik;

c) sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve është në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 15.1.10 ose nenin 15.1.11 të Kodit Terrestrial të OIE-së, sipas rastit.

1.3 Për embrionet e derivuara *in vivo* të derrave të butë, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët donatore të embrioneve:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit të embrioneve në një stacion, në të cilën janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërtetohet se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së embrioneve;

c) i janë nënshtruar një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas grumbullimit, me rezultate negative;

ç) embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me dispozitat përkatëse të kapitullit 4.8 dhe 4.10 të Kodit Terrestrial të OIE-së.

1.4 Për mishin e kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që:**

a) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e llojit derra që kanë origjinën nga tufat në të cilat janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërtetohet se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) janë testuar mostra nga një numër statistikisht përfaqësues i kafshëve për sëmundjen e murtajës afrikane të derrave, me rezultate negative;

c) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshë të cilat janë therur në një thertore të miratuar dhe i janë nënshtruar kontrollit me rezultate të favorshme të inspektimit para dhe pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

c) janë marrë masat e nevojshme pas therjes për të shmangur kontaktin e mishit të freskët me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.5 Për mishin e freskët të kafshëve të egra të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) janë vrarë në një vend ose zonë të lirë nga murtaja afrikane e derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) i janë nënshtruar me rezultate të favorshme një inspektimi pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së në një objekt ekzaminimi të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti.

1.6 Për produktet e mishit të kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) mishi i freskët plotëson kushtet përkatëse në nenet 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) mishi është përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti dhe ka plotësuar kushtet përkatëse të neneve 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, në mënyrë që të sigurohet shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me nenin 15.1.23 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit të mishit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.7 Për qimet (e pjesës së shpinës) e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e kanë origjinën nga derrat e egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose ndarje pa prezencë të murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar

në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga proceset e listuara në nenin 15.1.26 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin me produktin me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.8 Për lëkurët e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) kanë ardhur nga derra të një vendi ose zone të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) origjinojnë nga derra të egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose kompartment pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga procedurat e përmendura në nenin 15.1.25 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat paraprake të nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2. Urdhri nr. 365, datë 10.8.2022 “Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria, Letonia, Ukraina, Rumania, Italia, Gjermania, Lituania, Moldavia, Sllovakia, Serbia, Estonia, Bullgaria, Polonia dhe Maqedonia e veriut”, shfuqizohet.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre,

materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre.

4. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Frida Krifca

URDHËR

Nr. 555, datë 22.11.2022

PËR IMPORTIN E KAFSHËVE TË LLOJIT DERRA, PRODUKTEVE, NËNPRODUKTEVE TË TYRE, MATERIALIT BIOLOGJIK, EMBRIONEVE, MISHIT DHE NËNPRODUKTEVE TË TYRE NGA ESTONIA

Mbështetur në nenin 102, pika 4, të Kushtetutës, në nenin 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, produkteve të tyre, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, mishin e freskët dhe nënprodukteve të tyre të kafshëve të llojit derra, vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 1.1 deri në pikën 1.8, përkatësisht nga shteti i Estonisë:

Ndarja Administrative e Nivelit të Parë	Ndarja Administrative e Nivelit të Dytë	Ndarja Administrative e Nivelit të Tretë
Harju	Harju	Tagadi
Harju	Kose	Tammiku
Harju	Kose	Nõmbra
Ida-Viru	Toila	Voka
Ida-Viru	Kohtla-Nõmme	Kohtla-Nõmme
Järva	Roosna-Alliku	Oeti
Jõgeva	Torma	Lääkatku
Lääne-Viru	Viru-Nigula	Viru-Nigula
Lääne-Viru	Viru-Nigula	Pada
Lääne-Viru	Viru-Nigula	Malla
Lääne-Viru	Viru-Nigula	Mahu
Lääne-Viru	Laekvere	Luusika
Lääne-Viru	Rägavere	Viru-Kabala
Lääne-Viru	Väike-Maarja	Pikevere
Lääne-Viru	Vihula	Lauli
Pärnu	Tõstamaa	Päraküla
Põlva	Mikitamäe	Laossina
Põlva	Orava	Kõvera
Põlva	Orava	Kamnitsa
Põlva	Räpina	Linte
Põlva	Mooste	Rasina
Rapla	Kohila	Urge
Saare	Kärla	Hirmuste
Viljandi	Abja	Penuja
Viljandi	Tarvastu	Soe

1.1 Për kafshët e gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët:**

a) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajës afrikane të derrave ditën e dërgesës;

b) janë mbajtur që nga lindja ose për tre muajt e fundit në një kompartament (zonë) pa prezencë të murtajës afrikane të derrave; ose

c) janë mbajtur në një stacion karantine, të izoluar për 30 ditë përpara dërgesës dhe i janë nënshtruar një testi virologjik dhe një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas hyrjes në stacionin e karantinës, me rezultate negative.

1.2 Për materialin biologjik të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët donatore të materialit biologjik:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërtetohet se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së materialit biologjik;

c) sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) sperma e përdorur për fekundimin e ovociteve është në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 15.1.10 ose nenin 15.1.11 të Kodit Terrestrial të OIE-së, sipas rastit.

1.3 Për embrionet e derivuara *in vivo* të derrave të butë, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët donatore të embrioneve:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit të embrioneve në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërtetohet se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton

se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së embrioneve;

c) i janë nënshtruar një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas grumbullimit, me rezultate negative;

ç) embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me dispozitat përkatëse të kapitullit 4.8 dhe 4.10 të Kodit Terrestrial të OIE-së.

1.4 Për mishin e kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e llojit derra që kanë origjinën nga tufat në të cilat janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërtetohet se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) janë testuar mostra nga një numër statistikisht përfaqësues i kafshëve për sëmundjen e murtajës afrikane të derrave, me rezultate negative;

c) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët të cilat janë therur në një thertore të miratuar dhe i janë nënshtruar kontrollit me rezultate të favorshme të inspektimit para dhe pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) janë marrë masat e nevojshme pas therjes për të shmangur kontaktin e mishit të freskët me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.5 Për mishin e freskët të kafshëve të egra të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) janë vrarë në një vend ose zonë të lirë nga murtaja afrikane e derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) i janë nënshtruar me rezultate të favorshme një inspektimi pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së në një objekt ekzaminimi të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti.

1.6 Për produktet e mishit të kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) mishi i freskët plotëson kushtet përkatëse në nenet 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) mishi është përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti dhe ka plotësuar kushtet përkatëse të neneve 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, në mënyrë që të sigurohet shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me nenin 15.1.23 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit të mishit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.7 Për qimet (e pjesës së shpinës) e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e kanë origjinën nga derrat e egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose ndarje pa prezencë të murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti ku është siguar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga proceset e listuara në nenin 15.1.26 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin me produktin me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.8 Për lëkurët e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) kanë ardhur nga derra të një vendi ose zone të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) origjinojnë nga derra të egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose kompartament pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, ku është siguar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga procedurat e përmendura në nenin 15.1.25 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat paraprake të nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2. Urdhri nr. 365, datë 10.8.2022, “Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria, Letonia, Ukraina, Rumania, Italia, Gjermania, Lituania, Moldavia, Sllovakia, Serbia, Estonia, Bullgaria, Polonia dhe Maqedonia e veriut”, shfuqizohet.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre.

4. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Frida Krifca

URDHËR
Nr. 556, datë 22.11.2022

**PËR IMPORTIN E KAFSHËVE TË
LLOJIT DERRA, PRODUKTEVE,
NËNPRODUKTEVE TË TYRE,
MATERIALIT BIOLOGJIK,
EMBRIONEVE, MISHIT DHE
NËNPRODUKTEVE TË TYRE
NGA SERBIA**

Mbështetur në nenin 102, pika 4, të Kushtetutës, në nenin 43, të ligjit nr. 10465, datë

29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, produkteve të tyre, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, mishin e freskët dhe nënprodukteve të tyre të kafshëve të llojit derra, vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 1.1 deri në pikën 1.8, përkatësisht nga shteti i Serbisë:

Ndarja Administrative e Nivelit të Parë	Ndarja Administrative e Nivelit të Dytë	Ndarja Administrative e Nivelit të Tretë
Borski		
Braničevski		
Jablanički		
Južnobanatski		
Nišavski		
Pčinjski		
Pirotski		
Podunavski		
Pomoravski		
Zaječarski		

1.1 Për kafshët e gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, **certifikata shëndetësore veterinarë duhet të vërtetojë që kafshët:**

a) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajës afrikane të derrave ditën e dërgesës;

b) janë mbajtur që nga lindja ose për tre muajt e fundit në një kompartament (zonë) pa prezencë të murtajës afrikane të derrave; ose

c) janë mbajtur në një stacion karantine, të izoluar për 30 ditë përpara dërgesës dhe i janë nënshtruar një testi virologjik dhe një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas hyrjes në stacionin e karantinës, me rezultate negative.

1.2 Për materialin biologjik të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinarë duhet të vërtetojë që kafshët donatore të materialit biologjik:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo

periudhë reduktohet në 12 muaj, vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së materialit biologjik;

c) sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve është në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 15.1.10 ose nenin 15.1.11 të Kodit Terrestrial të OIE-së, sipas rastit.

1.3 Për embrionet e derivuara *in vivo* të derrave të butë, **certifikata shëndetësore veterinarë duhet të vërtetojë që kafshët donatore të embrioneve:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit të embrioneve në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i

murtajes afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj, vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenjë klinike të murtajes afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së embrioneve;

c) i janë nënshtruar një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas grumbullimit, me rezultate negative;

ç) embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me dispozitat përkatëse të kapitullit 4.8 dhe 4.10 të Kodit Terrestrial të OIE-së.

1.4 Për mishin e kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e llojit derra që kanë origjinën nga tufat në të cilat janë mbikëqyrur, në përputhje me nenin 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj, vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) janë testuar mostra nga një numër statistikisht përfaqësues i kafshëve për sëmundjen e murtajes afrikane të derrave, me rezultate negative;

c) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshë të cilat janë therur në një thertore të miratuar dhe i janë nënshtruar kontrollit me rezultate të favorshme të inspektimit para dhe pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) janë marrë masat e nevojshme pas therjes për të shmangur kontaktin e mishit të freskët me çdo burim të virusit të murtajes afrikane të derrave.

1.5 Për mishin e freskët të kafshëve të egra të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) janë vrarë në një vend ose zonë të lirë nga murtaja afrikane e derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) i janë nënshtruar me rezultate të favorshme një inspektimi pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së në një

objekt ekzaminimi të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti.

1.6 Për produktet e mishit të kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) mishi i freskët plotëson kushtet përkatëse në nenin 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) mishi është përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti dhe ka plotësuar kushtet përkatëse të nenëve 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, në mënyrë që të sigurohet shkatërrimi i virusit të murtajes afrikane të derrave, në përputhje me nenin 15.1.23 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit të mishit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajes afrikane të derrave.

1.7 Për qimet (e pjesës së shpinës) e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e kanë origjinën nga derrat e egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose ndarje pa prezencë të murtajes afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti ku është siguar shkatërrimi i virusit të murtajes afrikane të derrave, në përputhje me një nga proceset e listuara në nenin 15.1.26 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin me produktin me çdo burim të virusit të murtajes afrikane të derrave.

1.8 Për lëkurët e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) kanë ardhur nga derra të një vendi ose zone të lirë nga sëmundja e murtajes afrikane të derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) origjinojnë nga derra të egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose kompartment pa prezencë të sëmundjes së murtajes afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të

miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga procedurat e përmendura në nenin 15.1.25 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat paraprake të nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2. Urdhri nr. 365, datë 10.8.2022, “Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria, Letonia, Ukraina, Rumania, Italia, Gjermania, Lituania, Moldavia, Sllovakia, Serbia, Estonia, Bullgaria, Polonia dhe Maqedonia e veriut”, shfuqizohet.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre.

4. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Frida Krifca

URDHËR
Nr. 557, datë 22.11.2022

**PËR IMPORTIN E KAFSHËVE TË
LLOJIT DERRA, PRODUKTEVE,
NËNPRODUKTEVE TË TYRE,
MATERIALIT BIOLOGJIK,
EMBRIONEVE, MISHIT DHE
NËNPRODUKTEVE TË TYRE
NGA LITUANIA**

Mbështetur në nenin 102, pika 4 e Kushtetutës; në nenin 43, i ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, produkteve të tyre, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, mishin e freskët dhe nënprodukteve të tyre të kafshëve të llojit derra, vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 1.1 deri në pikën 1.8, përkatësisht nga shteti i Lituaniës:

Ndarja Administrative e Nivelit të Parë	Ndarja Administrative e Nivelit të Dytë	Ndarja Administrative e Nivelit të Tretë
Alytaus	Alytaus	
Kauno	Kėdainių	
Kauno	Kauno	
Kauno	Kaišiadorių	
Kauno	Prienų	
Kauno	Jonavos	
Klaipėdos	Kretingos	
Klaipėdos	Skuodo	
Klaipėdos	Šilutės	
Marijampolės	Šakių	
Šiauliai	Akmenės	
Šiauliai	Šiaulių	
Tauragės	Tauragės	

Taurages	Jurbarko	
Telšiai	Telšiai	
Telšiai	Plungės	
Utenos	Anykščiai	
Utenos	Molėtai	
Utenos	Zarasai	
Utenos	Utenos	
Utenos	Ignalinos	
Utenos	Zarasai	
Vilniaus	Šalčininkai	
Vilniaus	Ukmergės	

1.1 Për kafshët e gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët:**

a) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave ditën e dërgesës;

b) janë mbajtur që nga lindja ose për tre muajt e fundit në një kompartament (zonë) pa prezencë të murtajes afrikane të derrave; ose

c) janë mbajtur në një stacion karantine, të izoluar për 30 ditë përpara dërgesës dhe i janë nënshtruar një testi virologjik dhe një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas hyrjes në stacionin e karantinës, me rezultate negative.

1.2 Për materialin biologjik të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët donatore të materialit biologjik:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërtetohet se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së materialit biologjik;

c) sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve është në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 15.1.10 ose nenin 15.1.11 të Kodit Terrestrial të OIE-së, sipas rastit.

1.3 Për embrionet e derivuara *in vivo* të derrave të butë, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët donatore të embrioneve:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit të embrioneve në një stacion, në të cilën janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërtetohet se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së embrioneve;

c) i janë nënshtruar një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas grumbullimit, me rezultate negative;

ç). embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me dispozitat përkatëse të kapitullit 4.8 dhe 4.10 të Kodit Terrestrial të OIE-së.

1.4 Për mishin e kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e llojit derra që kanë origjinën nga tufat në të cilat janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërtetohet se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) janë testuar mostra nga një numër statistikisht përfaqësues i kafshëve për sëmundjen e murtajës afrikane të derrave, me rezultate negative;

c) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshë të cilat janë therur në një thertore të miratuar dhe i janë nënshtruar kontrollit me rezultate të favorshme të inspektimit para dhe pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) janë marrë masat e nevojshme pas therjes për të shmangur kontaktin e mishit të freskët me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.5 Për mishin e freskët të kafshëve të egra të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) janë vrarë në një vend ose zonë të lirë nga murtaja afrikane e derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) i janë nënshtruar me rezultate të favorshme një inspektimi pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së në një objekt ekzaminimi të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti.

1.6 Për produktet e mishit të kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) mishi i freskët plotëson kushtet përkatëse në nenet 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) mishi është përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti dhe ka plotësuar kushtet përkatëse të neneve 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, në mënyrë që të sigurohet shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me nenin 15.1.23 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit të mishit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.7 Për qimet (e pjesës së shpinës) e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e kanë origjinën nga derrat e egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose ndarje pa prezencë të murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar

në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga proceset e listuara në nenin 15.1.26 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin me produktin me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.8 Për lëkurët e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) kanë ardhur nga derra të një vendi ose zone të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) origjinojnë nga derra të egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose kompartment pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga procedurat e përmendura në nenin 15.1.25 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat paraprake të nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2. Urdhri nr. 365, datë 10.8.2022, “Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria, Letonia, Ukraina, Rumania, Italia, Gjermania, Lituania, Moldavia, Sllovakia, Serbia, Estonia, Bullgaria, Polonia dhe Maqedonia e veriut”, shfuqizohet.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre,

materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre.

4. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Frida Krifca

URDHËR
Nr. 558, datë 22.11.2022

**PËR IMPORTIN E KAFSHËVE TË
LLOJIT DERRA, PRODUKTEVE,
NËNPRODUKTEVE TË TYRE,
MATERIALIT BIOLOGJIK,
EMBRIONEVE, MISHIT DHE
NËNPRODUKTEVE TË TYRE NGA
MAQEDONIA E VERIUT**

Mbështetur në nenin 102, pika 4, të Kushtetutës; në nenin 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, produkteve të tyre, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, mishin e freskët dhe nënprodukteve të tyre të kafshëve të llojit derra, vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 1.1 deri në pikën 1.8, përkatësisht nga shteti i Maqedonisë së Veriut:

Ndarja Administrative e Nivelit të Parë	Ndarja Administrative e Nivelit të Dytë	Ndarja Administrative e Nivelit të Tretë
Delcevo	Kostin Dol	
Karbinci		

Kočani		
Kumanovo		
Makedonska Kamenica	Moshtica	
Štip		
Vinitsa		

1.1 Për kafshët e gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që kafshët:**

a) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave ditën e dërgesës;

b) janë mbajtur që nga lindja ose për tre muajt e fundit në një kompartment (zonë) pa prezencë të murtajes afrikane të derrave; ose

c) janë mbajtur në një stacion karantine, të izoluar për 30 ditë përpara dërgesës dhe i janë nënshtruar një testi virologjik dhe një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas hyrjes në stacionin e karantinës, me rezultate negative.

1.2 Për materialin biologjik të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që kafshët donatore të materialit biologjik:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur, në përputhje me nenin 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së materialit biologjik;

c) sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve është në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 15.1.10 ose nenin 15.1.11 të Kodit Terrestrial të OIE-së, sipas rastit.

1.3 Për embrionet e derivuara *in vivo* të derrave të butë, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që kafshët donatore të embrioneve:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit të embrioneve në një

stacion, në të cilën janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenjë klinike të murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së embrioneve;

c) i janë nënshtruar një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas grumbullimit, me rezultate negative;

ç) embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me dispozitat përkatëse të kapitullit 4.8 dhe 4.10 të Kodit Terrestrial të OIE-së.

1.4 Për mishin e kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e llojit derra që kanë origjinën nga tufat në të cilat janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit.

Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) janë testuar mostra nga një numër statistikisht përfaqësues i kafshëve për sëmundjen e murtajës afrikane të derrave, me rezultate negative;

c) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët të cilat janë therur në një thertore të miratuar dhe i janë nënshtruar kontrollit me rezultate të favorshme të inspektimit para dhe pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) janë marrë masat e nevojshme pas therjes për të shmangur kontaktin e mishit të freskët me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.5 Për mishin e freskët të kafshëve të egra të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) janë vrarë në një vend ose zonë të lirë nga murtaja afrikane e derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) i janë nënshtruar me rezultate të favorshme një inspektimi pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së në një objekt ekzaminimi të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti.

1.6 Për produktet e mishit të kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) mishi i freskët plotëson kushtet përkatëse në nenet 15.1.14, 15.1.15. dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) mishi është përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti dhe ka plotësuar kushtet përkatëse të nenëve 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, në mënyrë që të sigurohet shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me nenin 15.1.23 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit të mishit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.7 Për qimet (e pjesës së shpinës) e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e kanë origjinën nga derrat e egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose ndarje pa prezencë të murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga proceset e listuara në nenin 15.1.26 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin me produktin me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.8 Për lëkurët e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) kanë ardhur nga derra të një vendi ose zone të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) origjinojnë nga derra të egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose kompartament pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga procedurat e përmendura në nenin 15.1.25 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat paraprake të nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2. Urdhri nr. 365, datë 10.8.2022, “Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria, Letonia, Ukraina, Rumania, Italia, Gjermania, Lituania, Moldavia, Sllovakia, Serbia, Estonia, Bullgaria, Polonia dhe Maqedonia e veriut”, shfuqizohet.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre.

4. Për zbatimin e këtij urdhri, ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i

Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Frida Krifca

URDHËR
Nr. 559, datë 22.11.2022

**PËR IMPORTIN E KAFSHËVE TË
LLOJIT DERRA, PRODUKTEVE,
NËNPRODUKTEVE TË TYRE,
MATERIALIT BIOLOGJIK,
EMBRIONEVE, MISHIT DHE
NËNPRODUKTEVE TË TYRE
NGA ITALIA**

Mbështetur në nenin 102, pika 4, të Kushtetutës; në nenin 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, produkteve të tyre, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, mishin e freskët dhe nënprodukteve të tyre të kafshëve të llojit derra, vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 1.1 deri në pikën 1.8, përkatësisht nga shteti i Italisë:

Ndarja Administrative e Nivelit të Parë	Ndarja Administrative e Nivelit të Dytë	Ndarja Administrative e Nivelit të Tretë
Lazio	Roma	
Lazio	Rieti	
Liguria	Genova	
Piemonte	Alessandria	
Sardegna	Nuoro	
Sardegna	Sassari	

1.1 Për kafshët e gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët:**

a) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajës afrikane të derrave ditën e dërgesës;

b) janë mbajtur që nga lindja ose për tre muajt e fundit në një kompartament (zonë) pa prezencë të murtajës afrikane të derrave; ose

c) janë mbajtur në një stacion karantine, të izoluar për 30 ditë përpara dërgesës dhe i janë nënshtruar një testi virologjik dhe një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas hyrjes në stacionin e karantinës, me rezultate negative.

1.2 Për materialin biologjik të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët donatore të materialit biologjik:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj, vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së materialit biologjik;

c) sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) sperma e përdorur për fekundimin e ovociteve është në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 15.1.10 ose nenin 15.1.11 të Kodit Terrestrial të OIE-së, sipas rastit.

1.3 Për embrionet e derivuara *in vivo* të derrave të butë, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët donatore të embrioneve:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit të embrioneve në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj, vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton

se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së embrioneve;

c) i janë nënshtruar një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas grumbullimit, me rezultate negative;

ç) embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me dispozitat përkatëse të kapitullit 4.8 dhe 4.10 të Kodit Terrestrial të OIE-së.

1.4 Për mishin e kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e llojit derra që kanë origjinën nga tufat në të cilat janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tri vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj, vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) janë testuar mostra nga një numër statistikisht përfaqësues i kafshëve për sëmundjen e murtajës afrikane të derrave, me rezultate negative;

c) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshë të cilat janë therur në një thertore të miratuar dhe i janë nënshtruar kontrollit me rezultate të favorshme të inspektimit para dhe pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) janë marrë masat e nevojshme pas therjes për të shmangur kontaktin e mishit të freskët me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.5 Për mishin e freskët të kafshëve të egra të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) janë vrarë në një vend ose zonë të lirë nga murtaja afrikane e derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) i janë nënshtruar me rezultate të favorshme një inspektimi pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së në një objekt ekzaminimi të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti.

1.6 Për produktet e mishit të kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) mishi i freskët plotëson kushtet përkatëse në nenet 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) mishi është përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti dhe ka plotësuar kushtet përkatëse të neneve 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, në mënyrë që të sigurohet shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me nenin 15.1.23 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit të mishit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.7 Për qimet (e pjesës së shpinës) e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e kanë origjinën nga derrat e egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose ndarje pa prezencë të murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti ku është siguar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga proceset e listuara në nenin 15.1.26 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin me produktin me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.8 Për lëkurët e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që:**

a) kanë ardhur nga derra të një vendi ose zone të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2, të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) origjinojnë nga derra të egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose kompartament pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, ku është siguar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga procedurat e përmendura në nenin 15.1.25 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat paraprake të nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2. Urdhri nr. 365, datë 10.8.2022, “Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria, Letonia, Ukraina, Rumania, Italia, Gjermania, Lituania, Moldavia, Sllovakia, Serbia, Estonia, Bullgaria, Polonia dhe Maqedonia e veriut”, shfuqizohet.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre.

4. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Frida Krifca

URDHËR

Nr. 560, datë 22.11.2022

**PËR IMPORTIN E KAFSHËVE TË
LLOJIT DERRA, PRODUKTEVE,
NËNPRODUKTEVE TË TYRE,
MATERIALIT BIOLOGJIK,
EMBRIONEVE, MISHIT DHE
NËNPRODUKTEVE TË TYRE
NGA GJERMANIA**

Mbështetur në nenin 102, pika 4, të Kushtetutës, në nenin 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, produkteve të tyre, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, mishin e freskët dhe nënprodukteve të tyre të kafshëve të llojit derra, vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 1.1 deri në pikën 1.8, përkatësisht nga shteti i Gjermanisë:

Ndarja Administrative e Nivelit të Parë	Ndarja Administrative e Nivelit të Dytë	Ndarja Administrative e Nivelit të Tretë
Baden-Württemberg	Emmendingen	Nördlicher Kaiserstuhl
Brandenburg	Barnim	Britz-Chorin-Oderberg,
Brandenburg	Dahme-Spreewald	Lieberose/Oberspreewald
Brandenburg	Frankfurt (Oder),	Frankfurt (Oder)
Brandenburg	Märkisch-Oderland	Lebus
Brandenburg	Märkisch-Oderland	Bad Freienwalde (Oder),
Brandenburg	Märkisch-Oderland	Golzow
Brandenburg	Oberspreewald-Lausitz	Großräschen
Brandenburg	Oberspreewald-Lausitz	Ruhland
Brandenburg	Oder-Spree	Odervorland
Brandenburg	Oder-Spree	Scharmützelsee
Brandenburg	Oder-Spree	Schlaubetal
Brandenburg	Oder-Spree	Eisenhüttenstadt
Brandenburg	Oder-Spree	Brieskow-Finkenheerd
Brandenburg	Oder-Spree	Beeskow
Brandenburg	Oder-Spree	Rietz-Neuendorf
Brandenburg	Spree-Neiße	Schenkendöbern
Brandenburg	Spree-Neiße	Spremberg
Brandenburg	Spree-Neiße	Guben
Brandenburg	Spree-Neiße	Forst (Lausitz)
Brandenburg	Spree-Neiße	Döbern-Land
Brandenburg	Uckermark	Schwedt/Oder
Brandenburg	Uckermark	Gartz (Oder)
Brandenburg	Uckermark	Oder-Welse
Brandenburg	Uckermark	Angermünde
Brandenburg	Spree-Neiße	Peitz
Brandenburg	Uckermark	Prenzlau
Brandenburg	Dahme-Spreewald	Lübben (Spreewald)
Mecklenburg-Vorpommern	Ludwigslust-Parchim	Parchimer Umland
Mecklenburg-Vorpommern	Ludwigslust-Parchim	Eldenburg Lübz
Mecklenburg-Vorpommern	Ludwigslust-Parchim	Grabow
Mecklenburg-Vorpommern	Rostock	Krakow am See
Niedersachse	Emsland	Twist
Niedersachsen	Emsland	Emsbüren
Niedersachsen	Cloppenburg	Garrel
Sachsen	Bautzen	Malschwitz
Sachsen	Bautzen	Schwepnitz
Sachsen	Bautzen	Weißenberg
Sachsen	Bautzen	Königswartha
Sachsen	Bautzen	Königsbrück
Sachsen	Bautzen	Pulsnitz

Sachsen	Bautzen	Großdubrau
Sachsen	Bautzen	Spreetal
Sachsen	Bautzen	Lohsa
Sachsen	Bautzen	Wachau
Sachsen	Bautzen	Am Klosterwasser
Sachsen	Görlitz	Weißwasser/O.L
Sachsen	Görlitz	Diehna
Sachsen	Görlitz	Bad Muskau
Sachsen	Görlitz	Rietschen
Sachsen	Görlitz	Markersdorf
Sachsen	Görlitz	Boxberg/O.L
Sachsen	Görlitz	Schleife
Sachsen	Görlitz	Niesky
Sachsen	Görlitz	Bernstadt/Schönau-Berzdorf
Sachsen	Görlitz	Diehna
Sachsen	Görlitz	Reichenbach/O.L
Sachsen	Görlitz	Ostritz
Sachsen	Görlitz	Weißer Schöps/Neiße
Sachsen	Meißen	Thiendorf
Sachsen	Meißen	Ebersbach
Sachsen	Meißen	Moritzburg
Sachsen	Meißen	Schönfeld
Sachsen	Meißen	Radeburg
Sachsen	Meißen	Weinböhla
Sachsen	Meißen	Niederau
Sachsen	Nordsachsen	Wermsdorf
Sachsen	Sächsische Schweiz -Osterzgebirge	Lohmen/Stadt Wehlen
Sachsen	Bautzen	Radibor
Sachsen	Bautzen	Königswartha
Sachsen	Bautzen	Neschwitz
Schleswig-Holstein	Nordfriesland	Südtondern

1.1 Për kafshët e gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët:**

a) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave ditën e dërgesës;

b) janë mbajtur që nga lindja ose për tre muajt e fundit në një kompartment (zonë) pa prezencë të murtajes afrikane të derrave; ose

c) janë mbajtur në një stacion karantine, të izoluar për 30 ditë përpara dërgesës dhe i janë nënshtruar një testi virologjik dhe një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas hyrjes në stacionin e karantinës, me rezultate negative.

1.2 Për materialin biologjik të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët donatore të materialit biologjik:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërtetohet se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj, vetëm nëse

survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqave në epidemio-logjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajes afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së materialit biologjik;

c) sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) sperma e përdorur për fekundimin e ovociteve është në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 15.1.10 ose nenin 15.1.11 të Kodit Terrestrial të OIE-së, sipas rastit.

1.3 Për embrionet e derivuara *in vivo* të derrave të butë, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët donatore të embrioneve:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit të embrioneve në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërtetohet se asnjë rast i murtajes afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj,

vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenjë klinike të murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së embrioneve;

c) i janë nënshtruar një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas grumbullimit, me rezultate negative;

ç) embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me dispozitat përkatëse të kapitullit 4.8 dhe 4.10 të Kodit Terrestrial të OIE-së.

1.4 Për mishin e kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e llojit derra që kanë origjinën nga tufat në të cilat janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj, vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) janë testuar mostra nga një numër statistikisht përfaqësues i kafshëve për sëmundjen e murtajës afrikane të derrave, me rezultate negative;

c) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshë të cilat janë therur në një thertore të miratuar dhe i janë nënshtruar kontrollit me rezultate të favorshme të inspektimit para dhe pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) janë marrë masat e nevojshme pas therjes për të shmangur kontaktin e mishit të freskët me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.5 Për mishin e freskët të kafshëve të egra të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) janë vrarë në një vend ose zonë të lirë nga murtaja afrikane e derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) i janë nënshtruar me rezultate të favorshme një inspektimi pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së në një objekt ekzaminimi të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti.

1.6 Për produktet e mishit të kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) mishi i freskët plotëson kushtet përkatëse në nenet 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) mishi është përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti dhe ka plotësuar kushtet përkatëse të neneve 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, në mënyrë që të sigurohet shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me nenin 15.1.23 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit të mishit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.7 Për qimet (e pjesës së shpinës) e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e kanë origjinën nga derrat e egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose ndarje pa prezencë të murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga proceset e listuara në nenin 15.1.26 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin me produktin me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.8. Për lëkurët e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) kanë ardhur nga derra të një vendi ose zone të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) origjinojnë nga derra të egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose kompartment pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga procedurat e përmendura në nenin 15.1.25 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat paraprake të nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

2. Urdhri nr. 365, datë 10.8.2022, “Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria, Letonia, Ukraina, Rumania, Italia, Gjermania, Lituania, Moldavia, Sllovakia, Serbia, Estonia, Bullgaria, Polonia dhe Maqedonia e veriut”, shfuqizohet.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre.

4. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Frida Krifca

URDHËR

Nr. 561, datë 22.11.2022

PËR IMPORTIN E KAFSHËVE TË LLOJIT DERRA, PRODUKTEVE, NËNPRODUKTEVE TË TYRE, MATERIALIT BIOLOGJIK, EMBRIONEVE, MISHIT DHE NËNPRODUKTEVE TË TYRE NGA MOLDAVIA

Mbështetur në nenin 102, pika 4, të Kushtetutës, në nenin 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, produkteve të tyre, materialit biologjik dhe embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, mishin e freskët dhe nënprodukteve të tyre të kafshëve të llojit derra, vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 1.1 deri në pikën 1.8, përkatësisht nga shteti i Moldavisë:

Ndarja Administrative e Nivelit të Parë	Ndarja Administrative e Nivelit të Dytë	Ndarja Administrative e Nivelit të Tretë
Briceni		
Cahul		
Dubăsari		
Edineț		
Făleşti		
Florești		
Rîșcani		
Sîngerei		
Strășeni		

1.1 Për kafshët e gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që kafshët:**

a) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajës afrikane të derrave ditën e dërgesës;

b) janë mbajtur që nga lindja ose për tre muajt e fundit në një kompartament (zonë) pa prezencë të murtajës afrikane të derrave; ose

c) janë mbajtur në një stacion karantine, të izoluar për 30 ditë përpara dërgesës dhe i janë nënshtruar një testi virologjik dhe një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas hyrjes në stacionin e karantinës, me rezultate negative.

1.2 Për materialin biologjik të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që kafshët donatore të materialit biologjik:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj, vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së materialit biologjik;

c) sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve është në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 15.1.10 ose nenin 15.1.11 të Kodit Terrestrial të OIE-së, sipas rastit.

1.3 Për embrionet e derivuara *in vivo* të derrave të butë, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë që kafshët donatore të embrioneve:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit të embrioneve në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj, vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenjë klinike të murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së embrioneve;

c) i janë nënshtruar një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas grumbullimit, me rezultate negative;

ç) embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me dispozitat përkatëse të kapitullit 4.8 dhe 4.10 të Kodit Terrestrial të OIE-së.

1.4 Për mishin e kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë, që:**

a) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e llojit derra që kanë origjinën nga tufat në të cilat janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit.

Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj, vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) janë testuar mostra nga një numër statistikiq përfaqësues i kafshëve për sëmundjen e murtajës afrikane të derrave, me rezultate negative;

c) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e cilat janë therur në një thertore të miratuar dhe i janë nënshtruar kontrollit me rezultate të favorshme të inspektimit para dhe pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) janë marrë masat e nevojshme pas therjes për të shmangur kontaktin e mishit të freskët me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.5 Për mishin e freskët të kafshëve të egra të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë, që:**

a) janë vrarë në një vend ose zonë të lirë nga murtaja afrikane e derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) i janë nënshtruar me rezultate të favorshme një inspektimi pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së në një objekt ekzaminimi të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti.

1.6 Për produktet e mishit të kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetojë, që:**

a) mishi i freskët plotëson kushtet përkatëse në nenet 15.1.14, 15.1.15. dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) mishi është përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti dhe ka plotësuar kushtet përkatëse të

neneve 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, në mënyrë që të sigurohet shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me nenin 15.1.23 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit të mishit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.7 Për qimet (e pjesës së shpinës) e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e kanë origjinën nga derrat e egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose ndarje pa prezencë të murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti ku është siguar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga proceset e listuara në nenin 15.1.26 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin me produktin me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.8 Për lëkurët e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) kanë ardhur nga derra të një vendi ose zone të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) origjinojnë nga derra të egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose kompartament pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, ku është siguar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga procedurat e përmendura në nenin 15.1.25 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat paraprake të nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim virusit të murtajës afrikane të derrave.

2. Urdhri nr. 365, datë 10.8.2022, “Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria, Letonia, Ukraina, Rumania, Italia, Gjermania, Lituania, Moldavia, Sllovakia, Serbia, Estonia, Bullgaria, Polonia dhe Maqedonia e veriut”, shfuqizohet.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre.

4. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Frida Krifca

URDHËR
Nr. 562, datë 22.11.2022

**PËR IMPORTIN E KAFSHËVE TË
LLOJIT DERRA, PRODUKTEVE,
NËNPRODUKTEVE TË TYRE,
MATERIALIT BIOLOGJIK,
EMBRIONEVE, MISHIT DHE
NËNPRODUKTEVE TË TYRE NGA
UKRAINA**

Mbështetur në nenin 102, pika 4, të Kushtetutës, në nenin 43, të ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, produkteve të tyre, materialit biologjik dhe

embrioneve të kafshëve të gjalla të llojit derra, mishin e freskët dhe nënprodukteve të tyre të kafshëve të llojit derra, vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 1.1 deri në pikën 1.8, përkatësisht nga shteti i Ukrainës:

Ndarja Administrative e Nivelit të Parë	Ndarja Administrative e Nivelit të Dytë	Ndarja Administrative e Nivelit të Tretë
Chernihiv	Ripkyns'kyi	
Chernivtsi	Hlybots'kyi	
Kharkiv	Krasnokuts'kyi	
Kiev	Obukhivs'kyi	
Kirovohrad	Kirovohrads'kyi	
Kirovohrad	Novoukrans'ky	
Zhytomyr	Zhytomyrs'ka	

1.1 Për kafshët e gjalla të llojit derra të butë dhe të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët:**

a) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajës afrikane të derrave ditën e dërgesës;

b) janë mbajtur që nga lindja ose për tre muajt e fundit në një kompartment (zonë) pa prezencë të murtajës afrikane të derrave; ose

c) janë mbajtur në një stacion karantine, të izoluar për 30 ditë përpara dërgesës dhe i janë nënshtruar një testi virologjik dhe një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas hyrjes në stacionin e karantinës, me rezultate negative.

1.2 Për materialin biologjik të kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët donatore të materialit biologjik:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërtetohet se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj, vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së materialit biologjik;

c) sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) sperma e përdorur për fekundimin e ovociteve është në përputhje me kushtet e përcaktuara në nenin 15.1.10 ose nenin 15.1.11 të Kodit Terrestrial të OIE-së, sipas rastit.

1.3 Për embrionet e derivuara *in vivo* të derrave të butë, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet që kafshët donatore të embrioneve:**

a) janë mbajtur që nga lindja ose për të paktën tre muaj para grumbullimit të embrioneve në një stacion, në të cilin janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërtetohet se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave, nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj, vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqnave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) nuk kanë shfaqur shenja klinike të murtajës afrikane të derrave në ditën e mbledhjes së embrioneve;

c) i janë nënshtruar një testi serologjik të kryer të paktën 21 ditë pas grumbullimit, me rezultate negative;

ç) embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur, në përputhje me dispozitat përkatëse të kapitullit 4.8 dhe 4.10 të Kodit Terrestrial të OIE-së.

1.4 Për mishin e kafshëve të llojit derra të butë ose të egër, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshët e llojit derra që kanë origjinën nga tufat në

të cilat janë mbikëqyrur, në përputhje me nenet 15.1.28 deri në 15.1.30 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe vërteton se asnjë rast i murtajës afrikane të derrave nuk ka ndodhur në tre vitet e fundit. Kjo periudhë reduktohet në 12 muaj, vetëm nëse survejanca demonstroi, dokumenton se nuk ka dëshmi të përfshirjes së rriqave në epidemiologjinë e infeksionit;

b) janë testuar mostra nga një numër statistikisht përfaqësues i kafshëve për sëmundjen e murtajës afrikane të derrave, me rezultate negative;

c) e gjithë ngarkesa e mishit të freskët vjen nga kafshë të cilat janë therur në një thertore të miratuar dhe i janë nënshtruar kontrollit me rezultate të favorshme të inspektimit para dhe pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

ç) janë marrë masat e nevojshme pas therjes për të shmangur kontaktin e mishit të freskët me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.5 Për mishin e freskët të kafshëve të egra të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) janë vrarë në një vend ose zonë të lirë nga murtaja afrikane e derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) i janë nënshtruar me rezultate të favorshme një inspektimi pas vdekjes, në përputhje me kapitullin 6.3 të Kodit Terrestrial të OIE-së në një objekt ekzaminimi të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti.

1.6 Për produktet e mishit të kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) mishi i freskët plotëson kushtet përkatëse në nenet 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së;

b) mishi është përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti dhe ka plotësuar kushtet përkatëse të neneve 15.1.14, 15.1.15 dhe 15.1.16 të Kodit Terrestrial të OIE-së; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, në mënyrë që të sigurohet shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me nenin 15.1.23 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit të mishit për të

shmangur kontaktin e produktit me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.7 Për qimet (e pjesës së shpinës) e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) e kanë origjinën nga derrat e egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose ndarje pa prezencë të murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga proceset e listuara në nenin 15.1.26 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat e nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin me produktin me çdo burim të virusit të murtajës afrikane të derrave.

1.8 Për lëkurët e kafshëve të llojit derra, **certifikata shëndetësore veterinare duhet të vërtetohet, që:**

a) kanë ardhur nga derra të një vendi ose zone të lirë nga sëmundja e murtajës afrikane të derrave, në përputhje me pikën 1 ose pikën 2 të nenit 15.1.4 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

b) origjinojnë nga derra të egër ose të butë të kapur në një vend, zonë ose kompartment pa prezencë të sëmundjes së murtajës afrikane të derrave dhe janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti; ose

c) janë përpunuar në një objekt të miratuar nga autoriteti veterinar për qëllime eksporti, ku është siguruar shkatërrimi i virusit të murtajës afrikane të derrave, në përputhje me një nga procedurat e përmendura në nenin 15.1.25 të Kodit Terrestrial të OIE-së dhe janë marrë masat paraprake të nevojshme pas përpunimit për të shmangur kontaktin e produktit me çdo burim virusit të murtajës afrikane të derrave.

2. Urdhri nr. 365, datë 10.8.2022, “Për importin e kafshëve të llojit derra, produkteve, nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre nga Hungaria, Letonia, Ukraina, Rumania, Italia, Gjermania, Lituania, Moldavia, Sllovakia, Serbia, Estonia, Bullgaria, Polonia dhe Maqedonia e veriut”, shfuqizohet.

3. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht, brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit derra, produkteve dhe nënprodukteve të tyre, materialit biologjik, embrioneve, mishit dhe nënprodukteve të tyre.

4. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohet Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Frida Krifca

VENDIM
Nr. 29, datë 1.11.2022

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë,
e përbërë nga:

Vitore Tusha	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare;
Elsa Toska	anëtare;
Altin Binaj	anëtar;
Sandër Beci	anëtar;
Ilir Toska	anëtar;
Sonila Bejtja	anëtare,

me sekretare Belma Lleshi, në datën 1.11.2022 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 5 (S) 2022 të Regjistrit Themeltar, që u përket:

KËRKUES: Stiliano Hajdari, Limoneta Çollaku (Hajdari), Aleks Hajdari, Leonard Hajdari, Elidon Hajdari

SUBJEKTE TË INTERESUARA

Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës,
Autoriteti Rrugor Shqiptar,
Këshilli i Ministrave

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimeve nr. 323, datë 23.2.2015, të Gjykatës Administrative të Apelit; nr. 00-2022-5, datë 17.1.2022, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

Dërgimi i çështjes për rishqyrtim në Gjykatën Administrative të Apelit dhe gjykimi brenda një afati 6-mujor me tjetër trup gjyqes.

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 11, 15, 17, 41, 42, 131, pika 1, shkronja “F” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes Sonila Bejtja, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkesve, të cilët kanë kërkuar pranimin e kërkesës, parashtrimet me shkrim të subjekteve të interesuara, Këshillit të Ministrave dhe Autoritetit Rrugor Shqiptar, të cilat kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës, konstatoi se Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës nuk ka paraqitur prapësime me shkrim, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkesit janë trashëgimtarë ligjorë të shtetasit Zenel Hajdari (subjekti i shpronësuar), i cili ka qenë pronar i një shtëpie banimi 3-katëshe, të ndodhur në rrugën “Selim Braja”, Sauk i Vjetër, Tiranë, pronësi e fituar në bazë të ligjit nr. 9482, datë 3.4.2006, “Për legalizimin, urbanizimin dhe integrimin e ndërtimeve pa leje”, të ndryshuar.

2. Me vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 408, datë 8.6.2011, “Për shpronësimin për interes publik të pronarëve të pasurive të paluajtshme, pronë private, që preken nga ndërtimi i segmentit rrugor Unaza e Madhe e Tiranë” (*VKM nr. 408/2011*) është vendosur, mes të tjerash, edhe shpronësimi i banesës së subjektit të shpronësuar për interes publik, për efekt të ndërtimit të segmentit rrugor Unaza e Madhe e Tiranës. Në listën bashkëlidhur kësaj VKM-je, ky shtetas rezulton me numër

rendor 13, me vendndodhje ZK 3266, me vlerë pasurie të miratuar sipas preventivit 9.263.153 lekë për objektin shtëpi banimi + lokal, si dhe me shënimin se është në proces legalizimi.

3. Në datën 3.11.2011 subjekti i shpronësuar, me pretendimin se për VKM-në nr. 408/2011 ka marrë dijeni në mënyre jo zyrtare (nëpërmjet medieve dhe gazetave), i është drejtuar Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve dhe Ministrisë së Punëve Publike dhe Transportit (MPPT), duke kërkuar shpërblimin e drejtë të vlerës së pronës sipas çmimeve të tregut. MPPT-ja, me shkresën nr. 557 prot., datë 1.12.2011, ia ka refuzuar këtë kërkesë. Në këto kushte, ai i është drejtuar gjykatës me kërkesëpadi me objekt ndryshimin e VKM-së nr. 408/2011, si dhe detyrimin e palëve të paditura, MPPT-së, Autoritetit Rrugor Shqiptar (ARRSH) dhe Këshillit të Ministrave, të përcaktojnë në mënyrë të drejtë dhe ta dëmshpërblejnë atë në shumën 10.459.846 lekë, që është diferenca mes vlerës reale në treg të banesës dhe vlerës së përcaktuar në VKM-në e shpronësimit.

4. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 10819, datë 31.10.2013, ka vendosur pranimin pjesërisht të kërkesëpadisë, anulimin e pjesës së VKM-së nr. 408/2011 lidhur me masën e shpërblimit, si dhe detyrimin e të paditurve të paguajnë diferencën mbi vlerën e caktuar në këtë vendim në masën 8.118.344 lekë. Kundër këtij vendimi kanë paraqitur ankim ARRSH-ja dhe Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës.

5. Gjykata Administrative e Apelit, me vendimin nr. 323, datë 23.2.2015, ka vendosur prishjen e vendimit nr. 10819, datë 31.10.2013, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe pushimin e gjykimit të çështjes, për shkak të paraqitjes së kërkesëpadisë tej afateve ligjore. Kundër këtij vendimi subjekti i shpronësuar ka paraqitur rekurs në Gjykatën e Lartë. Për shkak se ky shtetas ka ndërruar jetë, në Gjykatën e Lartë është bërë zëvendësimi procedural i tij me kërkuar në cilësinë e trashëgimtarëve ligjorë.

6. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, në dhomë këshillimi, me vendimin nr. 00-2022-5, datë 17.1.2022, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuar, pasi nuk përmbante shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 58 të ligjit nr. 49/2012, “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, të ndryshuar (ligji nr. 49/2012).

7. Në datën 13.5.2022 kërkuar i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) me ankim kushtetues individual për shfuqizimin e vendimeve gjyqësore sipas objektit të kërkesës. Me vendimin e datës 15.6.2022, Kolegji i Gjykatës ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim paraprak në Mbledhjen e Gjyqtarëve. Kjo e fundit në datën 5.7.2022 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

8. **Kërkuar** kanë pretenduar, në mënyrë të përmblodhur, se procesi gjyqësor i kundërshtuar u ka cenuar:

8.1 *Të drejtën e pronës private, të lidhur me të drejtën e aksesit dhe të ankimit*, si pasoje e një procesi administrativ dhe gjyqësor të parregullt e në kundërshtim me ligjin. Gjykata Administrative e Apelit e ka pushuar çështjen pa e zgjidhur në themel dhe pa u dhënë përgjigje pretendimeve të ngritura në kërkesëpadi.

8.2 *Standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor*, pasi Gjykata Administrative e Apelit nuk ka mbajtur qëndrim në lidhje me shkeljet e kryera nga organet administrative dhe faktin se ato nuk kanë ndërmarrë asnjë hap konkret për njoftimin drejtpërdrejt për shpronësimin. Vendimi i saj është kontradiktor dhe nuk ka arsyetuar se nga cila datë e ka llogaritur marrjen e njoftimit për shpronësimin e subjektit të shpronësuar. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë nuk u ka dhënë përgjigje të gjitha pretendimeve të ngritura në rekurs, edhe pse ato kishin të bënin me interpretimin dhe zbatimin e gabuar të ligjit material. Ai nuk ka arsyetuar në lidhje me të drejtën e kërkuarve për t’u njoftuar drejtpërdrejt për vlerën e shpronësimit. Vendimi i atij kolegji bie në kundërshtim me praktikën e Gjykatës së Lartë.

9. **Subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave**, ka parashtruar, në mënyrë të përmblodhur, si vijon:

9.1 Në lidhje me cenimin e së drejtës së pronës private, pretendimet e kërkuarve janë të pabazuara dhe nuk i përgjigjen procedurës së zhvilluar dhe mënyrës së zhvillimit të pronës. Gjithashtu, ndërhyrja është proporcionale dhe kërkuarve u

është dhënë një shpërblim i drejtë për pronën e shpronësuar.

9.2 Për sa u takon pretendimeve për cenimin e së drejtës së aksesit dhe së drejtës së ankimit, ato janë të pabazuara, pasi kërkuesit nuk kanë arritur të evidentojnë natyrën e shkeljes dhe të drejtat që u janë cenuar nga gjykimi në Gjykatën e Lartë. Kjo e fundit është vënë në lëvizje me rekursin e paraqitur nga subjekti i shpronësuar dhe u ka dhënë përgjigje pretendimeve të parashtruara në të, duke i garantuar të drejtën e ankimit dhe të aksesit.

9.3 Pretendimi për cenimin e standardit të arsyetimit është i pabazuar, pasi Gjykata Administrative e Apelit ka arsyetuar për shkakun e prishjes së vendimit të gjykatës së shkallës së parë dhe pushimin e çështjes. Gjithashtu, ajo ka arsyetuar se kur është bërë publike VKM-ja nr. 408/2011, si dhe momentin e lindjes së të drejtës së paditësit për paraqitjen e kërkesëpadisë. Në çdo rast, njoftimi me shpallje në Fletoren Zyrtare dhe njoftimi nëpërmjet afishimit ose shpalljes publike janë forma të njohura nga Kodi i Procedurave Administrative (KPA) për njoftimin dhe marrjen dijeni.

10. **Subjekti i interesuar, ARRSH-ja**, ka prapësuar, në mënyrë të përmbledhur, si vijon:

10.1 Gjykata Administrative e Apelit ka bërë një vlerësim të drejtë në lidhje me parashkrimin e kërkesëpadisë. Gjatë gjykimit është provuar se padia është paraqitur në datën 9.12.2011 dhe se subjekti i shpronësuar kishte marrë dijeni në datën 14.7.2011.

10.2 Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me të drejtë, ka vlerësuar se shkaqet e ngritura në rekurs nuk ishin nga ato të parashikuara në nenin 58 të ligjit nr. 49/2012, “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, i ndryshuar (ligji nr. 49/2012).

11. **Subjekti i interesuar, Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës**, nuk ka paraqitur prapësime.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuesve

12. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është vlerësuar nga Gjykata si një ndër aspektet kryesore që lidhet me inicimin e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134,

pikat 1, shkronja “i” dhe 2 të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës.

13. Gjykata vlerëson se kërkuesit legjitimohen *ratione personae*, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, në cilësinë e trashëgimtarëve ligjorë të subjektit të shpronësuar dhe palë në gjykim në Gjykatën e Lartë, për rrjedhojë kanë interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

14. Për sa i përket *shterimit të mjeteve juridike efektive*, bazuar në parashikimet e nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës, si dhe nenit 71/a, pika 1, shkronja “a”, të ligjit nr. 8577/2000, Gjykata konstaton se objekt i këtij ankimi kushtetues individual është vendimi i Gjykatës Administrative të Apelit, që ka vendosur pushimin e gjykimit dhe ai i Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, i cili ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuesve. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se kërkuesit nuk kanë mjet tjetër juridik në dispozicion për mbrojtjen e të drejtave të tyre kushtetuese përveç paraqitjes së ankimit kushtetues individual.

15. Gjykata vlerëson se kërkuesit legjitimohen *ratione temporis*, pasi ankimi kushtetues individual është paraqitur në datën 13.5.2022, ndërsa vendimi gjyqësor më i fundit, që kundërshtohet prej tyre, është dhënë nga Gjykata e Lartë në datën 17.1.2022. Për pasojë, kërkesa është paraqitur brenda afatit ligjor 4-mujor të përcaktuar nga neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i ligjit nr. 8577/2000.

16. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae* Gjykata vëren se, në thelb, kërkuesit kanë pretenduar se gjykatat u kanë cenuar të drejtën e pronës private dhe atë për proces të rregullt, në aspektet e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor dhe së drejtës së aksesit, pasi Gjykata

Administrative e Apelit e ka pushuar çështjen duke mos e zgjidhur në themel, kurse Gjykata e Lartë nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të parashtruara në rekurs. Për rrjedhojë, në zbatim të parimit *iura novit curia*, Gjykata, duke mbajtur në konsideratë se argumentet lidhen me procesin gjyqësor të kundërshtuar, çmon ta analizojë çështjen në këndvështrim të nenit 42 të Kushtetutës, sipas të cilit prona nuk mund të cenohet pa një proces të rregullt ligjor dhe se kushdo, për mbrojtjen e së drejtës kushtetuese të pronës, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë. Në këtë këndvështrim, nisur nga thelbi i pretendimeve të kërkuarve, ato do të analizohen në vijim në drejtëm të standardit të arsyetimit të lidhur me të drejtën e aksesit.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor të lidhur me të drejtën e aksesit

17. Kërkuarët kanë pretenduar se u është cenuar e drejta e aksesit, pasi gjykata e apelit e ka pushuar çështjen duke mos e zgjidhur atë në themel, si dhe Gjykata e Lartë nuk i ka dhënë përgjigje kërkesës kryesore të tyre që lidhet me afatin për të ngritur padinë, për të cilën është pushuar çështja nga gjykata e apelit. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë nuk u ka dhënë përgjigje të gjitha pretendimeve të ngritura në rekurs, edhe pse ato kishin të bënin me interpretimin dhe zbatimin e gabuar të ligjit material. Ai kolegji nuk ka arsyetuar në lidhje me të drejtën e kërkuarve për t'u njoftuar drejtpërdrejt për vlerën e shpronësimit.

18. Sipas subjektit të interesuar, Këshillit të Ministrave, Gjykata Administrative e Apelit ka arsyetuar se kur është bërë publike VKM-ja nr. 408/2011, si dhe për momentin e lindjes të së drejtës për paraqitjen e kërkesëpadisë. Në çdo rast, njoftimi me shpallje në Fletoren Zyrtare dhe njoftimi nëpërmjet afishimit ose shpalljes publike janë forma të njohura nga KPA-ja për njoftimin dhe marrjen dijeni. Kurse Gjykata e Lartë u ka dhënë përgjigje pretendimeve të parashtruara në rekurs, duke garantuar të drejtën e ankimit dhe të drejtën e aksesit.

19. Ndërsa sipas subjektit të interesuar, ARRSH-së, Gjykata Administrative e Apelit ka bërë një vlerësim të drejtë në lidhje me parashkrimin e kërkesëpadisë, pasi gjatë gjykimit është provuar se padia është paraqitur në datën 9.12.2011, ndërkohë që paditësi kishte marrë dijeni

në datën 14.7.2011. Në lidhje me procesin e zhvilluar në Gjykatën e Lartë, Kolegji Administrativ, me të drejtë, ka vlerësuar se shkaqet e ngritura në rekurs nuk ishin nga ato të parashikuara në nenin 58 të ligjit nr. 49/2012.

20. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar se e drejta për proces të rregullt ligjor përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë (*shih vendimet nr. 19, datë 7.7.2022; nr. 10, datë 4.3.2021, të Gjykatës Kushtetuese*). Vendimi gjyqësor, në çdo rast, duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre (*shih vendimet nr. 19, datë 7.7.2022; nr. 2, datë 11.2.2021; nr. 3, datë 20.1.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Arsyetimi i kufizuar, i dhënë nga Gjykata e Lartë në formulimin e vendimit në dhomë këshillimi, është tregues i faktit se kërkuarësi nuk ka ngritur një nga argumentet ligjore të përcaktuara në dispozitën përkatëse të legjislacionit të brendshëm, që është kusht për pranimin e kërkesës (*shih vendimet nr. 16, datë 16.3.2021; nr. 9, datë 26.3.2018; nr. 8, datë 26.2.2015, të Gjykatës Kushtetuese*). Po kështu, jurisprudenca kushtetuese ka trajtuar edhe qëndrimin që duhet të mbajë Gjykata e Lartë në rastet kur për zgjidhjen në themel të çështjes ka dy vendime diametralisht të kundërta nga gjykatat më të ulëta. Ky rast është vlerësuar nga Gjykata nën dritën e së drejtës së aksesit dhe asaj të ankimit në kuptimin substancial, si dhe të standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor, kur cenohen të drejta kushtetuese (*shih vendimin nr. 73, datë 16.12.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Për sa i përket së drejtës së aksesit, Gjykata ka vlerësuar vazhdimisht se administrimi i mirë i drejtësisë fillon me garancinë që një individ të ketë akses në gjykatë për t'i siguruar atij të gjitha aspektet e një forme gjyqësore të shqyrtimit të çështjes. Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë

substantiv dhe jo thjesht formal. Në rast se mohohet kjo e drejtë, procesi konsiderohet i parregullt, sepse aksesit në gjykatë është, para së gjithash, një kusht kryesor për të realizuar mbrojtjen e të drejtave të tjera të individit. Shteti i së drejtës nuk mund të konceptohet pa u njohur individëve të drejtën dhe mundësinë për t'iu drejtuar gjykatës (*shih vendimet nr. 11, datë 21.4.2022; nr. 52, datë 14.11.2014, të Gjykatës Kushtetuese*). Në këtë kuptim, e drejta për të pasur akses në gjykatë i garanton individit të drejtën për t'iu drejtuar gjykatës dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare prej saj, të arsyetuar, për pretendimet e ngritura (*shih vendimet nr. 11, datë 21.4.2022; nr. 17, datë 24.3.2014, të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Gjykata vëren se, në thelb, pretendimet e kërkuarve për cenimin e standardit të arsytimit dhe të së drejtës së aksesit kanë të bëjnë me zbatimin e dispozitave të ligjit nr. 8561, datë 22.12.1999, “Për shpronësimet dhe marrjen në përdorim të përkohshëm të pasurisë pronë private për interes publik”, të ndryshuar (*ligji nr. 8561/1999*), në lidhje me mënyrën e njoftimit të aktit të pushtetit publik për shpronësim dhe të drejtën e ankimit për këtë akt.

24. Sipas Gjykatës, interpretimi i ligjit është atribut i organeve që e zbatojnë atë dhe, nisur nga ky parim, sqarimi i kuptimit ose interpretimi i çdo dispozite ligjore të zbatueshme gjatë shqyrtimit të një çështjeje të caktuar është në kompetencë të gjykatave të sistemit të zakonshëm gjyqësor (*shih vendimet nr. 19, datë 7.7.2022; nr. 2, datë 11.2.2021; nr. 1, datë 20.1.2012, të Gjykatës Kushtetuese*). Gjykata ka theksuar se kur gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, përmes interpretimit dhe zbatimit të ligjit në një çështje konkrete cenojnë parimet, standardet ose të drejtat kushtetuese, atëherë interpretimi i ligjit i nënshtrohet kontrollit kushtetues. Në këto raste, Gjykata bën një vlerësim të natyrës kushtetuese, të dallueshëm nga ai i gjykatave të juridiksionit të zakonshëm. Pra, në këtë drejtim, bazuar në parimin e subsidiaritetit, interpretimi i ligjit material ose procedural është, së pari, detyrë e Gjykatës së Lartë, në mënyrë që më pas kontrolli kushtetues të rezultojë efektiv edhe për rastet kur ky interpretim cenon standardet ose parimet kushtetuese (*shih vendimet nr. 19, datë 7.7.2022; nr. 3, datë 23.2.2016; nr. 62, datë 23.9.2015, të Gjykatës Kushtetuese*).

25. Referuar akteve të dosjes gjyqësore, të administruara për nevoja të këtij gjykimi kushtetues, Gjykata vëren se subjekti i shpronësuar, pasi ka marrë dijeni për VKM-në nr. 408/2011 nëpërmjet gazetave dhe medieve, në datën 3.11.2011 i është drejtuar MPPT-së me kërkesë me objekt vlerësimin e drejtë të dëmshpërblimit për pronën e shpronësuar për interes publik. Në përgjigje të kësaj kërkesë, me shkresën nr. 557 prot., datë 1.12.2011, MPPT-ja i ka kthyer përgjigje duke e sqaruar: “*Lidhur me vlerësimin e objektit ju jeni vënë në dijeni në muajt prill-maj, periudhë në të cilën është bërë publikimi i kërkesës për shpronësim, pasi në bazë të këtij publikimi ju keni bërë kërkesë (me nr. 3050 prot., datë 3.5.2011), pranë Drejtorisë së Përgjithshme të Rrugëve, si për vlerësimin e objektit ashtu edhe për tokën. Njoftimi nuk ju është bërë personalisht, pasi MPPT nuk dispononte adresën tuaj [...]*”. Pas këtij komunikimi subjekti i shpronësuar ka filluar procedurat gjyqësore, duke kërkuar shpërblimin e drejtë për pronën e tij.

26. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 10819, datë 31.10.2013, ka pranuar kërkesëpadinë, duke arsyetuar: “*[...] vetë neni 24 i ligjit nr. 8561/999, parashikon detyrimin e ministrisë kompetente për njoftimin e drejtpërdrejtë të vendimit pronarëve të shpronësuar [...]*. Në rastin konkret, paditësit, provohet se i është nisur shkresa nr. 557 prot., datë 1.12.2011, nga MPPT-ja, ndërsa padia është paraqitur në gjykatë në datën 9.12.2011 [...]” (*shih faqen 13 të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë*).

27. Në ndryshim nga sa më sipër, Gjykata Administrative e Apelit ka vendosur prishjen e vendimit të gjykatës së shkallës së parë dhe pushimin e gjykimit të çështjes, duke arsyetuar: “*Sikurse parashihet edhe nga i padituri MTI, njoftimi për shpronësim nuk i është bërë personalisht, për shkak të mosdisponimit të adresës së paditësit, por se është kryer afishimi i kërkesës për shpronësim pranë njërive të qeverisjes vendore, si edhe është bërë publikimi në dy gazeta, sikurse parashikohet në nenin 15 të ligjit nr. 8561/1999 [...] ndaj rrjedhimisht paditësi, në rast se i cenohej ndonjë interes i ligjshëm, duhej ta kundërshtonte këtë akt brenda 30 ditëve nga marrja dijeni, çka nuk ka rezultuar realisht*” (*shih faqen 17 të vendimit të Gjykatës Administrative të Apelit, paragrafin e fundit*).

28. Duke iu referuar rastit konkret, si dhe duke pasur parasysh faktin se shpronësimi e zhvesh individin nga e drejta e tij e pronësisë, Gjykata çmon të theksojë se institucionet shtetërore të përfshira në procesin e shpronësimit duhet të

tregojnë kujdes të shtuar dhe duhet të interpretojnë e zbatojnë dispozitat ligjore në atë mënyrë që t'i garantojnë individit garancitë kushtetuese të parashikuara në nenet 41 dhe 42 të Kushtetutës. Në rastin konkret, Gjykata vëren se autoritetet përkatëse janë shprehur se, për shkak të mosdisponimit të adresës së subjektit të shpronësuar, nuk i është bërë njoftimi personalisht atij, ndërkohë që, po të njëjtat autoritete kanë arritur të bëjnë identifikimin e adresës së tij kur kanë proceduar me shembjen e objektit të shpronësuar. Në këtë kuptim, Gjykata çmon se në këtë rast procesi i ndjekur prej këtyre autoriteteve nuk është trajtuar me kujdesin dhe seriozitetin e duhur.

29. Gjithashtu, Gjykata vëren se në rekursin e paraqitur në Gjykatën e Lartë, subjekti i shpronësuar ka ngritur pretendime për interpretimin e ligjit nr. 8561/1999, për mënyrën e njoftimit të aktit të pushtetit publik për shpronësim. Ky pretendim ka natyrë kushtetuese, pasi lidhet me fillimin e afatit të së drejtës kushtetuese të ankimit në gjykatë ndaj këtij akti për shpërbllimin e drejtë, sipas nenit 41, pika 5, të Kushtetutës. Në vendimin e tij Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, edhe pse i ka pasqyruar këto pretendime, nuk u ka dhënë përgjigje përfundimtare, por ka vlerësuar, se: *“gjykatat e faktit i kanë dhënë përgjigje të argumentuar pretendimeve të palës rekursuese, për sa i përket shkëlqeve ligjore, natyrës së tyre dhe çështjeve të faktit të lidhura me to (shih faqen 7 të vendimit të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë)”*.

30. Në kuptim të sa më sipër, referuar natyrës së gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, tashmë Gjykata ka qëndrim të konsoliduar se, në zbatim të parimit të *subsidiaritetit*, kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor është funksion për më tepër i Gjykatës së Lartë (*shih vendimet nr. 19, datë 7.7.2022; nr. 6, datë 16.2.2021, të Gjykatës Kushtetuese*). Me ndryshimet e reja kushtetuese, neni 141 i Kushtetutës i ka dhënë Gjykatës së Lartë kompetencën e shqyrtimit të çështjeve lidhur me kuptimin dhe zbatimin e ligjit për të siguruar njësimin ose zhvillimin e praktikës gjyqësore sipas ligjit (*shih vendimin nr. 17, datë 30.3.2021, të Gjykatës Kushtetuese*). Respektimi rigoroz i ligjit përbën detyrim për Gjykatën e Lartë, për shkak të pozicionit dhe rolit të saj si gjykatë ligji, për sa kohë

ajo ka për detyrë të kontrollojë mënyrën e zbatimit të ligjit material dhe procedural nga ana e gjykatave më të ulëta (*shih vendimin nr. 16, datë 16.3.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

31. Gjykata rithekson edhe një herë qëndrimin e mbajtur prej saj se është detyrë e Gjykatës së Lartë që, si gjykatë ligji, të arsyetojë, qoftë edhe minimalisht, në rastet kur pretendimet e ngritura në rekurs kanë të bëjnë me interpretimin e ligjit, veçanërisht kur interpretimi i ligjit lidhet me të drejta kushtetuese substanciale të individit (*shih vendimin nr. 19, datë 7.7.2022, të Gjykatës Kushtetuese*). Për më tepër, në rastin konkret, thelbi i procesit të zhvilluar në Gjykatën Administrative të Apelit ka qenë e drejta kushtetuese për shpërbllimin e drejtë të pronës së shpronësuar.

32. Duke iu rikthyer çështjes konkrete, Gjykata vëren se Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë dhe Gjykata Administrative e Apelit kanë interpretuar dhe zbatuar në mënyra diametralisht të kundërta dispozitat ligjore të nenit 24 të ligjit nr. 8561/1999. Sipas kësaj dispozite: *“Vendimi i Këshillit të Ministrave për shpronësimin u njoftohet nga ministria kompetente drejtpërdrejt pronarëve të shpronësuar [...], të cilët vetëm lidhur me masën e shpërbllimit të caktuar në këtë vendim kanë të drejtën e ankimit në gjykatë brenda 30 ditëve nga marrja dijeni.”*. Në referim të kësaj dispozite, gjykata e shkallës së parë ka vendosur duke e zbatuar atë (*shih paragrafin 26 të këtij vendimi*). Nga ana tjetër, Gjykata Administrative e Apelit e ka interpretuar në mënyrë të ndryshme, duke konsideruar se e drejta e ankimit lidhet me marrjen dijeni të aktit të shpronësimit, pavarësisht mënyrës se si subjekti i shpronësuar vihet në dijeni, duke e bazuar vendimarrjen e saj në nenin 15 të ligjit nr. 8561/1999.

33. Gjykata konstaton se kërkuksi në rekurs ka ngritur pretendime me natyrë kushtetuese lidhur me gjykimin në Gjykatën Administrative të Apelit dhe mënyrën e interpretimit të ligjit nr. 8561/1999 prej saj. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë i ka konsideruar këto pretendime të subjektit të shpronësuar si çështje të vlerësimit të provave, edhe pse ato, në thelb, kanë të bëjnë me interpretimin e ligjit që parashikon mënyrën e njoftimit të individëve për aktin e pushtetit publik për shpronësim (njoftim individual ose nëpërmjet publikimit), prej të cilit

varet edhe momenti i fillimit të afatit të ankimit në gjykatë.

34. Për sa më sipër, Gjykata çmon se Gjykata e Lartë, për shkak të pozicionit dhe rolit të saj si gjykatë ligji, duhej të mbante një qëndrim në lidhje me këtë interpretim të bërë nga gjykatat më të ulëta dhe të ushtronte funksionin e saj subsidiar, duke i dhënë përgjigje të arsyetuar subjektit të shpronësuar për pretendimin e tij. Në këtë kuptim, Gjykata vlerëson se arsyetimi i Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë është i pamjaftueshëm dhe nuk përmbush kriteret e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese për respektimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor. Gjithashtu, duke pasur parasysh edhe faktin se Gjykata Administrative e Apelit ka vendosur prishjen e vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe pushimin e gjykimit, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, duke vendosur mospranimin e rekursit, ka sjellë si pasojë edhe cenimin e së drejtës së aksesit të kërkuesve.

35. Për sa i përket pretendimit tjetër të kërkuesve për cenimin e së drejtës së pronës, Gjykata vlerëson të mos ndalet në analizimin e tij, për sa kohë çështja do të merret përsëri në shqyrtim nga Gjykata e Lartë.

36. Në përfundim, Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkuesve janë të bazuara dhe duhet të pranohen sipas arsyetimit të mësipërm.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

1. Pranimin pjesërisht të kërkesës.
2. Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2022-5, datë 17.1.2022 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.
3. Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Kolegjin Administrativ të Gjykatës së Lartë.
4. Rrëzimin e kërkesës për pretendimet e tjera.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 1.11.2022.

Shpallur më 1.12.2022.

Kryetare: Vitore Tusha

Anëtarë: Fiona Papajorgji, Marsida Xhaferllari, Sandër Beci, Altin Binaj, Elsa Toska, Sonila Bejtja, Ilir Toska

VENDIM

Nr. 30, datë 2.11.2022

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Vitore Tusha	kryetare;
Fiona Papajorgji	anëtare;
Elsa Toska	anëtare;
Altin Binaj	anëtar;
Sonila Bejtja	anëtare;
Sandër Beci	anëtar;
Ilir Toska	anëtar;
Marsida Xhaferllari	anëtare,

me sekretare Belma Lleshi, në datën 18.10.2022 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 5 (GJ) 2022 të Regjistrat Themeltar, që u përket:

KËRKUESE: Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

Kuvendi i Republikës së Shqipërisë
Këshilli i Ministrave i Republikës së Shqipërisë
Banka e Shqipërisë
Komisioni i Mbrojtjes së Konsumatorëve
Shoqata Shqiptare e Bankave

OBJEKTI: Shfuqizimi i shprehjes “gjykata dubet të parashikojë kamatat ligjore në përputhje me legjislacionin në fuqi, që rregullon pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore dhe tregtare”, në shkronjën “d”, të paragrafit të pestë, të nenit 511, të Kodit të Procedurës Civile.

BAZA LIGJORE: Neni 145 i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (ligji nr. 8577/2000).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes Marsida Xhaferllari, mori në shqyrtim parashtrimet me shkrim të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë (*gjykata referuese*), e cila ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet e subjekteve të interesuara, Kuvendit të Shqipërisë (*Kuvendi*) dhe Këshillit të Ministrave, që kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës, shpjegimet e Bankës së Shqipërisë dhe Komisionit të Mbrojtjes së Konsumatorëve, që nuk kanë mbajtur qëndrim mbi kërkesën, dhe prapësimet e Shoqatës Shqiptare të Bankave, që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Banka Kombëtare Tregtare (BKT), në datën 20.3.2018 ka lidhur kontratën e kredisë konsumatore me kredimarrës një individ në vlerën 450,000 (katërqind e pesëdhjetë mijë) lekë, me afat shlyerjeje 84 (tetëdhjetë e katër) muaj. Për shkak të vonesave në përmbushjen e detyrimeve kontraktore, BKT-ja ka njoftuar kredimarrësin për nisjen e ekzekutimit të detyrueshëm. Pasi nuk ka marrë përgjigje prej tij, në datën 7.6.2021 ajo i është drejtuar *gjykatës referuese* për lëshimin e urdhrit të ekzekutimit bazuar në nenet 510, shkronja “d” dhe 511 të Kodit të Procedurës Civile (KPC), si dhe për llogaritjen e kamatave ligjore të titullit ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare” sipas ligjit nr. 48/2014, “Për pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore e tregtare” (*ligji nr. 48/2014*). Në kërkesën drejtuar gjykatës referuese, banka ka parashtruar se deri në datën 26.5.2021 kredimarrësi ka paguar shumën 31,770.59 lekë dhe ka detyrimin 536,234.14 lekë, nga të cilat 418,229.41 lekë principal; 77,525.75 lekë interes i paguar; 14,962.93 lekë penalitete mbi interesin; 24,116.05 lekë penalitete mbi principalin; 1,400.00 lekë shpenzime të tjera.

2. Ligji nr. 48/2014 parashikon rregullat për afatet dhe mënyrën e llogaritjes së kamatave ligjore për pagesat e vonuara në rastet e furnizimit me mallra ose shërbime nga ana e ndërmarrjeve tregtare kundrejt ndërmarrjeve të tjera tregtare dhe

autoriteteve publike. Sipas nenit 2 të tij, ligji zbatohet për të gjitha pagesat e kryera si kundërpaguesë për veprimet juridike tregtare, ndërsa nuk u nënshtrohen rregullave të tij detyrimet ose pagesat që rrjedhin nga kontratat me konsumatorët.

3. Gjatë shqyrtimit gjyqësor të kërkesës, gjykata referuese ka çmuar se shkronja “d” e paragrafit të pestë të nenit 511 të KPC-së bie në kundërshtim me Kushtetutën, Marrëveshjen e Stabilizim - Asociimit (MSA), direktivën 2011/7/BE, datë 16 shkurt 2011, “Për luftën kundër pagesave të vonuara në transaksionet tregtare” (*direktiva 2011/7/BE*), Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ) dhe Protokollin nr. 1 të saj. Për rrjedhojë, në datën 23.2.2022 gjykata referuese ka vendosur pezullimin e gjykimit dhe dërgimin e çështjes në Gjykatën Kushtetuese (*Gjykata*) për kontrollin e kushtetutshmërisë së shkronjës “d” të paragrafit të pestë të nenit 511 të KPC-së, e cila parashikon: “Urdhri i ekzekutimit përmban: [...] d) kur titulli ekzekutiv, për të cilin lësbobet urdhri i ekzekutimit, është akt për dhënie kredie bankare ose detyrime monetare, Gjykata duhet të parashikojë kamatat ligjore në përputhje me legjislacionin në fuqi që rregullon pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore dhe tregtare.”. Kjo dispozitë është shtuar me ndryshimet që ka pësuar neni 511 i KPC-së me ligjin nr. 114/2016, datë 3.11.2016.

4. Kolegji i Gjykatës, në datën 23.5.2022, bazuar në nenin 21, pika 1, të ligjit nr. 8577/2000, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare në bazë të dokumenteve.

5. Në datën 22.6.2022 në Gjykatë është regjistruar kërkesa e Shoqatës Shqiptare të Bankave për të marrë pjesë në gjykim në cilësinë e subjektit të interesuar. Mbledhja e Gjyqtarëve të Gjykatës, në datën 19.9.2022 ka vendosur pranimin e kërkesës me arsyetimin se pjesëmarrja e kësaj shoqate është në interes të gjykimit kushtetues, për shkak të veprimtarisë që ajo zhvillon në mbështetje të sektorit bankar në Shqipëri.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

6. *Gjykata referuese* ka parashtruar, në mënyrë të përmbledhur, se shkronja “d” e paragrafit të pestë të nenit 511 të KPC-së cenon:

6.1 *Të drejtat e konsumatorit*, pasi kamata ligjore e titullit ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare” vendos barrë të paarsyeshme ligjore dhe

ekonomike, që bie në kundërshtim me direktivën 2011/7/BE dhe jurisprudencën e Gjykatës Evropiane të Drejtësisë, sipas të cilave kamatat ligjore të parashikuara në direktivë nuk zbatohen për konsumatorët, por vetëm për marrëdhëniet juridike tregtare midis ndërmarrjeve tregtare kundrejt ndërmarrjeve të tjera tregtare dhe autoriteteve publike, në mënyrë që të sigurohet funksionimi i duhur i tregut të përbashkët brenda Bashkimit Evropian (BE).

6.2 Detyrimin për përafrimin e legjislacionit shqiptar me *acquis communautaire*, si një angazhim i marrë nga shteti shqiptar në zbatim të neneve 6 dhe 70 të MSA-së. Për rrjedhojë, ajo ka cenuar *parimin e hierarkisë së normave*, në kuptim të neneve 116 dhe 122 të Kushtetutës, pasi bie ndesh me nenin 76 të MSA-së dhe direktivën 2011/7/BE.

6.3 *Të drejtën e pronës private*, të garantuar nga neni 41 i Kushtetutës dhe neni 1 i protokollit nr. 1 të KEDNJ-së, pasi normat e larta të interesit e ngarkojnë individin me barrë të rëndë pasurore, që nuk respekton *parimin e proporcionalitetit*, gjë që bie në kundërshtim me kriteret e nenit 17 të Kushtetutës dhe është në tejkalim të kufizimeve të KEDNJ-së. Dispozita e kundërshtuar e ngarkon individin me kamata ligjore të titullit ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare” sipas ligjit nr. 48/2014 për pagesa të vonuara të borxheve që janë marrë për konsum dhe jo për aktivitet tregtar, ndonëse vetë ky ligj parashikon se nuk zbatohet për konsumatorët.

6.4 *Të drejtën e procesit të rregullt ligjor*, të garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, pasi nuk i siguron individit mbrojtjen e duhur ndaj ndërhyrjeve arbitrare të autoriteteve. Ndërhyrja në të drejtën e pronës nuk shoqërohet me garancitë procedurale të nevojshme për individin, të përcaktuara nga nenet 6 dhe 13 të KEDNJ-së. Legjislacioni i brendshëm nuk ka mjet efektiv për mbrojtjen e debitorit, pasi procesi gjyqësor i lëshimit të urdhrit të ekzekutimit zhvillohet në dhomë këshillimi pa praninë e palës, në mungesë të mbrojtjes dhe pa kontradiktoritet mbi ligjin ose provat.

6.5 *Lirinë kontraktore*, të garantuar nga neni 11 i Kushtetutës, pasi dispozita ligjore nuk e mbron konsumatorin debitor, i cili është individ në pozicion të dobët, në kontratat standarde, duke i sjellë humbje ose dëmtim të shpërpjesëtuar të interesave të tij.

7. **Subjekti i interesuar, Kuvendi**, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar se:

7.1 Gjykata *nuk ka juridiksion* për kontrollin e dispozitës ligjore të kundërshtuar në raport me direktivën 2011/7/BE, pasi Republika e Shqipërisë nuk është ende shtet anëtar i BE-së. Edhe pretendimi për përplasje të dispozitës ligjore të kundërshtuar me ligjin nr. 48/2014, referuar jurisprudencës kushtetuese, nuk është pjesë e juridiksionit kushtetues. Po kështu, çështja është *res judicata*, pasi Gjykata me vendimin nr. 39, datë 16.10.2007 ka shqyrtuar kushtetutshmërinë e togfjalëshit “si dhe aktet e dhënies së kredisë bankare” të nenit 510, shkronja “d”, të KPC-së.

7.2 Gjykata referuese *nuk legjitimohet*, pasi e ka pasur mundësinë për ta zgjidhur çështjen duke zbatuar drejtpërdrejt MSA-në. Po kështu, ajo po zhvillon një proces formal gjyqësor, ku mungon debati gjyqësor, për pasojë nuk mund të iniciojë një gjykim incidental.

7.3 Pretendimi për cenimin e *së drejtës së pronës private*, të sanksionuar nga neni 41 i Kushtetutës dhe neni 1 i Protokollit të KEDNJ-së, nuk qëndron. Kuvendi me parashikimet e dispozitës ligjore të kundërshtuar ka synuar stabilitetin e sistemit bankar dhe ndërgjegjësimin e konsumatorit në respektimin e kushteve të përcaktuara në kontratë. Është i gabuar pretendimi se përllogaritja e kamatës ligjore të titullit ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare” duhet të kryhet sipas nenit 450 të KC-së, pasi ky nen është i përgjithshëm dhe nuk përcakton se si llogariten kamatat ligjore për detyrimet monetare.

7.4 Pretendimi për cenimin e *parimit të lirisë ekonomike*, i sanksionuar nga neni 11 i Kushtetutës, është i pabazuar, pasi gjykata referuese ka parashtruar argumente për çështje ligjore dhe për natyrën e kontratës së kredisë bankare në raport me të drejtën e pronës. Parashikimi që ka bërë ligjvënësi është i përligjur dhe i justifikuar në këndvështrimin e konceptit kushtetues “interes publik”.

7.5 Pretendimi për cenimin e *procesit të rregullt ligjor* në kuptim substancial, i sanksionuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe nenet 6 dhe 13, pika 1, të KEDNJ-së, është përtej objektit të kërkesës, pasi ka të bëjë me natyrën e procesit të lëshimit të urdhrit të ekzekutimit, të parashikuar në nenin 511, paragrafi i tretë, të KPC-së.

8. **Subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave**, përmbledhtazi, ka prapësuar se:

8.1 Gjykata *nuk ka juridiksion* për papajtueshmërinë e dispozitës së kundërshtuar me direktivën 2011/7/BE, pasi Republika e Shqipërisë nuk është shtet anëtar i BE-së. Pretendimi për mungesën e harmonizimit ndërmjet dispozitës së kundërshtuar dhe ligjit nr. 48/2014 nuk është pjesë e juridiksionit kushtetues. Dispozita e kundërshtuar është zgjidhje legislative e Kuvendit dhe synon reduktimin e kredive me probleme. Gjykata nuk mund të marrë rolin e ligjvënësit, ndaj çështja qëndron jashtë juridiksionit kushtetues. Pretendimi për cenimin e procesit të rregullt përbën *res judicata*, pasi është vlerësuar nga Gjykata në vendimin nr. 39, datë 16.10.2007.

8.2 Gjykata referuese *nuk legjitimohet*, pasi ajo i ka pasur mundësitë për zgjidhjen e gjykimit duke zbatuar drejtpërdrejt marrëveshjen ndërkombëtare, në përputhje me nenet 116 dhe 122 të Kushtetutës. Duke qenë se procesi gjyqësor i lëshimit të urdhrit të ekzekutimit ka natyrë formale dhe jo përfundimtare, gjykata referuese nuk mund të iniciojë një gjykim kushtetues abstrakt për kontrollin e një norme ligjore që nuk zgjidh themelin e çështjes. Vendimmarrja e Gjykatës duhet të shtrihet vetëm për shprehjen “*në përputhje me legjislacionin në fuqi që rregullon pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore dhe tregtare*”. Gjykata referuese ka pezulluar gjykimin pa marrë mendimin e palës kërkuese, në kushtet kur pezullimi vonon përtej afatit të arsyeshëm ekzekutimin e titullit ekzekutiv.

8.3 Pretendimi për cenimin e *së drejtës së pronës private* është i pabazuar, pasi dispozita e kundërshtuar mbron interesin publik që lidhet me stabilitetin e sistemit bankar dhe ndërgjegjësimin e konsumatorit për rëndësinë e shlyerjes në kohë të shumave të kredisë. Përllogaritja e kamatave ligjore të titullit ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare” nuk bëhet sipas nenit 450 të KC-së, pasi kjo dispozitë është me karakter të përgjithshëm. Ligjvënësi ka parashikuar se kamata përcaktohet nga gjykata në përputhje me legjislacionin në fuqi që rregullon pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore dhe tregtare.

8.4 Pretendimi për cenimin e *lirisë ekonomike* nuk është ngritur në nivel kushtetues, pasi gjykata referuese nuk ka parashtruar shkaqe reale kushtetuese që sjellin antikushtetutshmërinë e normës së kundërshtuar me parimin përkatës. Në thelb, argumentet e gjykatës referuese ngrihen për

çështje ligjore për natyrën e kontratës së kredisë bankare në raport me të drejtën e pronës.

9. **Subjekti i interesuar, Banka e Shqipërisë**, nuk ka mbajtur qëndrim mbi objektin e kërkesës, duke parashtruar se me vendimin nr. 47, datë 1.9.2021, “Për disa ndryshime në rregulloren për kredinë konsumatore dhe kredinë hipotekore”, Këshilli Mbikëqyrës ka caktuar tavan për kamatëvonesat.

10. **Subjekti i interesuar, Komisioni i Mbrojtjes së Konsumatorëve**, nuk ka mbajtur qëndrim për objektin e kërkesës, duke u shprehur se çështja lidhet me një dispozitë ligjore që nuk është pjesë e legjislacionit të mbrojtjes së konsumatorëve, për rrjedhojë nuk është pjesë e përgjegjësisë së tij.

11. **Subjekti i interesuar, Shoqata Shqiptare e Bankave**, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar se:

11.1 Gjykata *nuk ka juridiksion*, pasi e ka vlerësuar çështjen më parë, duke argumentuar se e drejta e debitorit për të kundërshtuar dhe për t’u dëgjuar për kërkimet e tij lidhur me vlerën e detyrimit nëpërmjet një gjykimi themeli me palë kundërshtare garantohej nga neni 609 i KC-së.

11.2 Gjykata referuese *nuk legjitimohet*, pasi nuk ka identifikuar ligjin e zbatueshëm, nuk ka parashtruar arsye serioze antikushtetutshmërie, nuk ka argumentuar përse gjykimi prej saj nuk mund të përfundojë në mënyrë të pavarur nga gjykimi kushtetues, nuk ka hetuar në mënyrë shteruese mundësinë e zgjidhjes së çështjes nëpërmjet zbatimit të dispozitave të tjera ligjore, si dhe nuk ka bërë të gjitha përpjekjet për të interpretuar këtë dispozitë në përputhje me Kushtetutën. Qëndrimi i gjykatës referuese është në kundërshtim me praktikën e ndjekur nga vetë ajo në çështje të ngjashme kur është kërkuar lëshimi i urdhrit të ekzekutimit nga subjektet bankare për kredi konsumatore ose për kredi të tjera ndaj individëve.

11.3 Pretendimi se dispozita e kundërshtuar bie ndesh me *MSA-në dhe direktivat e BE-së* është i pabazuar, pasi direktiva 2011/7/BE nuk rregullon procedurat e nxjerrjes së urdhrit të ekzekutimit. Në bazë të parimit të hierarkisë së normave, ligji nr. 48/2014, që ka transpozuar direktivën, renditet më poshtë se KPC-ja.

11.4 Pretendimi se dispozita e kundërshtuar cenon *lirinë ekonomike* nuk qëndron, pasi liria kontraktore, në kuptim të nenit 686 të KC-së,

lidhet me cilësinë e kredisë bankare si titull ekzekutiv dhe jo me nxjerrjen e urdhrit të ekzekutimit. Në procedurën e nxjerrjes së urdhrit të ekzekutimit nuk përcaktohen kushte kontraktore të tjera përveç atyre që janë pranuar nga palët në kontratën e kredisë bankare. Çështja e kamatëvonesave nuk përcaktohet nga dispozita e kundërshtuar, kjo e fundit referon në kuadrin ligjor që renditet më poshtë se kodet. Shpallja antikushtetuese e shkronjës “d” të nenit 511 të KPC-së cenon lirinë e veprimtarisë ekonomike të subjekteve bankare, të cilat i realizojnë interesat e tyre ekonomike përmes kredidhënies bankare.

11.5 Pretendimi për cenimin e *së drejtës së pronës* është i pabazuar, pasi gjykata ka paragjykuar barrën e detyrimit që i ngarkohet konsumatorit pa kryer një vlerësim ekonomik të detyrimit në rastin konkret. Ajo ka injoruar faktin që ligji nr. 48/2014 shprehimisht e ka përjashtuar individin konsumator nga zbatimi i tij.

11.6 *Parimi i proporcionalitetit*, i parashikuar nga neni 17 i Kushtetutës, nuk cenohet, pasi gjykata referuese ka keqinterpretuar rregulloren e Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë. Kur lëshohet urdhri i ekzekutimit, kontrata e kredisë konsiderohet e zgjidhur dhe banka kërkon kthimin e të gjithë kredisë së papaguar, duke përfshirë këstet e pamaturuara, sipas planit të pagesës, interesat dhe penalitetet e akumuluar. Siç ka pranuar Gjykata në vendimin nr. 39, datë 16.10.2007, parashikimi i nenit 510, shkronja “d”, të KPC-së në thelbin e vet nuk cenon të drejtën e individit për një proces të rregullt ligjor.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për juridiksionin e Gjykatës

12. Gjykata konstaton se subjektet e interesuara kanë kundërshtuar juridiksionin e saj për të vendosur për çështjen në dy aspekte, të cilat lidhen me pajtueshmërinë e dispozitës ligjore me direktivën 2011/7/BE dhe me parimin e gjësë së gjykuar (*res judicata*).

13. Në lidhje me juridiksionin kushtetues në raport me direktivën 2011/7/BE, gjykata referuese ka sjellë në vëmendje se Gjykata, në jurisprudencën e saj: “*e ka shpallur veten kompetente për t'u shprehur lidhur me pajtueshmërinë e një ligji të brendshëm me një instrument ligjor të BE-së*” kur ka pranuar për

shqyrtim dhe ka gjykuar në themel kërkesa për shpalljen e antikushtetutshmërisë së ligjeve që binin në kundërshtim me një direktivë të BE-së.

14. Subjektet e interesuara, Kuvendi dhe Këshilli i Ministrave, kanë prapësuar se kontrolli kushtetues nuk mund të ushtrohet për direktivën e BE-së për sa kohë që Republika e Shqipërisë nuk është shtet anëtar i kësaj organizate. Kontrolli kushtetues mund të ushtrohet vetëm për përputhshmërinë e ligjeve/akteve normative me marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara me ligj. Po kështu, edhe pretendimi për mospërmbushjen e detyrimit të shtetit shqiptar për harmonizimin e legjislacionit me atë të BE-së qëndron jashtë juridiksionit kushtetues. Për më tepër, që vetë ligjvënësi shqiptar ka zgjedhur përafrimin pjesërisht të kësaj direktive me ligjin nr. 48/2014 dhe jo me KPC-në.

15. Neni 131, pika 1, shkronjat “a” dhe “c”, i Kushtetutës përcakton se Gjykata vendos për pajtueshmërinë e ligjit dhe të akteve normative të organeve qendrore dhe vendore me Kushtetutën dhe me marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara. Nenet 116 dhe 122 të Kushtetutës parashikojnë se çdo marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar me ligj, pasi botohet në Fletoren Zyrtare, bëhet pjesë e sistemit të brendshëm juridik dhe ka fuqi në territorin e Republikës së Shqipërisë, si dhe epërsi mbi ligjet e vendit që nuk pajtohen me të.

16. Gjykata vëren se për shkak të angazhimit të Shqipërisë në procesin e integritetit evropian, ligji nr. 48/2014 është përafërur pjesërisht me direktivën nr. 2011/7/BE. Megjithatë, kjo direktivë është pjesë e së drejtës së BE-së (*acquis communautaire*) dhe në kushtet kur Republika e Shqipërisë nuk është shtet anëtar i saj, ky akt nuk është pjesë e rendit juridik të brendshëm. Ashtu siç prapëson edhe subjekti i interesuar, Shoqata Shqiptare e Bankave, pjesë e rendit juridik është ligji nr. 48/2014, që ka përafërur pjesërisht direktivën në fjalë.

17. Po kështu, është e vërtetë se në disa raste Gjykata në vendimarrjen e saj i është referuar së drejtës komunitare (*shih vendimet nr. 56, datë 27.7.2016; nr. 48, datë 15.11.2013; nr. 3, datë 5.2.2010, të Gjykatës Kushtetuese*), por nuk ka vendosur për pajtueshmërinë e akteve normative të rendit juridik të brendshëm me një akt të BE-së. Referimi në aktet e së drejtës komunitare i ka shërbyer analizës kushtetuese krahasimore në

drejtim të zhvillimit të koncepteve kushtetuese nën dritën e standardeve ndërkombëtare.

18. Për sa më lart, Gjykata vlerëson se pretendimi i gjykatës referuese për pajtueshmërinë e dispozitës ligjore të kundërshtuar me direktivën 2011/7/BE qëndron jashtë juridiksionit kushtetues, pasi kjo direktivë nuk është pjesë e rendit juridik shqiptar në kushtet kur Republika e Shqipërisë nuk i ka përmbyllur ende procedurat për integrimin në BE. Për rrjedhojë, Gjykata, duke respektuar kufijtë e juridiksionit të saj, të përcaktuara në nenin 131, pika 1, shkronja “a”, të Kushtetutës dhe të drejtën e gjyqtarëve për të kërkuar kontrollin kushtetues të ligjeve sipas nenit 145, pika 2, të saj, do të vlerësojë përputhshmërinë e dispozitës ligjore të kundërshtuar me Kushtetutën, si dhe me marrëveshjet ndërkombëtare, MSA-në dhe KEDNJ-në, të ratifikuara rregullisht me ligj.

19. Subjektet e interesuara, Kuvendi dhe Këshilli i Ministrave, kanë kundërshtuar juridiksionin e Gjykatës edhe për pretendimin e cenimit të procesit të rregullt ligjor, me argumentin se çështja përbën *res judicata*, pasi Gjykata, me vendimin nr. 39, datë 16.10.2007, ka marrë në shqyrtim dhe ka vendosur kushtetutshmërinë e togfjalëshit “*si dhe aktet e dhënies së kredive bankare*” të nenit 510, shkronja “d”, të KPC-së.

20. Po kështu edhe gjykata referuese i referohet vendimit nr. 39, datë 16.10.2007, të Gjykatës, duke parashtruar se pavarësisht se debitori ka të drejtë të kërkojë pavlefshmërinë e titullit ekzekutiv në fazën e ekzekutimit, ky mjet është jo efektiv. Sipas saj, dispozita ligjore e kundërshtuar cenon të drejtën për proces të rregullt ligjor në kuptimin substancial në shkelje të nenit 42 të Kushtetutës, pasi nuk i siguron konsumatorit mbrojtjen e duhur ndaj ndërhyrjeve arbitrare të autoriteteve, duke e rënduar atë me barrën e kamatës ligjore të titullit ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare”. Ndërhyrja në të drejtën e pronës nuk shoqërohet me garancitë procedurale të nevojshme për individin, të përcaktuara nga nenet 6 dhe 13 të KEDNJ-së. Legjislacioni i brendshëm nuk ka mjet efektiv për mbrojtjen e debitorit, pasi procesi gjyqësor i lëshimit të urdhrit të ekzekutimit zhvillohet në dhomë këshillimi pa praninë e palës, në mungesë të mbrojtjes dhe pa kontradiktoritet mbi ligjin ose provat.

21. Gjykata vëren se parimi i gjësë së gjykuar kufizon juridiksionin e saj për shqyrtimin e një çështjeje. Ky kufizim parashikohet nga neni 31/a, pika 2, shkronja “dh” i ligjit nr. 8577/2000, sipas të cilit kërkesa nuk kalon për shqyrtim në seancë plenare kur kërkimet e paraqitura janë objekt i një vendimi të mëparshëm të saj.

22. Në çështjen konkrete, gjykata referuese ka kërkuar kontrollin kushtetues të nenit 511, paragrafi i pestë, shkronja “d”, të KPC-së, me argumentin se përlllogaritja e kamatave ligjore të titullit ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare” në një gjykim pa pjesëmarrjen e debitorit konsumator dhe pa kontradiktoritet cenon nenin 42 të Kushtetutës. Ndërsa në vendimin nr. 39, datë 16.10.2007 Gjykata ka vendosur se një dispozitë tjetër e KPC-së, konkretisht neni 510, shkronja “d”, që parashikon cilësimin e akteve për dhënie e kredive bankare si tituj ekzekutivë, nuk cenon nenin 42 të Kushtetutës, edhe pse gjykimi për lëshimin e titujve ekzekutivë bëhet pa kontradiktoritet dhe pa pjesëmarrjen e debitorit.

23. Për sa më lart, Gjykata vlerëson se çështja konkrete, ndonëse në dukje është e ngjashme, në thelb është paraqitur me objekt dhe shkak të ndryshëm kushtetues. Për rrjedhojë, pretendimi i gjykatës referuese për cenimin e procesit të rregullt ligjor nga dispozita e kundërshtuar nuk përbën gjë të gjykuar dhe çështja hyn në juridiksionin kushtetues.

B. Për legjitimitimin e gjykatës referuese

24. Nenet 145, pika 2 dhe 134, pika 1, shkronja “dh”, të Kushtetutës parashikojnë se Gjykata vëhet në lëvizje me kërkesë të gjykatave të juridiksionit të zakonshëm, kur gjyqtarët gjatë gjykimit çmojnë se ligjet bien në kundërshtim me Kushtetutën. Në këtë rast ata nuk i zbatojnë ato, por pezullojnë gjykimin dhe ia dërgojnë çështjen Gjykatës.

25. Gjykata vëren se objekti në procedurën e kontrollit incidental përfshin edhe të drejtën e gjyqtarëve për të kërkuar pajtueshmërinë e ligjeve me marrëveshjet ndërkombëtare, çështje e cila në vetvete bën pjesë në juridiksionin kushtetues në bazë të nenit 131, pika 1, shkronja “a”, të Kushtetutës. Në këtë drejtim, Gjykata i referohet edhe nenit 5 të Kushtetutës, sipas të cilit Republika e Shqipërisë zbaton të drejtën ndërkombëtare të detyrueshme për të, që do të thotë se verifikimi i pajtueshmërisë së ligjeve me marrëveshjet ndërkombëtare përbën çështje kushtetuese.

26. Gjykata, bazuar në nenin 145 të Kushtetutës, i cili është konkretizuar në nenin 68 të ligjit nr. 8577/2000, ka zhvilluar disa kriterë kumulative për legjitimimin e gjykatës referuese për iniciimin e kontrollit incidental të normës ligjore për pajtueshmëri me Kushtetutën. Sipas tyre, gjykata referuese duhet që gjatë procesit gjyqësor që zhvillohet pranë saj: i. të ketë identifikuar ligjin që do të zbatohet për zgjidhjen e çështjes konkrete; ii. të ketë krijuar bindjen se gjykimi i saj nuk mund të përfundojë në mënyrë të pavarur nga gjykimi në Gjykatën Kushtetuese – pra lidhjen e drejtpërdrejtë midis ligjit dhe çështjes kushtetuese; iii. të ketë parashtruar arsye bindëse për antikushtetutshmërinë e këtij ligji, duke referuar në normat ose parimet konkrete të Kushtetutës; iv. të ketë bërë të gjitha përpjekjet për ta interpretuar atë në përputhje me Kushtetutën (*shih vendimet nr. 7, datë 23.2.2021; nr. 1, datë 26.1.2021; nr. 8, datë 7.2.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Në rastin në shqyrtim, gjykata referuese ka pezulluar gjykimin dhe ka vendosur dërgimin e çështjes në Gjykatë, duke parashtruar se parashikimi i shkronjës “d” të paragrafit të pestë të nenit 511 të KPC-së lidhur me llogaritjen e kamatave ligjore për titullin ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare”, bie në kundërshtim me nenet 5, 41, 42, 116, 121, 122 dhe 123 të Kushtetutës, nenet 6, 70 dhe 76 të MSA-së, nenet 6 dhe 13 të KEDNJ-së dhe nenin 1 të Protokollit nr. 1 të saj, pasi ka cenuar të drejtat e konsumatorit, të drejtën e pronës private, në aspektin e parimit të proporcionalitetit, të drejtën e procesit të rregullt ligjor, si dhe lirinë kontraktore.

28. Subjektet e interesuara, Kuvendi dhe Këshilli i Ministrave, kanë kundërshtuar legjitimimin e gjykatës referuese me argumentin se nuk plotësohen dy prej kriterëve kumulative, që kanë të bëjnë me lidhjen e drejtpërdrejtë të dispozitës ligjore të kundërshtuar me çështjen kushtetuese dhe me mundësitë e gjykatës referuese për të zgjidhur gjykimin e saj me norma të tjera, konkretisht duke zbatuar drejtpërdrejt marrëveshjen ndërkombëtare, në përputhje me nenet 116 dhe 122 të Kushtetutës. Ato janë shprehur se gjykata referuese nuk mund të iniciojë një gjykim kushtetues abstrakt për kontrollin e një norme ligjore që nuk zgjidh themelin e çështjes, në kushtet kur procesi gjyqësor i lëshimit të urdhrit të ekzekutimit ka natyrë formale dhe jo

përfundimtare. Në shtesë të këtyre argumenteve për legjitimimin, Këshilli i Ministrave ka prapësuar se vendimmarrja e Gjykatës duhet të shtrihet vetëm për shprehjen “*në përputhje me legjislacionin në fuqi që rregullon pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore dhe tregtare*” dhe se gjykata referuese ka pezulluar gjykimin pa marrë mendimin e bankës kërkuese për lëshimin e urdhrit të ekzekutimit, e cila preket drejtpërdrejt nga procedura e kontrollit incidental në aspektin e vonësës përtej afateve të arsyeshme të ekzekutimit të titullit ekzekutiv.

29. Edhe subjekti tjetër i interesuar, Shoqata Shqiptare e Bankave, ka prapësuar se gjykata referuese nuk plotëson asnjë kriter për legjitimimin e saj, pasi nuk ka identifikuar ligjin e zbatueshëm, nuk ka parashtruar arsye serioze antikushtetutshmërie, nuk ka argumentuar përse gjykimi prej saj nuk mund të përfundojë në mënyrë të pavarur nga gjykimi kushtetues, nuk ka hetuar në mënyrë shteruese mundësinë e zgjidhjes së çështjes nëpërmjet zbatimit të dispozitave të tjera ligjore, si dhe nuk ka bërë të gjitha përpjekjet për të interpretuar këtë dispozitë në përputhje me Kushtetutën. Për më tepër, qëndrimi i gjykatës referuese është në kundërshtim me praktikën e ndjekur nga vetë ajo në çështje të ngjashme.

30. Për sa u takon kriterëve për identifikimin e ligjit të zbatueshëm dhe lidhjen e drejtpërdrejtë me zgjidhjen e çështjes, Gjykata thekson se gjykata referuese duhet të arsyetojë efektin e drejtpërdrejtë që ka dispozita e kundërshtuar si antikushtetuese për gjykimin pranë saj, duke e identifikuar si të zbatueshme për rastin konkret. Kjo nënkupton se kriteri për identifikimin e dispozitave ligjore, që gjykata referuese çmon se bien ndesh me Kushtetutën, nuk konsiderohet i plotësuar thjesht me paraqitjen e tyre formalisht në kërkesë, pasi ato duhet të jenë identifikuar dhe individualizuar se zgjidhin mosmarrëveshjen konkrete pranë saj. Po kështu, siç ka vënë në dukje jurisprudenca kushtetuese, dispozita e kundërshtuar duhet të ketë lidhje me gjykimin në gjykatën referuese në atë masë që ai nuk mund të përfundojë në mënyrë të pavarur pa u shqyrtuar nga Gjykata kushtetutshmëria e dispozitës ligjore (*shih vendimet nr. 1, datë 26.1.2021; nr. 30, datë 25.5.2015; nr. 26, datë 22.5.2015, të Gjykatës Kushtetuese*).

31. Duke iu referuar akteve bashkëlidhur kërkesës, Gjykata konstaton se BKT-ja, bazuar në nenin 510, paragrafi “d”, nenin 511 e në vijim të

KPC-së dhe në ligjin nr. 48/2014, i është drejtuar gjykatës referuese me kërkesë për lëshimin e urdhrit të ekzekutimit, si dhe për parashikimin e kamatave ligjore për titullin ekzekutiv të kontratës së kredisë bankare konsumatore të datës 20.3.2018, të nënshkruar mes saj dhe një individi kredimarrës. Gjykata referuese, gjatë shqyrtimit të kërtimeve të bankës kredidhënëse, me vendimin e datës 23.2.2022, ka vendosur pezullimin e gjykimit dhe ka kërkuar kontrollin e kushtetutshmërisë së shkronjës “d” të paragrafit të pestë të nenit 511 të KPC-së.

32. Neni 511, paragrafi i pestë, i KPC-së parashikon se titulli ekzekutiv vihet në ekzekutim nëpërmjet lëshimit nga gjykata të urdhrit të ekzekutimit, i cili përmban: a) gjeneralitetet e debitorit dhe kreditorit; b) origjinën e detyrimit; c) detyrimin konkret që buron nga titulli ekzekutiv deri në momentin e lëshimit të urdhrit të ekzekutimit; d) kur titulli ekzekutiv, për të cilin lëshohet urdhri i ekzekutimit, është akt për dhënie kredie bankare ose detyrime monetare, gjykata duhet të parashikojë kamatat ligjore në përputhje me legjislacionin në fuqi që rregullon pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore dhe tregtare.

33. Gjykata referuese ka argumentuar se në bazë të nenit 511, paragrafi i pestë, shkronja “d”, të KPC-së, ajo është e detyruar të llogarisë kamatat ligjore të titullit ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare” sipas legjislacionit në fuqi për pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore e tregtare, pra sipas ligjit nr. 48/2014, i cili në përmbajtje e përjashton zbatimin e tij për konsumatorët.

34. Në pikën 2 të dispozitivit të vendimit të saj, gjykata referuese ka kërkuar kontrollin e kushtetutshmërisë së shkronjës “d” të paragrafit të pestë të nenit 511 të KPC-së, ndërsa në pjesën arsyetuese ka nënvizuar shprehjen “*gjykata duhet të parashikojë kamatat ligjore në përputhje me legjislacionin në fuqi që rregullon pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore dhe tregtare*”. Për pasojë, siç prapëson me të drejtë subjekti i interesuar Këshilli i Ministrave, objekti dhe shkaqet e kërkesës së gjykatës referuese lidhen vetëm me këtë shprehje të shkronjës “d” të paragrafit të pestë të nenit 511 të KPC-së. Edhe pse *prima facie* dispozita ligjore e kundërshtuar përbën dispozitë referuese të një ligji tjetër, Gjykata çmon se është pikërisht ky përcaktim ligjor baza juridike mbi të cilën gjykata referuese duhet t’i japë përgjigje kërimit për të parashikuar në urdhrin e

ekzekutimit edhe kamatat ligjore për titullin ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare” që duhen zbatuar ndaj individit (kredimarrës) debitor. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se plotësohen kriteret e legjitimitetit të gjykatës referuese që kanë të bëjnë me identifikimin e ligjit të zbatueshëm dhe të lidhjes së drejtpërdrejtë të tij me gjykimin që po zhvillon ajo gjykatë.

35. Gjykata çmon se nuk qëndrojnë argumentet e subjekteve të interesuara që lidhen me natyrën formale të gjykimit që zhvillohet për lëshimin e urdhrit të ekzekutimit, për sa kohë vendimi i pezullimit dhe dërgimi i çështjes në Gjykatë është marrë prej gjykatës referuese brenda një gjykimi në proces e sipër. Neni 145, pika 2, i Kushtetutës i lidhur me nenin 68, pika 1, të ligjit nr. 8577/2000, nuk bëjnë përjashtim për llojin e gjykimit, por kërkojnë që gjyqtari të veprojë brenda tij, me kushtin që në atë gjykim të zbatohet ligji që dërgohet për kontroll kushtetues në Gjykatë. Gjithashtu, legjitimimi kushtetues i gjykatës referuese nuk varet dhe nuk pengohet nga marrja e mendimit paraprak të palës ndërgjyqëse për pezullimin e gjykimit dhe dërgimin e çështjes për kontroll kushtetues. Vonesa eventuale që pëson pala ndërgjyqëse në ekzekutimin e titullit ekzekutiv, për shkak të kohëzgjatjes së procedurës së kontrollit incidental, ka lidhje me gjykimin që po zhvillon gjykata referuese, për të cilin Kushtetuta dhe legjislacioni në fuqi i ofrojnë individit mjete dhe garanci specifike (administrative dhe gjyqësore), autonome nga gjykimi kushtetues.

36. Në lidhje me kriterin për parashtrimin e arsyeve të rëndësishme të antikushtetutshmërisë, në jurisprudencën kushtetuese është pohuar se Gjykata në vlerësimin e kushtetutshmërisë së ligjeve niset nga prezumimi i pajtueshmërisë së tyre me Kushtetutën. Kjo do të thotë se lidhur me antikushtetutshmërinë e pretenduar duhet të parashtrihen argumente bindëse për t’i dhënë mundësi kësaj Gjykate të vlerësojë nëse zgjidhjet ligjore të zbatuara shkelin normat dhe vlerat kushtetuese (*shih vendimet nr. 5, datë 27.1.2017; nr. 52, datë 26.7.2016; nr. 5, datë 5.2.2015, të Gjykatës Kushtetuese*).

37. Në thelbin e kërkesës së saj gjykata referuese ka argumentuar se dispozita e kundërshtuar cenon të drejtat e konsumatorit të garantuara nga marrëveshja ndërkombëtare, të drejtën kushtetuese të pronës private, në aspektet e parimit të

proporcionalitetit dhe të procesit të rregullt ligjor, si dhe lirinë kontraktore, të garantuara nga nenet 5, 41, 42, 116, 121, 122 dhe 123 të Kushtetutës. Parashikimi nga gjykata i kamatës ligjore për titullin ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare” në përputhje me legjislacionin në fuqi që rregullon pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore dhe tregtare, vendos për palën debitore/konsumatorin - individ një barrë të paarsyeshme ligjore dhe ekonomike, duke i sjellë një humbje ose dëmtim të shpërpjesëtuar të interesave të tij.

38. Gjkata vëren se gjykata referuese, në ndryshim nga sa prapëson subjekti i interesuar Shoqata Shqiptare e Bankave, ka parashtruar në kërkesën e saj arsye bindëse për antikushtetutshmërinë e dispozitës së kundërshtuar në lidhje me normat dhe parimet përkatëse të Kushtetutës, të cilat janë shkelur, sipas vlerësimit të saj. Po kështu, Gjkata vlerëson se nuk pengon plotësimin e këtij kriteri legjitimimi as argumenti tjetër i subjektit të interesuar se gjykata referuese ka mbajtur qëndrim të kundërt në raste të tjera të mëparshme, kur është kërkuar lëshimi i urdhrit të ekzekutimit për aktet e dhënies së kredisë bankare konsumatore. Verifikimi i praktikave të mëparshme të gjyqtarit që ka dërguar çështjen në Gjykatë, sipas nenit 145 të Kushtetutës, nuk përbën objekt kontrolli kushtetues. Për më tepër, Kushtetuta dhe ligji nuk vendosin kufizime për procedurën e kontrollit incidental bazuar në vendimarrjet e mëparshme të gjykatës referuese.

39. Për sa i takon kriterit që lidhet me përpjekjet e gjykatës për ta interpretuar dispozitën ligjore të kundërshtuar në përputhje me Kushtetutën, Gjkata ka theksuar se vetëm në rast se gjyqtari referues vlerëson se të gjitha interpretimet e mundshme bien në kundërshtim me Kushtetutën, atëherë ai duhet t'i drejtohet Gjykatës duke kërkuar kontrollin e kushtetutshmërisë së normës të individualizuar si të zbatueshme në rastin konkret (*shih vendimin nr. 4, datë 23.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*). Gjkata, duke shqyrtuar përmbajtjen e kërkesës, vlerëson se gjykata referuese ka dhënë arsye të mjaftueshme për plotësimin edhe të këtij kriteri legjitimimi.

40. Në përmbledhje të arsyetimit të mësipërm, Gjkata çmon se gjykata referuese plotëson kriteret e legjitimitetit, në kuptim të nenit 145, pika 2, të Kushtetutës dhe nenit 68 të ligjit nr. 8577/2000, ndaj, në vijim, do të kontrollojë pajtueshmërinë me

Kushtetutën dhe me MSA-në të shprehjes “*në përputhje me legjislacionin në fuqi që rregullon pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore dhe tregtare*” në nenin 511, paragrafi i pestë, shkronja “d”, të KPC-së, për pjesën që kjo dispozitë ligjore përcakton detyrimin e gjykatave për llogaritjen e kamatave ligjore për titullin ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare konsumatore”.

C. Për themelin e pretendimeve

C.1. Për cenimin e së drejtës së pronës private të lidhur me lirinë ekonomike

41. Gjkata referuese ka pretenduar se dispozita e kundërshtuar cenon të drejtën e pronës private të garantuar nga neni 41 i Kushtetutës dhe neni 1 i Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së, pasi kamata ligjore për pagesa të vonuara të kredisë së marrë për konsum tejkalon kufizimet e përcaktuara në KEDNJ dhe nuk respekton parimin e proporcionalitetit sipas nenit 17 të Kushtetutës. Sipas gjykatës referuese, neni 511, paragrafi i pestë, shkronja “d”, të KPC-së urdhëron që kamata ligjore e titullit ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare” të përlogaritet sipas nenit 5 të ligjit nr. 48/2014. Ajo ka parashtruar se dispozita ligjore e kundërshtuar nuk e mbron konsumatorin debitor, i cili është në pozicion të dobët në kontratat standarde, pasi sjell humbje ose dëmtim të shpërpjesëtuar të interesave të tij.

42. Subjektet e interesuara, Kuvendi dhe Këshilli i Ministrave, kanë prapësuar se pretendimi i gjykatës referuese është i pabazuar, pasi dispozita e kundërshtuar mbron interesin e rëndësishëm publik të lidhur me stabilitetin e sistemit bankar dhe ndërgjegjësimin e konsumatorit për rëndësinë e shlyerjes në kohë të shumave të kredisë. Parashikimi që ka bërë ligjvënësi është i përligjur dhe i justifikuar në këndvështrimin e konceptit kushtetues “interes publik”. Gjkata referuese ka paragjykuar barrën e detyrimit që i ngarkohet konsumatorit pa kryer një vlerësim real ekonomik të detyrimit në rastin konkret. Ajo ka injoruar faktin që ligji nr. 48/2014 shprehimisht e ka përjashtuar individin konsumator nga zbatimi i tij. Lidhur me lirinë ekonomike, subjektet e interesuara kanë prapësuar se gjykata referuese nuk ka parashtruar shkaqe reale kushtetuese që sjellin antikushtetutshmërinë e normës së kundërshtuar.

43. Subjekti i interesuar, Banka e Shqipërisë, ndonëse është organ kushtetues me përgjegjësinë kushtetuese për zbatimin e pavarur të politikave

monetare, nuk ka mbajtur qëndrim për kërkesën dhe nuk ka paraqitur ndonjë argument kushtetues në ndihmë të gjykimit. Ky subjekt është mjaftuar me dërgimin e informacionit se me vendimin nr. 47, datë 1.9.2021, Këshilli Mbikëqyrës ka shtuar në nenin 7, shkronja “p”, të rregullores parashikimin me përmbajtjen: *“Penalitetet dhe kamatëvonesat e parashikuara në shkronjën “p”, pika 2 e këtij neni, të cilat paguben nga kredimarrësi, nuk tejkalojnë në asnjë rast më shumë se 30% të shumës së detyrimit kontraktor (kësti/këste të papaguara të kredisë)”*. Sipas tij, ky përcaktim ka fuqi juridike deri në momentin që gjykata nxjerr urdhrin e ekzekutimit për titullin ekzekutiv, ku aplikohen kamatëvonesat sipas nenit 511 të KPC-së.

44. Subjekti tjetër i interesuar, Shoqata Shqiptare e Bankave, ka prapësuar se dispozita ligjore e kundërshtuar nuk cenon parimin e proporcionalitetit. Gjykata referuese ka keqinterpretuar rregulloren e Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, pasi penaliteti u referohet kësteve të papaguara të kredisë. Kur lëshohet urdhri i ekzekutimit, kontrata e lidhur ndërmjet palëve konsiderohet e zgjidhur dhe banka kërkon kthimin e të gjithë kredisë së papaguar, duke përfshirë këstet e pamaturuara, sipas planit të pagesës, interesat dhe penalitetet e akumuluar, përfshirë edhe vlerën 30% të përlogaritur mbi këstet e papaguara deri në ato momente. Gjithashtu, nuk qëndron as pretendimi për cenimin e lirisë ekonomike, pasi liria kontraktore lidhet me cilësinë e kredisë bankare si titull ekzekutiv dhe jo me nxjerrjen e urdhrin të ekzekutimit. Në procedurën e nxjerrjes së urdhrin të ekzekutimit nuk përcaktohen kushte kontraktore të tjera përveç atyre që janë pranuar nga palët në kontratën e kredisë bankare. Sipas tij, shpallja antikushtetuese e shkronjës “d” të nenit 511 të KPC-së cenon lirinë e veprimtarisë ekonomike të subjekteve bankare, të cilat i realizojnë interesat e tyre ekonomike përmes kredidhënies bankare.

45. Neni 11 i Kushtetutës parashikon parimin themelor se sistemi ekonomik bazohet në pronën private e publike, si dhe në ekonominë e tregut dhe në lirinë e veprimtarisë ekonomike. Gjykata ka vlerësuar se liria e veprimtarisë ekonomike, nënkupton, kryesisht, të drejtën për të lidhur kontrata, individualisht ose kolektivisht, lirisht dhe mbi bazën e vullnetit personal, të drejtën për të zgjedhur aktivitetin që dëshiron të ushtrojë individ,

të drejtën për të zgjedhur një punë sipas preferencës etj. Kjo liri përfshin të gjitha të drejtat që lidhen me prodhimin, shpërndarjen ose konsumin e mallrave dhe të shërbimeve, por forma më e lartë e saj nënkupton të drejtën e pronës, lirinë pa asnjë kufizim të qarkullimit të fuqisë punëtore, të kapitalit dhe të mallrave. Po kështu, liria e veprimtarisë ekonomike përmban në vetvete edhe lirinë e biznesit ose aftësinë për të krijuar dhe mbyllur një sipërmarrje, lirinë e tregtisë ose mungesën e barrierave lidhur me importimin dhe eksportimin e mallrave dhe shërbimeve, lirinë monetare si masë për të garantuar qëndrueshmëri të çmimit, lirinë fiskale mbi të ardhurat qoftë individuale, qoftë ndaj biznesit në mënyrë të veçantë, të drejtat e pronës si aftësi e individëve për të grumbulluar, poseduar dhe disponuar sende, të lirë nga ndërhyrja e shtetit, lirinë e investimit dhe qarkullimit të lirë të kapitaleve, veçanërisht kapitalit të huaj, lirinë financiare dhe pavarësinë nga kontrolli shtetëror, lirinë e punës për të ndërvepruar pa kufizime nga shteti (*shih vendimet nr. 16, datë 1.3.2017; nr. 33, datë 8.6.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

46. Kushtetuta, në nenin 41, pika 1, ka parashikuar se e drejta e pronës private është e garantuar. Në jurisprudencën kushtetuese është pranuar se koncepti kushtetues i pronës private, sipas nenit 41 të Kushtetutës, përfshin edhe detyrimet financiare, pasi pagesa e një sasive të caktuar të hollash është një shumë që merret nga pasuria e individit (*shih vendimet nr. 15, datë 22.6.2022; nr. 11, datë 21.4.2022; nr. 10, datë 4.3.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

47. Në çështjen konkrete dhe duke iu referuar standardeve të mësipërme, Gjykata vëren se nuk qëndron argumenti i gjykatës referuese se neni 511, paragrafi i pestë, shkronja “d”, i KPC-së cenon lirinë e veprimtarisë ekonomike për shkak se debitorin kredimarrës konsumator e vendos në pozicion të dobët në kontratat standarde të kredisë bankare, pasi kjo dispozitë nuk aplikohet për lidhjen e kontratave, por për lëshimin e titujve ekzekutivë. Për këtë arsye, Gjykata do ta vlerësojë të drejtën e pronës, duke mbajtur në konsideratë se për mbrojtjen e kësaj të drejte kushtetuese zbatohet edhe parimi themelor i funksionimit të ekonomisë së tregut dhe lirisë ekonomike, i parashikuar nga neni 11 i Kushtetutës.

48. Në vijim, Gjykata evidenton se dispozita ligjore e kundërshtuar urdhëron përlllogaritjen e kamatës ligjore gjatë procedurës së ekzekutimit të detyrueshëm të titullit ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare”, pra të një kontrate të lidhur rregullisht midis palëve. Kjo do të thotë se në procesin e përlllogaritjes kamata ligjore ekuivalentohet në vlerë konkrete monetare, e cila do të merret në përfundim të ekzekutimit të detyrueshëm nga pasuria e kredimarrësit, ndaj Gjykata vlerëson se kamata ligjore përbën pronë private, në kuptim të nenit 41 të Kushtetutës dhe se dispozita e kundërshtuar ndërhyr duke e kufizuar këtë të drejtë kushtetuese.

49. Gjykata ka vënë në dukje se në një shtet demokratik individit duhet t'i garantohet gëzimi i qetë dhe pa pengesa të paarsyeshme ose joproporcionale i së drejtës së pronës. Me gjithë mbrojtjen që ajo gëzon, e drejta e pronës mund t'u nënshtrohet kufizimeve. Këto kufizime duhen bërë sipas disa kriterëve të përcaktuara në mënyrë shteruese në nenin 17 të Kushtetutës, të cilat kanë të bëjnë me interesin publik, ndërhyrjen vetëm me ligj dhe proporcionalitetin (*shih vendimet nr. 15, datë 22.6.2022; nr. 25, datë 28.4.2014, të Gjykatës Kushtetuese*). Analiza e këtyre kriterëve merr rëndësi të veçantë kur analizohen ndërhyrjet në të drejtën e pronës, pasi garancitë e nenit 17 të Kushtetutës ritheksohen në nenin 41 të saj.

50. Gjykata ka pohuar se në rastin e kufizimeve të së drejtës së pronës, identifikimi i interesit publik përbën faktor përcaktues, pasi sipas nenit 41, pika 3, të Kushtetutës ligji mund të parashikojë kufizime në ushtrimin e së drejtës së pronës vetëm për interesa publike. Theksimi për herë të dytë i interesit publik në tekstin e kësaj dispozite, krahas atij të nenit 17 të Kushtetutës, me fushë zbatimi për të gjitha të drejtat dhe liritë themelore që mund të kufizohen, është tregues i rëndësisë së veçantë që kushtetutëbërësi i ka dhënë të drejtës së pronës (*shih vendimin nr. 15, datë 22.6.2022, të Gjykatës Kushtetuese*).

51. Po kështu, Gjykata është shprehur se sistemi bankar zë vend të rëndësishëm në strukturat ekonomike të një vendi. Ai është një ndër aktorët kryesorë të ekonomisë së tregut, stabiliteti i të cilit është i lidhur drejtpërdrejt me stabilitetin makroekonomik të vendit. Dhënia e garancive ligjore për kthimin e sigurt të kredive bankare i shërben konsolidimit të sistemit bankar, si dhe

ndikon drejtpërdrejt në mbrojtjen e depozitave financiare të qytetarëve ose subjekteve të tjera (*shih vendimin nr. 39, datë 16.10.2007, të Gjykatës Kushtetuese*).

52. Gjykata vëren se ligjvënësi nëpërmjet miratimit të ndryshimeve në KPC, me ligjin nr. 114/2016, pjesë e të cilit është dispozita e kundërshtuar, ka synuar stabilitetin e sistemit bankar dhe ndërgjegjësimin e konsumatorit për respektimin e kushteve të përcaktuara në kontratë, me qëllim mbrojtjen e interesit publik. Për rrjedhojë, ajo vlerëson se kufizimi nga dispozita e kundërshtuar përligjet nga ekzistenca e interesit publik.

53. Për sa i takon kriterit “*kufizimi vetëm me ligj*” i të drejtave kushtetuese, Gjykata ka pohuar se qëllimi i këtij kriteri është ofrimi i garancive sa më të plota në rastin e kufizimeve dhe, për këtë shkak, vetëm organi më i lartë ligjvënës duhet të jetë kompetent. Shprehja “*vetëm me ligj*” ka kuptimin që në rast se është i nevojshëm kufizimi i një të drejte të parashikuar në Kushtetutë, atëherë ky vlerësim është në çmim të ligjvënësit dhe jo të organeve të tjera. Konteksti në të cilin është përdorur togfjalëshi “*vetëm me ligj*” nuk lejon të bëhet interpretim i zgjeruar. Kjo edhe për faktin se një interpretim i tillë i normave kushtetuese mund të bëhet vetëm në aspektin pozitiv, kur ky interpretim shkon në favor të mbrojtjes së të drejtave dhe jo e kundërta. Rregullimi i parashikuar në nenin 17 të Kushtetutës për kufizimin e të drejtave dhe lirive vetëm me ligj ka të bëjë edhe me përcaktimin e kompetencës së një organi konkret, që në këtë rast është Kuvendi. Një shprehje e tillë të referon në kompetencën e organit ligjvënës dhe nxjerrja e akteve të tjera për të rregulluar marrëdhënie të tilla cenon kompetencat e këtij organi (*shih vendimet nr. 25, datë 28.4.2014; nr. 20, datë 4.4.2014; nr. 20, datë 11.7.2006, të Gjykatës Kushtetuese*).

54. Në jurisprudencën kushtetuese është theksuar, gjithashtu, se kur kontrollohet kushtetutshmëria e ndërhyrjeve në të drejtat e njeriut, vlerësimi i kriterit “*kufizimi vetëm me ligj*” analizohet si në aspektin formal, në kuptimin nëse ndërhyrja parashikohet nga ligji i miratuar nga Kuvendi, ashtu edhe në aspektin substancial, në kuptimin se sa ligji ofron garancitë e mjaftueshme për ndërhyrjen (*shih vendimin nr. 30, datë 5.7.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

55. Në këtë drejtim, Gjykata ka pohuar se parimi i sigurisë juridike, si element i shtetit të së drejtës, ka si kërkesë të domosdoshme që ligji në tërësi ose dispozita të veçanta të tij në përmbajtjen e tyre duhet të jenë të qarta, të përcaktuara dhe të kuptueshme (*shih vendimet nr. 24, datë 4.5.2021; nr. 9, datë 26.2.2007, të Gjykatës Kushtetuese*). Një rregullim i pasaktë i normës ligjore, që i lë shteg zbatuesit t'i japë asaj kuptime të ndryshme dhe që sjell pasoja, nuk shkon në përputhje me qëllimin, stabilitetin, besueshmërinë dhe efektivitetin që synon vetë norma (*shih vendimet nr. 10, datë 26.2.2015; nr. 36, datë 15.10.2007, të Gjykatës Kushtetuese*). Formulimet e normave ligjore nuk duhet ta bëjnë të paqartë dhe të pamundur përcaktimin e kuptimit të tyre. Thënë ndryshe, është e nevojshme gjetja e ekuilibrit të duhur, si rrjedhojë e të cilit grupi i individëve që iu adresohet norma ligjore të mos përfshihet në gjendje pasigurie, ndërsa zbatuesit e normës ligjore të ndjekin praktika uniforme në raste të ngjashme (*shih vendimin nr. 24, datë 4.5.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

56. Gjykata, duke mbajtur në konsideratë parimin themelor të shtetit të së drejtës, në këndvështrim të sigurisë juridike, thekson se ligji që kufizon të drejtat kushtetuese duhet të përmbushë kërkesat e cilësisë: ai duhet të jetë i aksesueshëm për të interesuarin (në kuptim të marrjes dijeni) dhe i parashikueshëm për efektet e tij. Po kështu, ligji duhet të jetë mjaftueshmërisht i qartë, me qëllim që t'u japë qytetarëve një tregues të përshtatshëm për rrethanat dhe kushtet në të cilat autoritetet publike janë të autorizuar të ndërhyjnë në të drejtat kushtetuese të tyre. Me fjalë të tjera, kur Gjykata kontrollon aktet e pushtetit publik, sa herë që vihet në diskutim një e drejtë kushtetuese ose liri themelore, është me rëndësi të verifikohen parimet që lidhen me cilësinë e ligjit, parashikueshmërinë, sigurinë juridike dhe barazinë para ligjit pasi janë pikërisht ato që mbrojnë individin nga arbitrariteti, veçanërisht në marrëdhëniet ndërmjet tij dhe shtetit.

57. Duke iu kthyer çështjes konkrete, Gjykata vëren se në pamje të parë aspekti formal i kriterit “kufizimi vetëm me ligj” duket se është përmbushur, pasi dispozita e kundërshtuar është miratuar nga Kuvendi me ligjin nr. 114/2016, sipas procedurave të parashikuara për këtë qëllim. Nga analiza e mëtejshme e nenit 511, paragrafi i pestë, shkronja “d”, të KPC-së vihet re se formulimi i

shprehjes “*gjykata duhet të parashikojë kamatat ligjore në përputhje me legjislacionin në fuqi që rregullon pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore dhe tregtare*”, nuk lejon mënyrë tjetër interpretimi përveçse parashikimin e kamatave ligjore për titullin ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare” sipas rregullave të nenit 5 të ligjit nr. 48/2014. Ky i fundit përcakton mënyrën e llogaritjes së kamatëvonesës, duke e zbatuar atë për të gjitha detyrimet ose pagesat, si për ato që rrjedhin nga kontratat me konsumatorë, ashtu edhe për ato që rrjedhin nga veprimet juridike tregtare. Ky konkluzion përforcohet duke iu referuar edhe *travaux préparatoires* të miratimit të dispozitës ligjore. Kështu, referuar procesverbaleve të mbledhjeve të Komisionit për Çështjet Ligjore, Administratën Publike dhe të Drejtat e Njeriut, kur janë diskutuar ndryshimet e KPC-së të propozuara nga Këshilli i Ministrave dhe të depozituara në Kuvend në datën 9.6.2016, konstatohet se përmbajtja e nenit 511, paragrafi i pestë, shkronja “d”, të këtij kodi është riformuluar në mbledhjen e datës 24.10.2016, duke pasur për qëllim që kamatat ligjore për titullin ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare” të parashikohen nga gjykata në përputhje me nenin 5 të ligjit nr. 48/2014.

58. Gjykata vëren se vetë neni 2 i ligjit nr. 48/2014 përjashton nga fusha e zbatimit të tij detyrimet ose pagesat që rrjedhin nga kontratat me konsumatorët. Mirëpo pavarësisht përmbajtjes së nenit 2 të ligjit nr. 48/2014, në rastin e lëshimit të urdhrit të ekzekutimit për titullin ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare konsumatore”, gjykata e juridiksionit të zakonshëm, bazuar në nenin 511 të KPC-së, është e detyruar të përllogarisë kamatat tregtare të përcaktuara nga neni 5 i ligjit nr. 48/2014. Kjo do të thotë se formulimi i dispozitës së kundërshtuar detyron gjykatat që në procedurën e lëshimit të urdhrit të ekzekutimit për tituj ekzekutivë “kontrata bankare të kredisë konsumatore”, që i hap rrugën ekzekutimit të detyrueshëm të tyre, të përllogarisin kamatat ligjore sipas ligjit nr. 48/2014. Pra, dispozita duket se bën të zbatueshme të njëjtat rregulla ligjore për kamatat me ato për titujt ekzekutivë “kredi bankare” për qëllime të veprimtarisë tregtare, ndonëse këto dy kategori kredimarrësish janë të ndryshme. Gjithashtu, formulimi i dispozitës së kundërshtuar ia delegon pa përjashtim përllogaritjen e kamatave ligjore për titujt ekzekutivë “kredi konsumatore” dhe “kredi tregtare” rregullave të ligjit nr. 48/2014,

ndonëse ky i fundit shprehimisht përjashton nga fusha e zbatimit të tij detyrimet ose pagesat që rrjedhin nga kontratat me konsumatorët. Në këtë mënyrë, dispozita e kundërshtuar nuk përmbush kriterin e parashikueshmërisë së kërkuar nga parimi i sigurisë juridike në rastin e ndërhyrjeve që bën ligjvënësi në të drejtat kushtetuese, përfshirë të drejtën e pronës.

59. Duke i përmbledhur vlerësimet e mësipërme për aspektin substancial, Gjykata çmon se neni 511, paragrafi i pestë, shkronja “d”, i KPC-së nuk është formuluar në mënyrë cilësore, siç kërkon ky aspekt i kriterit kushtetues “kufizimi vendoset vetëm me ligj” të nenit 17 të Kushtetutës. Duke mbajtur në konsideratë se mosplotësimi edhe vetëm i një kriteri e bën ligjin të papajtueshëm me Kushtetutën, analiza e kriterit të proporcionalitetit është e panevojshme.

60. Për sa më lart, Gjykata vlerëson se është i bazuar pretendimi i gjykatës referuese se dispozita e kundërshtuar cenon të drejtën kushtetuese të pronës, në vështirësi të mënyrës si kjo dispozitë përcakton detyrimin e përlllogaritjes së kamatës ligjore për titullin ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare konsumatore”.

61. Në kushtet kur fusha e zbatimit të dispozitës së kundërshtuar shtrihet mbi të gjitha rastet e akteve të dhënies së kredive bankare, pra tejkalon ato të kredive konsumatore, atëherë shfuqizimi i saj do të passillte vakum ligjor për marrëdhëniet juridike, që nuk janë objekt i gjykimit kushtetues. Për pasojë, Gjykata çmon të deklarojë se zbatimi i nenit 511, paragrafi i pestë, shkronja “d”, të KPC-së, në shprehjen “*që rregullon pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore dhe tregtare*”, nuk është në përputhje me Kushtetutën në rastet e akteve për dhënie kredie bankare konsumatore, me qëllim që kjo dispozitë të përjashtohet nga rendi juridik vetëm për këto lloj aktesh.

62. Në vijim, Gjykata thekson se vlerësimi për papajtueshmërinë e dispozitës ligjore me nenin 17 të Kushtetutës, për shkak të mosrespektimit të kriterit “vetëm me ligj”, nuk nënkupton se në rastin e ekzekutimit të detyrueshëm të akteve të dhënies së kredive bankare konsumatore nuk duhet të parashikohen kamata ligjore, pasi siç u arsyetua më lart në këtë vendim, parashikimi i tyre, edhe në rastin kur kredimarrës janë konsumatorët, i përgjigjet interesit publik (*shih paragrafin 52 të këtij vendimi*). Arsyetimi i Gjykatës për papajtueshmërinë

kushtetuese të dispozitës ligjore përbën detyrim për ligjvënësin, i cili, brenda hapësirës së tij të vlerësimit, duhet të rishikojë kufizimin e vendosur me nenin 511, paragrafi i pestë, shkronja “d”, të KPC-së, me qëllim që masat e kamatave ligjore për titujt ekzekutivë “akt i dhënies së kredisë bankare” të jenë të parashikueshme, të qarta dhe të konsiderojnë ndryshimin që ekziston midis kredimarrësit konsumator dhe atij që ushtron veprimtari tregtare. Në këtë kontekst, Gjykata ripohon se stabiliteti i sistemit bankar dhe ndërgjegjësimi i kredimarrësve për respektimin e kushteve të përcaktuara në kontratat e kredive bankare përbën interes publik për qëndrueshmërinë e ekonomisë së vendit. Për këtë arsye, është e rëndësishme që Kuvendi të marrë masat e duhura dhe në kohën e duhur për të rregulluar në përputhje me parimet dhe standardet kushtetuese mënyrën e përlllogaritjes së kamatave ligjore në rastin e titujve ekzekutivë “kontrata bankare të kredive konsumatore”. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson që Kuvendit t’i caktohet afati 6 muaj nga hyrja në fuqi e vendimit për të plotësuar ligjin sipas arsyetimit të këtij vendimi.

63. Nga ana tjetër, Gjykata, duke mbajtur në konsideratë nevojën për mbrojtjen e të drejtave kushtetuese të individit, çmon se vendimi i saj duhet të hyjë në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare, duke vënë në dukje se arsyetimi i këtij vendimi është i detyrueshëm për zbatim në procedurat e ekzekutimit të detyrueshëm të titujve ekzekutivë “akte të dhënies së kredive bankare konsumatore”.

C.2. Për cenimin e procesit të rregullt ligjor

64. Gjykata referuese ka parashtruar se dispozita ligjore e kundërshtuar nuk i siguron individit masën e duhur të mbrojtjes ndaj ndërhyrjeve arbitrare të autoriteteve dhe ndërhyrja që ajo sjell në të drejtën e pronës nuk shoqërohet me garancitë procedurale të nevojshme për individin, të përcaktuara nga nenet 6 dhe 13 të KEDNJ-së. Legjislacioni i brendshëm nuk ka mjet efektiv për mbrojtjen e debitorit, pasi procesi gjyqësor i lëshimit të urdhrat të ekzekutimit zhvillohet në dhomë këshillimi pa praninë e palës, në mungesë të mbrojtjes dhe pa kontradiktoritet mbi ligjin apo provat.

65. Subjektet e interesuara, Kuvendi dhe Këshilli i Ministrave, kanë prapësuar se ky pretendim përbën *res judicata*, pasi Gjykata është shprehur për këtë kërkim me vendimin nr. 39, datë

16.10.2007. Ndërsa, subjekti tjetër i interesuar, Shoqata Shqiptare e Bankave, ka prapësuar se referuar edhe vendimmarrjes së mëparshme të Gjykatës, në thelbin e vet dispozita e kundërshtuar nuk e cenon të drejtën e individit për një proces të rregullt ligjor. Objekti i kërimit, në çdo rast, do të jetë një detyrim konkret i përlogaritur sipas ligjit nr. 48/2014, i cili nuk përbën një shumë fikse, por një formulë që është e aplikueshme rast pas rasti.

66. Gjykata vëren se në këndvështrim të nenit 42 të Kushtetutës, prona nuk mund të cenohet pa një proces të rregullt ligjor dhe se kushdo, për mbrojtjen e së drejtës kushtetuese të pronës, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë. Po kështu, neni 1 i Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së sanksionon se çdo ndërhyrje nga një autoritet publik në gëzimin e qetë të pasurisë duhet të jetë e ligjshme.

67. E drejta për një proces të rregullt ligjor përfshin edhe garantimin e respektimit të parimit të kontradiktoritetit, për të cilin Gjykata ka evidentuar rëndësinë që secilës palë në gjykim t'i jepet një mundësi e arsyeshme për të paraqitur pretendimet e veta sipas kushteve, të cilat nuk e vendosin në disavantazh ndaj kundërshtarit. Secila palë duhet të ketë mundësi që të komentojë mbi të gjitha provat ose parashtrimet e paraqitura, me qëllim që të ndikojë në vendimmarrjen e gjykatës (*shih vendimin nr. 4, datë 23.2.2011, të Gjykatës Kushtetuese*).

68. Duke iu kthyer çështjes në shqyrtim, Gjykata ripohon se procedura e urdhrit të ekzekutimit për aktet e dhënies së kredisë bankare në vetvete nuk cenon standardet e procesit të rregullt ligjor, pasi debitori ka të drejtën e mjeteve mbrojtëse të fazës së ekzekutimit të parashikuara në KPC. Kufizimi me ligj i së drejtës për t'iu drejtuar gjykatës dhe në veçanti të elementit të kontradiktoritetit në gjykim, bazohet në interesin publik dhe është i përligjur në mënyrë të arsyeshme (*shih vendimin nr. 39, datë 16.10.2007, të Gjykatës Kushtetuese*).

69. Gjykata, në ndryshim nga vendimmarrja e mëparshme e shprehur në vendimin nr. 39, datë 16.10.2007, vëren se në rastin konkret kundërshtohet fakti që gjykata referuese në procedurën e lëshimit të urdhrit, krahas elementeve formale të ekzistencës së titullit ekzekutiv, duhet të kryejë edhe një veprim tjetër – atë të përlogaritjes së shumës të kamatave ligjore. Ky veprim kryhet përmes identifikimit të ligjit të zbatueshëm në fuqi dhe nxjerrjes së shumëve konkrete, që nuk është

gjë tjetër veçse një veprim përlogaritës për përcaktimin e së drejtës/detyrimit kryesor (objekt i ekzekutimit të detyrueshëm), që në rastet e akteve të dhënies së kredive bankare ka vetitë e duhura “detyrim i sigurt, i kërkueshëm dhe i përcaktueshëm”. Në vlerësimin e Gjykatës, kamata ligjore për titullin ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare”, duke qenë e lidhur me detyrimin kryesor, nëse ligji i zbatueshëm është i plotë, i saktë dhe i qartë nuk ndryshon thelbin e gjykimit të urdhrit të ekzekutimit, si një proces për verifikimin e elementeve formale të titullit të ekzekutimit. Me fjalë të tjera, dispozita ligjore e kundërshtuar ndonëse ndërhyr tek e drejta kushtetuese e procesit të rregullt, ndërhyrja është në përputhje me kriteret e nenit 17 të Kushtetutës.

70. Për sa më lart, Gjykata çmon se në thelbin e vet e drejta e individit për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, nuk cenohet, ndaj ky pretendim i gjykatës referuese është i pabazuar.

C.3. Për cenimin e mbrojtjes së konsumatorit sipas MSA-së

71. Gjykata referuese ka parashtruar se kamata ligjore e titullit ekzekutiv “akt i dhënies së kredisë bankare” vendos një barrë të paarsyeshme ligjore dhe ekonomike ndaj konsumatorit individ, që do të thotë se kufizon mbrojtjen e tij në kundërshtim me detyrimet e marra përsipër nga shteti shqiptar në zbatim të neneve 6 dhe 70 të MSA-së. Sipas saj, dispozita ligjore bie ndesh me nenin 76 të MSA-së dhe për këtë shkak cenon edhe parimin e hierarkisë së normave, në kuptim të neneve 116 dhe 122 të Kushtetutës.

72. Subjekti i interesuar, Komisioni për Mbrojtjen e Konsumatorëve, ndonëse i ngritur si institucion pikërisht në zbatim të angazhimeve që rrjedhin nga MSA-ja, nuk ka mbajtur qëndrim për kërkesën. Ky subjekt i është përgjigjur me shkrim thirrjes së Gjykatës për pjesëmarrje në gjykim, ku nuk parashtrohen argumente kushtetuese. Ai është mjaftuar me deklarinë se çështja lidhet me një dispozitë ligjore që nuk është pjesë e legjislacionit të mbrojtjes së konsumatorëve dhe, për rrjedhojë, nuk është pjesë e përgjegjësisë së tij.

73. Gjykata ka theksuar se respektimi i hierarkisë së akteve normative është një detyrim që rrjedh nga parimi i shtetit të së drejtës dhe i koherencës në sistemin ligjor (*shih vendimin nr. 2, datë 3.2.2010, të Gjykatës Kushtetuese*). Piramida e akteve

normative, e sanksionuar në nenin 116 të Kushtetutës, përcakton marrëdhëniet midis normave juridike, të cilat bazohen në raportin e mbi/nënvendosjes së tyre. Rendi juridik nuk është një radhitje e barasvlershme normash, por një sistem hierarkik, i cili përbëhet nga nivele të ndryshme vlefshmërie dhe në secilin prej këtyre niveleve qëndron një normë ose grup normash, duke përfshirur kështu edhe fuqinë e caktuar juridike (*shih vendimin nr. 3, datë 20.2.2006, të Gjykatës Kushtetuese*). Kushtetuta në nenet 5, 116 dhe 122 të saj parashikon se Republika e Shqipërisë zbaton të drejtën ndërkombëtare të detyrueshme për të, duke i radhitur marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara, të cilat janë pjesë e sistemit të brendshëm juridik, në hierarkinë e akteve normative që kanë fuqi përpara ligjeve (*shih vendimin nr. 65, datë 10.12.1999, të Gjykatës Kushtetuese*).

74. Duke iu kthyer rastit në shqyrtim, Gjykata evidenton se MSA-ja është një marrëveshje kuadër për marrëdhëniet ndërmjet Republikës së Shqipërisë, nga njëra anë dhe BE-së dhe shteteve anëtare të saj nga ana tjetër. Kjo marrëveshje është ratifikuar me ligjin nr. 9590, datë 27.7.2006 dhe ka hyrë në fuqi më 1 prill 2009, pas ratifikimit të saj nga të gjitha vendet anëtare të BE-së. Ajo synon mbështetjen e Shqipërisë për forcimin e demokracisë dhe shtetit të së drejtës, dhënien e kontributit për stabilitetin politik, ekonomik dhe social në Shqipëri, dhe në rajon, përafrimin e legjislacionit shqiptar me të drejtën komunitare dhe mbështetjen e Shqipërisë për të përfunduar tranzicionin drejt një ekonomie tregu funksionale. Në këtë mënyrë, MSA-ja është një marrëveshje, e cila ka krijuar një proces asociimi të palëve në funksion të stabilizimit dhe përgatitjes së Republikës së Shqipërisë për anëtarësimin eventuale në BE.

75. Lidhur me mbrojtjen e të drejtave të konsumatorit, kjo marrëveshje parashikon se gjatë fazës së parë përafrimi do të përqendrohet në elementet thelbësore të *acquis* të Tregut të Brendshëm, ashtu si dhe në fusha të tjera të rëndësishme, duke i kushtuar rëndësi të veçantë mbrojtjes së konsumatorit (*neni 70*). Sipas MSA-së, palët do të bashkëpunojnë për përafrimin e standardeve për mbrojtjen e konsumatorëve në Shqipëri me standardet komunitare. Mbrojtja e efektshme e konsumatorit është e nevojshme për të siguruar funksionimin e duhur të ekonomisë së

tregut, mbrojtje e cila varet nga zhvillimi i një infrastrukture administrative për të siguruar mbikëqyrjen e tregut dhe zbatimin e ligjeve në këtë fushë. Për këtë qëllim, edhe në kuadër të interesave të tyre të përbashkëta, palët do të inkurajojnë dhe garantojnë: një politikë për mbrojtjen aktive të konsumatorëve, në përputhje me të drejtën komunitare; harmonizimin e legjislacionit të mbrojtjes së konsumatorëve në Shqipëri me atë ekzistues në Komunitet; mbrojtjen efikase ligjore për konsumatorët, në mënyrë që të përmirësohet cilësia e mallrave të konsumit dhe ruajtjen e standardeve të duhura të sigurisë; monitorimin e rregullave nga autoritetet kompetente dhe garantimin e aksesit të drejtësisë në rast mosmarrëveshjes (*neni 76*).

76. Gjykata vëren se me anë të këtyre dispozitave të MSA-së palët kanë marrë përsipër të bashkëpunojnë që Republika e Shqipërisë të përmirësojë mbrojtjen e të drejtave të konsumatorit dhe t'i përafrojë ato me standardet komunitare, për të garantuar funksionimin e duhur të ekonomisë së tregut. Ky angazhim, sipas neneve 70 dhe 76 të MSA-së, është parashikuar të materializohet në mënyrë graduale dhe sipas programit të rënë dakord midis palëve, që përfshin masa politike, ligjore, administrative dhe gjyqësore. Në ndryshim me sa parashtron gjykata referuese, në rastin konkret dispozita ligjore e kundërshtuar nuk rezulton të jetë miratuar për të zbehur mbrojtjen aktive dhe efikase ligjore të konsumatorëve dhe as në kuadër të harmonizimit të legjislacionit të mbrojtjes së konsumatorëve në Shqipëri me atë ekzistues në BE. Një masë e tillë, e nxjerrë në kuadër të MSA-së, është përafrimi i pjesshëm i ligjit nr. 48/2014 me të drejtën komunitare, ligj i cili jo vetëm nuk është kundërshtuar nga gjykata referuese, por, për më tepër, nuk zbatohet për konsumatorët (*neni 2, shkronja "b"*).

77. Duke mbajtur në konsideratë natyrën e angazhimeve që Republika e Shqipërisë ka marrë përsipër me anë të MSA-së, të cilat janë graduale në kohë, nuk rezulton ndonjë detyrim specifik në këtë marrëveshje ndërkombëtare që të jetë shkelur nga miratimi i dispozitës ligjore të kundërshtuar.

78. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se pretendimi i gjykatës referuese se dispozita e kundërshtuar bie ndesh me detyrimet e Republikës së Shqipërisë që rrjedhin nga MSA-ja për mbrojtjen e konsumatorëve, është i pabazuar. Po kështu,

Gjykata çmon se është i pabazuar edhe pretendimi për cenimin e parimit të hierarkisë së normave, në kuptim të neneve 116 dhe 122 të Kushtetutës, për sa kohë që si shkak i cenimit të tij është paraqitur mosrespektimi i detyrimeve të MSA-së.

79. Në përfundim, Gjykata vlerëson se kërkesa e gjykatës referuese është e bazuar sipas arsytimit të mësipërm të këtij vendimi dhe se zbatimi i nenit 511, paragrafi i pestë, shkronja “d” të KPC-së, në shprehjen “që rregullon pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore dhe tregtare”, në rastet e akteve për dhënie kredie bankare konsumatore, nuk është në përputhje me Kushtetutën.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “a” dhe 134, pika 1, shkronja “dh”, të Kushtetutës, si dhe nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

1. Të deklarojë se zbatimi i nenit 511, paragrafi i pestë, shkronja “d”, të Kodit të Procedurës Civile, në shprehjen “që rregullon pagesat e vonuara në detyrimet kontraktore dhe tregtare”, nuk është në përputhje me Kushtetutën në rastet e akteve për dhënie kredie bankare konsumatore.

2. Të detyrojë Kuvendin e Shqipërisë të plotësojë ligjin sipas arsytimit të këtij vendimi brenda gjashtë muajve nga hyrja në fuqi e vendimit.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 2.11.2022.

Shpallur më 30.11.2022.

Kryetare: Vitore Tusha

Anëtarë: Elsa Toska, Fiona Papajorgji, Sandër Beci, Sonila Bejtja, Altin Binaj, Marsida Xhaferllari, Ilir Toska

VENDIM Nr. 31, datë 3.11.2022

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Vitore Tusha	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Elsa Toska	anëtare;
Altin Binaj	anëtar;
Sonila Bejtja	anëtare;
Sandër Beci	anëtar;
Ilir Toska	anëtar;
Fiona Papajorgji	anëtare;

me sekretare Belma Lleshi, në datat 29.9.2022 dhe 2.11.2022 mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë të dokumenteve, çështjen nr. 7 (B) 2022 të Regjistrat Themeltar, që u përket:

KËRKUES: Bejaze Veizaj, Tefta Veizaj, Esat Veizaj

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Valter Veizaj, Mrika Veizaj, Violeta Veizaj, Pajtim Veizaj, Astrit Veizaj, Agjencia Shtetërore e Kadastrës, Drejtoria Vendore Vlorë

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimeve nr. 752, datë 29.3.2013, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë; nr. 1158, datë 21.10.2015, të Gjykatës së Apelit Vlorë; nr. 00-2021-1694, datë 18.10.2021, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: Nenet 11, pika 2, 15, 17, 18, pika 1, 41, 42, 43, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (ligji nr. 8577/2000).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Fiona Papajorgji, shqyrtoi parashtrimet e kërkuësve, të cilët kanë kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet e subjekteve të interesuara, Valter Veizaj, Mrika Veizaj dhe Agjencisë Shtetërore të Kadastrës, Drejtoria Vendore Vlorë, që kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës, konstatoi mungesën e prapësimeve me

shkrim të subjekteve të tjera të interesuara, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesit Bejaze Veizaj, Tefta Veizaj dhe Esat Veizaj janë trashëgimtarë të shtetasit H. V. (gjyshi i tyre), 3 fëmijët e të cilit (baballarë të paditësve dhe të paditurve në procesin gjyqësor të kundërshtuar), pasi ai ka ndërruar jetë, kanë ndarë në tri pjesë, secila me hyrje më vete, pasurinë e paluajtshme banesë dykatëshe, e ndodhur në lagjen “Partizani” në qytetin e Vlorës, të regjistruar në emër të djalit Z.V.

2. Subjektet e interesuara, Valter Veizaj dhe Mrika Veizaj, me pretendimin se janë bashkëpronarë të kësaj pasurie, i janë drejtuar gjykatës me kërkesëpadi me objekt detyrimin e kërkuesve, si dhe të subjekteve të tjera të interesuara, Violeta Veizaj, Pajtim Veizaj, Astrit Veizaj dhe Zyra Vendore e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme Vlorë (ZVRPP) (sot Agjencia Shtetërore e Kadastrës, Drejtoria Vendore Vlorë), t’i njohin bashkëpronarë në 1/3-n pjesë të saj, si dhe detyrimin e ZVRPP-së, Vlorë të bëjë regjistrimet përkatëse për pjesën takuese të pronësisë.

3. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, me vendimin nr. 752, datë 29.3.2013, ka vendosur: *“Pranimin pjesërisht të kërkesëpadisë. Detyrimin e të paditurve të njohin trashëgimtarët e F. V. dhe G. V. bashkëpronarë në 1/3 pjesë për secilin, në ndërtesën e cila është regjistruar në bazë të notës së transkriptimit 11, vol. XVII, viti 1953. Detyrimin e ZVRPP-së, Vlorë të pasqyrojë këto raporte pronësie në regjistrat ku figuron e regjistruar ndërtesa sipas notës së transkriptimit 11, vol. XVII, viti 1953. Rrëzimin për pjesën tjetër të kërkesëpadisë.”*

4. Sipas dëftesës së komunikimit të administruar në dosjen gjyqësore rezulton se kërkuesit kanë marrë dijeni për vendimin e lartpërmendur në datën 1.5.2013. Kundër këtij vendimi ata kanë ushtruar ankim në datën 14.5.2013, që e kanë depozituar në sekretarinë e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë. Duke qenë se ankimin nuk është administruar në dosjen gjyqësore nga sekretaria gjyqësore, me kërkesën e

kërkuesve i është dërguar me shkresën përcjellëse nr. 1441 prot., datë 16.10.2015 Gjykatës së Apelit Vlorë. Po kështu, vendimi në fjalë rezulton se është apeluar edhe nga ZVRPP-ja, Vlorë.

5. Me kërkesën e datës 20.5.2013, kërkuesit i janë drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë për ndreqjen e gabimeve në vendimin nr. 752, datë 29.3.2013, pasi kishte pasaktësi në lidhje me vërtetimin e lëshuar nga Drejtoria Rajonale e Sigurimeve Shoqërore Vlorë (DRSSH), si dhe për sqarimin e interpretimin e këtij vendimi, me pretendimin se ai ishte i paqartë dhe i errët.

6. Me vendimin nr. 611, datë 30.5.2013, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë ka vendosur pranimin pjesërisht të kërkesës, vetëm në lidhje me ndreqjen e gabimit, duke konstatuar pasaktësi në vendimin nr. 752, datë 29.3.2013 të po asaj gjykate. Në lidhje me kërkimin tjetër, ajo ka vlerësuar se kërkesa është e pabazuar, pasi nuk është parashtruar se në cilën pjesë vendimi është i paqartë, i errët ose konfundues. Sipas dispozitivit të këtij vendimi, ai i është bashkuar vendimit nr. 752, datë 29.3.2013, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë. Edhe ky vendim është kundërshtuar nga kërkuesit me ankimin e veçantë të datës 4.6.2013.

7. Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr. 1158, datë 21.10.2015, pasi ka marrë në shqyrtim ankimet e palëve ndërgjyqëse ndaj dy vendimeve të gjykatës së shkallës së parë, ka vendosur mospranimin e tyre, duke arsyetuar se ankimi i kërkuesit është paraqitur tej afatit të parashikuar në ligj. Nga arsyetimi i vendimit vërehet se ajo nuk ka marrë në shqyrtim ankimin mbi themelin e çështjes, por vetëm ankimin e veçantë të kërkuesve. Kundër këtij vendimi kërkuesit kanë ushtruar rekurs në Gjykatën e Lartë.

8. Me vendimin nr. 00-2021-1964, datë 18.10.2021, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuesit, pasi është bërë për shkaqe të ndryshme nga ato që parashikohen në nenin 472 të Kodit të Procedurës Civile (KPC) dhe gjykatat më të ulëta kanë respektuar ligjin material e procedural duke e interpretuar drejt atë.

9. Me kërkesën e datës 18.2.2022, kërkuesit i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) sipas objektit të saj. Me vendimin e datës 12.4.2022, Kolegji i Gjykatës ka vendosur kalimin e kësaj

çështjeje për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

10. **Kërkuesit** kanë pretenduar, në mënyrë të përmbledhur, se u është cenuar e drejta për një proces të rregullt ligjor, në aspektet e mëposhtme:

10.1 *Parimi i disponibilitetit*, pasi Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë ka ndryshuar bazën ligjore të padisë pa pasur një kërkesë nga palët në proces, si dhe është shprehur tej asaj që i është kërkuar në kërkesëpadi, nga njohja bashkëpronar në pjesëtim trashëgimie. Iniciativa për të filluar procesin i takon paditësit, pasi gjykata nuk procedon vetë dhe nuk merr në shqyrtim një marrëveshje nëse këtë nuk e kërkon i interesuari.

10.2 *Parimi i barazisë së armëve*, pasi Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë ka marrë në shqyrtim prova të falsifikuara, konkretisht certifikatën familjare me të cilën provohet, sipas saj, kontributi i përbashkët në blerjen e banesës, si dhe ka marrë si provë një vërtetim të lëshuar nga arkivi i DRSSH-së, Vlorë. Po kështu, gjykata ka pranuar si dëshmitare motrën e paditësit, në kundërshtim me ligjin.

10.3 *E drejta e aksesit*, pasi Gjykata e Apelit Vlorë nuk është shprehur për ankimin ndaj vendimit të themelit nr. 752, datë 29.3.2013, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë, por vetëm për ankimin e veçantë ndaj vendimit nr. 611, datë 30.5.2013 të po asaj gjykate.

11. **Subjektet e interesuara, Valter Veizaj dhe Mrika Veizaj**, kanë prapësuar si vijon:

11.1 Kërkuesit nuk legjitimohen, pasi nuk kanë shteruar mjetet juridike efektive para se t'i drejtohen Gjykatës. Për më tepër, pavarësisht se banesa objekt konflikti gjyqësor figuron në emër të xhaxhait, ajo është blerë me kontributin e përbashkët edhe të prindërve të tyre. Siç rezulton edhe nga dokumentacioni në kohën e blerjes së banesës, ata kanë qenë një trung i vetëm familjar dhe me një ekonomi të përbashkët.

11.2 Kërkuesit janë njoftuar rregullisht për zhvillimin e proceseve gjyqësore dhe kanë qenë të pranishëm në të gjitha seancat gjyqësore, me përjashtim të seancave përfundimtare ku, kanë zgjedhur me dëshirën e tyre të mos paraqiten.

11.3 Kërkuesit kanë abuzuar me të drejtën e ankimit. Abuziv është edhe pretendimi për dy dokumentet e paraqitura si prova në gjykimin e

themetit, konkretisht certifikatat familjare të viteve 1950-1974 të lëshuar nga gjendja civile dhe Arkiva e Qarkut Vlorë, si dhe vërtetimi i vjetërsisë në punë i lëshuar nga Instituti i Sigurimeve Shoqërore në emër të G.V.

12. **Subjekti i interesuar, Agjencia Shtetërore e Kadastrës, Drejtoria Vendore Vlorë**, ka prapësuar se kërkuesit nuk kanë shteruar mjetet juridike efektive, pasi ata vazhdojnë të jenë në proces gjyqësor për të njëjtën pasuri, duke kërkuar regjistrimin fillestar të pasurisë në emër të trashëgimtarëve të Z.V.

13. **Subjektet e interesuara, Violeta Veizaj, Pajtim Veizaj dhe Astrit Veizaj**, edhe pse janë njoftuar rregullisht me shpallje nga Gjykata, nuk kanë paraqitur prapësime me shkrim.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkesave

14. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me inicimin e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pikat 1, shkronja “I” dhe 2 të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë edhe kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuar në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraparak të kërkesës.

15. Duke iu kthyer çështjes konkrete, Gjykata vlerëson se kërkuesit legjitimohen *ratione personae*, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, pasi kanë qenë palë në procesin gjyqësor ndaj të cilit kanë ngritur pretendime në këtë Gjykatë, për rrjedhojë provojnë interesin e tyre të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

16. Një kriter tjetër paraparak që përcaktohet nga nenet 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1,

shkronja “i”, të Kushtetutës, si dhe neni 71/a, pika 1, shkronja “a”, i ligjit nr. 8577/2000 ka të bëjë me *shterimin e mjeteve juridike efektive*. Për plotësimin e këtij kriteri kërkuesi duhet të shfrytëzojë në rrugë normale mjetet juridike efektive, të cilat janë të përshtatshme, të disponueshme dhe të frytshme për një çështje konkrete. Shterimi i mjeteve përbën parakusht që duhet përmbushur nga kërkuesi, i cili para se t’i drejtohet Gjykatës duhet të vërtetojë se ka përdorur të gjitha mjetet juridike të njohura nga ligji dhe të mjaftueshme për të rivendosur të drejtat e shkelura. Mjetet juridike shterojnë kur, në varësi të rrethanave të çështjes, rregullat procedurale nuk parashikojnë mjete të tjera ankimi (*shih vendimin nr. 38, datë 25.4.2017, të Gjykatës Kushtetuese*). Nga ana tjetër, duhet theksuar se bëhet fjalë për shterimin e mjeteve juridike efektive, pra të atyre mjeteve që janë të afta për të rivendosur të drejtën që pretendohet se është shkelur (*shih vendimet nr. 2, datë 17.2.2022; nr. 38, datë 2.12.2021; nr. 31, datë 4.10.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Ky rregull nënkupton jo vetëm që individ i t’u jetë drejtuar të gjitha instancave të zakonshme, por edhe që të gjitha pretendimet që ngre në këtë Gjykatë t’i ketë paraqitur më parë në këto instanca, të paktën në substancë, duke respektuar kërkesat formale dhe afatet e parashikuara në ligjin procedural (*shih vendimin nr. 15, datë 7.5.2018, të Gjykatës Kushtetuese*). Prandaj, shkelja e të drejtave kushtetuese mund të pretendohet në këtë Gjykatë vetëm pas ezaurimit të të gjitha mundësive që ofron sistemi i padive dhe i apelimeve (*shih vendimet nr. 45, datë 1.11.2013; nr. 10, datë 9.5.2005; nr. 10, datë 2.4.2003, të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Subjektet e interesuara, Agjencia Shtetërore e Kadastrës, Drejtoria Vendore Vlorë, Valter Veizaj dhe Mrika Veizaj, kanë prapësuar se kërkuesit nuk kanë shteruar mjetet juridike, pasi ata vazhdojnë të jenë në proces gjyqësor për të njëjtën pasuri, duke kërkuar regjistrimin fillestar të pasurisë në emër të trashëgimtarëve të Z.V.

19. Gjykata vlerëson se prapësimi i subjekteve të interesuara është i pabazuar, pasi ekzistenca e proceseve të tjera gjyqësore për të njëjtën pasuri nuk e kushtëzon kontrollin kushtetues të procesit gjyqësor të kundërshtuar, kur ai cenon të drejtat kushtetuese të individit për sa kohë ka përfunduar në të tria shkallët e gjyqimit dhe për të cilin është dhënë edhe një vendim përfundimtar nga Gjykata e Lartë.

20. Po në këndvështrim të verifikimit të përmbushjes së këtij kriteri, Gjykata vëren se shkaqet e parashtruara në rekurs nga kërkuesit janë bazuar në arsyetimin e vendimit të Gjykatës së Apelit Vlorë, që nuk ka shqyrtuar ankimin e tyre për themelin e çështjes, por është mjaftuar vetëm me vlerësimin e ankimit të veçantë, duke e konsideruar atë si të paraqitur jashtë afatit ligjor. Ato janë të lidhura me të drejtën e aksesit në gjykatë, si dhe për të marrë përgjigje përfundimtare në lidhje me pretendimet e parashtruara në ankim, prandaj konsiderohet se ata i kanë shteruar mjetet juridike efektive.

21. Për sa i takon legjitimitet *ratione temporis*, bazuar në nenin 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, afati për paraqitjen e ankimit kushtetues individual është 4 muaj nga konstatimi i cenimit të së drejtës. Nga aktet bashkëlidhur kërkesës rezulton se procesi gjyqësor i kundërshtuar nga kërkuesit ka përfunduar me vendimin nr. 00-2021-1694, datë 18.10.2021, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, kurse kërkesa në Gjykatë është regjistruar fillimisht në datën 18.2.2022, si kërkesë e paplotë dhe, më pas, pas plotësimit të dokumentacionit të kërkuar, në datën 2.3.2022. Sipas pikës 2 të nenit 31 të ligjit nr. 8577/2000, kur kërkesa paraqitet e plotësuar brenda afatit, si datë e paraqitjes së saj konsiderohet data e paraqitjes për herë të parë në Gjykatë. Për rrjedhojë, duke konsideruar datën 18.2.2022 si datë të paraqitjes së kërkesës, nga e cila fillon të llogaritet edhe afati ligjor 4-mujor i paraqitjes së ankimit kushtetues individual, kërkuesit legjitimohen *ratione temporis* për vënien në lëvizje të juridiksionit kushtetues.

22. Për sa i takon legjitimitet *ratione materiae*, Gjykata konstaton se kërkuesit kanë pretenduar cenimin e parimit të disponibilitetit, të barazisë të armëve dhe të së drejtës së aksesit në gjykatë, të cilat kanë natyrë kushtetuese, ndaj do të merren në shqyrtim në vijim.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për cenimin e së drejtës së aksesit

23. Kërkuesit kanë pretenduar se Gjykata e Apelit Vlorë u ka cenuar të drejtën e aksesit në gjykatë, sepse ata kanë marrë dijeni për vendimin (e themelit) nr. 752, datë 29.3.2013, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë më 1.5.2013, datë nga e cila u ka lindur e drejta dhe u ka filluar afati për të paraqitur ankim. Edhe pse ky ankim është

depozituar në sekretarinë e asaj gjykate më 14.5.2013 dhe është paguar tarifa përkatëse, ai nuk është administruar në dosjen gjyqësore nga sekretaria gjyqësore. Vetëm pas kërkesës së kërkuësve ai i është dërguar me shkresë përcjellëse Gjykatës së Apelit Vlorë. Ndërkohë, kjo gjykatë nuk është shprehur për ankimin ndaj vendimit të themelit, por vetëm për ankimin e veçantë të ushtruar ndaj vendimit për ndreqjen e gabimeve.

24. Sipas subjekteve të interesuara, Valter Veizaj dhe Mrika Veizaj, kërkuësit janë njoftuar rregullisht për zhvillimin e proceseve gjyqësore dhe kanë qenë të pranishëm në të gjitha seancat gjyqësore, me përjashtim të seancave përfundimtare ku kanë zgjedhur me dëshirën e tyre të mos paraqiten, duke abuzuar me të drejtën e ankimit.

25. Në nenin 42, pika 2, të Kushtetutës parashikohet se kushdo, për mbrojtjen e të drejtave, të lirive dhe interesave të tij kushtetuese dhe ligjore, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë dhe publik brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme e caktuar me ligj. Kjo dispozitë sanksionon të drejtën për gjykim, ku e drejta e aksesit, që është e drejta për të vënë në lëvizje gjykatën, përbën një aspekt të saj. Në jurisprudencën kushtetuese është theksuar se e drejta e aksesit u garanton subjekteve të cenuara të drejtën t'i drejtohen një gjykate, e cila do t'i dëgjojë pretendimet e tyre dhe do të shpallë një vendim pas një gjykimi të drejtë dhe publik. Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të vënë në lëvizje gjykatën, por edhe të drejtën për të pasur prej saj një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substancial dhe jo thjesht formal (*shih vendimet nr. 5, datë 22.2.2022; nr. 22, datë 29.4.2021; nr. 3, datë 23.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

26. Administrimi i mirë i drejtësisë fillon me garancinë që një individ të ketë akses në gjykatë për t'i siguruar atij të gjitha aspektet e një forme gjyqësore të shqyrtimit të çështjes. Në rast se mohohet kjo e drejtë procesi konsiderohet i parregullt, sepse aksesit në gjykatë është, para së gjithash, një kusht kryesor për të realizuar mbrojtjen e të drejtave të tjera të individit. Shteti i së drejtës nuk mund të konceptohet pa u njohur individëve të drejtën dhe mundësinë për t'iu drejtuar gjykatës (*shih vendimet nr. 19, datë 1.4.2021; nr. 3, datë 23.2.2016; nr. 52, datë 14.11.2014, të*

Gjykatës Kushtetuese). Po në këtë drejtim, Gjykata ka theksuar se e drejta e ankimit, ashtu si edhe ajo e aksesit në gjykatë, nuk mund t'i cenohen kërkuësit për shkaqe që rrjedhin nga mangësitë ose gabimet në veprimtarinë e vetë organeve shtetërore (*shih vendimet nr. 6, datë 22.2.2022; nr. 5, datë 2.3.2011; nr. 22, datë 26.7.2006, të Gjykatës Kushtetuese*). Nga ana tjetër, e drejta për të pasur akses në gjykatë i garanton individit të drejtën për t'iu drejtuar gjykatës dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare prej saj lidhur me pretendimet e ngritura. Funksioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve se ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë (*shih vendimet nr. 13, datë 9.3.2021; nr. 67, datë 10.11.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Gjykata ka pohuar se rregullat që disiplinojnë hapat formalë për paraqitjen e një ankimi, synojnë të sigurojnë miradministrimin e drejtësisë. Thelbi i së drejtës së aksesit në gjykatë cenohet kur rregullat procedurale pushojnë së shërbyeri qëllimit të administrimit të duhur të drejtësisë dhe formojnë një lloj pengese që pengon palën ndërgjyqëse që çështja e tij/saj të vendoset në themel nga gjykata kompetente. Në veçanti, çështja e administrimit të duhur të drejtësisë është element kryesor për të bërë dallimin midis formalizmit të tepruar dhe zbatimit të pranueshëm të formaliteteve procedurale. Në shqyrtimin e proporcionalitetit të një kufizimi të aksesit në gjykatë, duhet të merren parasysh gabimet procedurale të kryera gjatë procedurave, të cilat i penguan kërkuësit të gëzonin një akses të tillë dhe përcakton nëse kërkuësit ishin detyruar të mbanin një barrë të tepruar për shkak të këtyre gabimeve. Aty ku janë bërë gabime para gjykatave më të ulëta, Gjykata e Lartë duhet të luajë rolin e saj (*shih vendimin nr. 6, datë 22.2.2022, të Gjykatës Kushtetuese*).

28. Në rastin në shqyrtim, Gjykata konstaton se nga aktet e depozituara nga kërkuësit, si dhe ato në dosjen gjyqësore, të administruara për nevoja të këtij gjykimi kushtetues, rezulton se ata kanë paraqitur ankimin e datës 14.5.2013 ndaj vendimit nr. 752, datë 29.3.2013, të Gjykatës së Rrethit Vlorë, që ka shqyrtuar themelin e çështjes, ashtu dhe ankimin e veçantë të datës 4.6.2013 ndaj vendimit nr. 611, datë 30.5.2013 të po asaj gjykate, i cili është shprehur për kërkesën e tyre për ndreqjen e gabimit dhe interpretimin e vendimit nr. 752, datë 29.3.2013.

29. Gjithashtu, vërehet se ankimi kundër vendimit të gjykatës së shkallës së parë që ka shqyrtuar themelin e çështjes nuk rezultoi të jetë administruar nga ajo gjykatë në dosjen gjyqësore që i përket këtij procesi. Ndërkohë në dosje janë të administruara dëftesat e komunikimit të këtij ankimi për palët e tjera ndërgjyqëse. Edhe sipas shkresës nr. 1441 prot., datë 16.10.2015, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë, drejtuar kërkuesit Esat Veizaj, rezultoi: *“Nga verifikimi i kryer në nëndosje rezultoi se nga ana e sekretarisë së gjykatës në kohën e dërgimit të dosjes në gjykatën e apelit është harruar pa u kapur ankimi origjinal i paraqitur më datë 14.5.2013 nga palët Bejaze Veizaj, Tefta Veizaj dhe Esat Veizaj kundër vendimit nr. 752, datë 29.3.2013, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë. Pas konstatimit të këtij fakti, nga ana jonë u morën masa për dërgimin e këtij ankimi pranë Gjykatës së Apelit Vlorë.”* Gjykata konstaton, po ashtu, se me shkresën nr. 1441 prot., datë 16.10.2015, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë i ka dërguar Gjykatës së Apelit Vlorë: *“ankimin origjinal të paraqitur në 14.5.2013 nga palët Bejaze, Tefta dhe Esat Veizaj kundër vendimit nr. 752, datë 29.3.2013”*. Sipas kësaj shkrese: *“ky ankimi rezultoi të jetë harruar pa u kapur në dosjen gjyqësore...”*.

30. Në vijim të shkresës së datës 13.5.2022 të drejtuar nga Gjykata për qëllime të këtij gjykimi, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë, me shkresën nr. 5032/1 prot., datë 24.5.2022, ka sqaruar se në dosjen civile nr. 752, datë 29.3.2013 mungonte ankimi origjinal i kërkuesve në lidhje me këtë vendim dhe se ai, pas konstatimit të këtij fakti, i është dërguar Gjykatës së Apelit me shkresën nr. 1441, datë 16.10.2015. Ky fakt konfirmohet edhe nga Gjykata e Apelit Vlorë, e cila me shkresën nr. prot., 812/2, datë 2.11.2022, në përgjigje të informacionit të kërkuar nga Gjykata, ka pohuar se në *“Regjistrin e Korrespondencës së vitit 2015 të Arkivit të Gjykatës së Apelit Vlorë” figuron i protokolluar me nr. 728, prot., datë 20.10.2015 ankimi i paraqitur nga Bejaze Veizja, Tefta Veizaj dhe Esat Veizaj. Ankimi është dërguar prej Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë”*.

31. Gjykata konstaton se në Gjykatën e Apelit Vlorë çështja gjyqësore, ku kërkuesit kanë qenë palë ndërgjyqëse, është shqyrtuar në seancën gjyqësore të datës 21.10.2015, pra pasi Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë kishte dërguar ankimin ndaj vendimit të themelit (datë 16.10.2015). Në këtë seancë kërkuesit kanë qenë në mungesë, ndërkohë që përfaqësuesi i paditësve ka kërkuar mospranimin

e ankimit. Duke qenë se vendimi nr. 611, datë 30.5.2013 i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë (për ndreqje gabimi) i është bashkuar vendimit nr. 752, datë 29.3.2013 të po asaj gjykate, Gjykata e Apelit Vlorë ka shqyrtuar ankimet e palëve ndërgjyqëse (kërkuesve dhe ZVRPP-së) për të dyja vendimet e lartpërmendura (*shih paragrafët nr. 4 dhe nr. 7*).

32. Me vendimin nr. 1158, datë 21.10.2015, Gjykata e Apelit Vlorë ka vendosur mospranimin e ankimeve të kërkuesve dhe ZVRPP-së, Vlorë. Në pjesën hyrëse të vendimit, në lidhje me ankimin ndaj vendimit të themelit, gjykata e apelit shprehët: *“Kundër vendimit kanë paraqitur ankimi në datën 4.6.2013, të paditurit Esat veizaj dhe Tefta Veizaj, të cilët kërkojnë prishjen e vendimit dhe pushimin e çështjes...”*, kurse referuar pjesës arsyetuese të këtij vendimi rezultoi, se: *“ankimi është paraqitur tej afatit të parashikuar në ligj dhe për këto arsye vendoset mospranimi i ankimit. Në nenin 443 të KPC-së parashikohet se afati i ankimit në gjykatën e Apelit, kundër vendimeve përfundimtare të gjykatës së shkallës së parë është 15 ditë. Provohet që pala ankesë ka marrë dijeni për vendimin, e paditura Tefta Veizaj në datën 1.5.2013, sipas dëftesës së komunikimit datë 23.4.2013, kurse i padituri Esat Veizaj në datën 23.4.2013. Bazuar në nenin 444 të KPC-së afati i parashikuar në nenin 443 të cituar më lart, fillon nga dita e nesërme e marrjes dijeni për vendimin përfundimtar. Rezultoi se afati i parashikuar në nenin 443 të KPC-së ka përfunduar në datën 16.5.2013, ora 16. Nga ankimi rezultoi e provuar që ai është paraqitur në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Vlorë në datën 4.6.2013, pra tej afatit të parashikuar në ligj.”*

33. Bazuar në sa më sipër, ankimi ndaj vendimit të shkallës së parë që ka zgjidhur çështjen në themel, pavarësisht se i është dërguar Gjykatës së Apelit Vlorë përpara datës së shqyrtimit, nuk i është dërguar për administrim trupit gjykues që shqyrtonte çështjen. Prandaj, Gjykata e Apelit Vlorë në shqyrtimin e çështjes i është referuar vetëm ankimit të veçantë të paraqitur nga kërkuesit ndaj vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë nr. 611, datë 30.5.2013. Ajo nuk kishte mundësi të shprehej dhe as të merrte në shqyrtim ankimin e kërkuesve për vendimin nr. 752, datë 29.3.2013.

34. Për sa më lart, duke i vlerësuar veprimet/mosveprimet e konstatuara në procesin gjyqësor në drejtim të garantimit të së drejtës së aksesit në gjykatë, rezultoi se për shkak të pakujdesisë së administratës gjyqësore, e cila e ka

dërguar me vonesë ankimin e kërkuësve në lidhje me vendimin e themelit të çështjes, ai nuk i është bashkëlidhur dosjes gjyqësore dhe, për rrjedhojë, nuk është marrë në shqyrtim nga gjykata e apelit. Me fjalë të tjera, edhe pse sekretaria e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë, e vënë në lëvizje nga kërkuësit, e ka dërguar ankimin në gjykatën e apelit, nuk rezulton që ai të jetë administruar në dosjen gjyqësore dhe të jetë marrë në shqyrtim nga trupi gjyqësor që ka shqyrtuar çështjen në gjykatën e apelit.

35. Fakti i lartpërmendur është parashtruar nga kërkuësit edhe në shkaqet e rekursit të paraqitur në Gjykatën e Lartë, por, kjo e fundit, me vendimin nr. 00-2021-1694, datë 18.10.2021, ka vendosur mospranimin e tij me arsyetimin se është bërë për shkaqe të ndryshme nga ato që parashikohen në nenin 472 të KPC-së dhe se gjykatat më të ulëta e kanë respektuar ligjin material dhe procedural duke e interpretuar drejt atë. Në këtë mënyrë, Gjykata e Lartë, duke mos u shprehur në lidhje me këtë pretendim të kërkuësve, nuk u ka dhënë atyre përgjigje përfundimtare dhe të arsyetuar për shkaqet e ngritura në rekurs, edhe pse ato lidhen në mënyrë të drejtpërdrejtë me garantimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor.

36. Bazuar në këto konsiderata, Gjykata vlerëson se janë pikërisht mangësitë ose gabimet e administratës gjyqësore që kanë shkaktuar mosshqyrtimin në gjykatën e apelit të ankimit ndaj vendimit të shkallës së parë të paraqitur nga kërkuësit. Edhe Gjykata e Lartë, në funksion të rolit të saj subsidiar, nuk e ka riparuar situatën, edhe pse gjendej përpara një pretendimi me natyrë kushtetuese. Për rrjedhojë, Gjykata çmon se pretendimi i kërkuësve për cenimin e së drejtës së aksesit në gjykatë është i bazuar.

37. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar qëndrimin se kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor është funksion edhe i gjykatave të zakonshme dhe se raportet ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme udhëhiqen nga parimi i subsidiaritetit (*sib vendimet nr. 6, datë 16.2.2021; nr. 45, datë 3.7.2017, të Gjykatës Kushtetuese*). Në vështrim të standardeve të mësipërme, Gjykata çmon se vendimet nr. 1158, datë 21.10.2015, të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe nr. 00-2021-1964, datë 18.10.2021, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë duhet të shfuqizohen dhe çështja

duhet të dërgohet për shqyrtim në Gjykatën e Apelit Vlorë ku ka ndodhur shkelja, për shkak të mosshqyrtimit të ankimit të kërkuësve. Për më tepër, kjo e fundit, duke u bazuar në kompetencat e saj si gjykatë ligji dhe fakti, është në pozicionin e duhur për të shqyrtuar pretendimet e kërkuësve të ngritura në ankim dhe për t'iu dhënë përgjigje të arsyetuar atyre në respektim të standardeve kushtetuese. Në vijim, Gjykata vlerëson të mos ndalet në analizimin e pretendimeve të tjera të kërkuësve, që kanë të bëjnë me cenimin e parimit të disponibilitetit dhe të barazisë së armëve, sipas tyre, të cenuara gjatë procesit në shkallën e parë, për sa kohë që çështja do të merret sërish në shqyrtim nga Gjykata e Apelit Vlorë.

38. Në përfundim, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuësve për cenimin e së drejtës së aksesit është i bazuar dhe duhet të pranohet sipas arsytimit të mësipërm.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

1. Pranimin pjesërisht të kërkesës.
 2. Shfuqizimin e vendimit nr. 1158, datë 21.10.2015, të Gjykatës së Apelit Vlorë dhe vendimit nr. 00-2021-1964, datë 18.10.2021, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.
 3. Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Apelit Vlorë.
- Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 3.11.2022.

Shpallur më 1.12.2022.

Kryetare: Vitore Tusha

Anëtarë: Elsa Toska, Marsida Xhaferllari, Sandër Beci, Sonila Bejtja, Altin Binaj, Fiona Papajorgji, Ilir Toska

VENDIM

Nr. 32, datë 3.11.2022

NË EMËR TË REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë,
e përbërë nga:

Vitore Tusha	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Elsa Toska	anëtare;
Altin Binaj,	anëtar;
Sonila Bejtja	anëtare;
Sandër Beci	anëtar;
Illir Toska	anëtar;
Fiona Papajorgji	anëtare,

me sekretare Belma Lleshi, në datën 3.11.2022
mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të
dokumenteve, çështjen nr. 4 (E) 2022 të Regjistrit
Themeltar, që u përket:

KËRKUES: Elton Shabani

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e
Përgjithshme

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimeve nr. 1035,
datë 21.10.2015, të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor
Elbasan; nr. 10-2016-806/270, datë 12.4.2016, të
Gjykatës së Apelit Durrës; nr. 00-2021-1023, datë
16.12.2021, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si
të papajtuësme me Kushtetutën e Republikës së
Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: Nenet 18, pika 1, 29, pikat 2
dhe 3, 34, 42, 43, 131, pika 1, shkronja “F” dhe 142
të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6,
pika 1, të Konventës Evropiane për të Drejtat e
Njeriut (KEDNJ); nenet 27, pikat 1 dhe 2, 71, pika
1, 71/a dhe 71/b të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000,
“Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës
Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të
ndryshuar (ligji nr. 8577/2000).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes Fiona Papajorgji,
mori në shqyrtim pretendimet e kërkuësit, i cili ka
kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet e subjektit
të interesuar, Prokurorisë së Përgjithshme, që ka
kërkuar pranimin pjesërisht të kërkesës, si dhe
diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN

I

Rrethanat e çështjes

1. Prokuroria pranë Gjykatës së Rrethit
Gjyqësor Elbasan në datën 23.11.2014 ka
regjistruar procedimin penal nr. 2897 të vitit 2014
për ngjarjen e vrasjes së shtetasit Xh.O. (ish-F.O.)
në datën 22.11.2014, në qytetin e Cërrikut. Në
datën 28.11.2014 Drejtoria e Policisë së Qarkut
Elbasan, bazuar në urdhrin e prokurorisë, ka
ndaluar shtetasin Elton Shabani (*kërkuesi*) si të
dyshtuar për kryerjen e krimit. Gjykata e Rrethit
Gjyqësor Elbasan, me vendimin nr. 1476, datë
1.12.2014, ka vendosur të vlefhtësojë të ligjshëm
ndalimin e kërkuësit si person nën hetim, si dhe të
caktojë ndaj tij masën e sigurimit personal “arrest
në burg”, të parashikuar në nenin 238 të Kodit të
Procedurës Penale (KPP). Në përfundim të
hetimeve prokuroria ka paraqitur në Gjykatën e
Rrethit Gjyqësor Elbasan kërkesën e datës
24.6.2015 për gjykimin e çështjes penale nr. 2897 të
vitit 2014 në ngarkim të kërkuësit.

2. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Elbasan, me
vendimin nr. 1035, datë 22.10.2015, ka vendosur
deklarimin fajtor të kërkuësit për veprat penale
“Vrasja me dashje”, “Prodhimi dhe mbajtja pa leje
e armëve luftarake dhe municionit”, në format e
mbajtjes pa leje të municioneve luftarake, mbajtjes
pa leje të lëndëve plasëse në banesë dhe mbajtjes pa
leje të armës në mjedise publike, të parashikuara
nga nenet 76, 278, paragrafët 2, 4 dhe 5, të Kodit
Penal (KP), duke caktuar dënimin e tij me 30 vjet
burgim dhe, në zbatim të nenit 406, pika 1, të KPP-
së, dënimin përfundimtar me 20 vjet burgim.
Kundër këtij vendimi ka paraqitur ankim mbrojtësi
i kërkuësit, avokati V.A.

3. Gjykata e Apelit Durrës, me vendimin nr. 10-
2016-806/270, datë 12.4.2016, ka vendosur: “1.
Lënien në fuqi të vendim nr. 1035, datë 22.10.2015, të
Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan në lidhje me
deklarimin fajtor dhe masën e dënimit për kryerjen e veprave
penale parashikuar nga nenet 76, 278§2, 278§4 të
K.Penal si dhe për disponimin për vendin e vuajtjes së
dënimit, provat materiale dhe shpenzimet procedurale. 2.
Ndryshimin e vendimit të sipërcituar si më poshtë:
Deklarimin fajtor të të pandehurit Elton Shabanaj për
kryerjen e veprës penale “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e
armëve dhe municionit”, parashikuar nga neni 278§2 i

K.Penal dhe dënimin e tij me 3 vjet burgim. Në zbatim të nenit 55 të K.Penal, në bashkëim të dënimeve, dënimin e të pandehurit me 24 vjet burgim [...]”.

4. Në datën 11.5.2016, mbrojtësi i zgjedhur nga shtetasi M.Sh., babai i kërkuarit, bazuar në nenin 48 të KPP-së, meqë i pandehuri ishte i izoluar në masën e sigurimit “arrest në burg”, avokati V.A., ka paraqitur rekurs kundër vendimit të gjykatës së apelit, bazuar në shkaqet e parashikuara në shkronjat “a”, “b” dhe “c” të nenit 432 të KPP-së. Mbrojtësi ka deklaruar se, për shkak të afatit, në kushtet kur vendimi gjyqësor nuk i ishte vënë në dispozicion, rekursin e plotë do ta paraqiste në një moment tjetër, duke mos i argumentuar shkaqet dhe kërkesat përfundimtare të tij. Po kështu, në datën 13.5.2016 ka paraqitur rekurs edhe avokati A.Ç., edhe ky i zgjedhur nga babai i kërkuarit, në bazë të prokurës së posaçme nr. 832 rep., nr. 314 kol., datë 10.5.2016. Ky rekurs ka të njëjtën përmbajtje me atë të paraqitur nga avokati V.A. Më pas avokati A.Ç. ka paraqitur edhe rekursin me shkaqet e plota. Në datën 13.12.2021 në sekretarinë e Gjykatës së Lartë ka paraqitur parashtrime mbrojtësi i zgjedhur prej vetë kërkuarit, avokati B.D., në bazë të prokurës së posaçme nr. 5986 rep., nr. 4046 kol., datë 26.11.2021.

5. Përpara shqyrtimit të rekursit nga Gjykata e Lartë, neni 278 i KP-së është ndryshuar me ligjet nr. 82/2016, datë 25.7.2016 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 7895, datë 27.1.1995 “Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar” (ligji nr. 82/2016) dhe nr. 44/2019, datë 18.7.2019 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 7895 datë 27.1.1995, “Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar” (ligji nr. 44/2019).

6. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2021-1023, datë 16.12.2021, në dhomë këshillimi, ka vendosur mospranimin e rekursit, me arsyetimin se nuk plotëson kriteret formale që duhet të përmbajë rekursi.

7. Me kërkesën e datës 19.4.2022, kërkuari i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) sipas objektit të saj. Me vendimin e datës 26.5.2022, Kolegji i Gjykatës ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

8. **Kërkuari** ka pretenduar se ndaj tij është zhvilluar një proces i parregullt ligjor, pasi është cenuar:

8.1 *E drejta e aksesit në gjykatë dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare prej saj*, pasi qëndrimi i Gjykatës së Lartë, sipas të cilit rekursi i paraqitur nga avokati V.A. është i paplotë, rekursi i nënshkruar nga avokati A.Ç. është paraqitur nga një subjekt që nuk e kishte tagrin e përfaqësimit, ndërsa parashtrimet e avokatit B.D., përpara shqyrtimit të çështjes në Kolegjin Penal, nuk mund të zëvendësojnë shkaqet e rekursit, i ka cenuar të drejtën për t’iu drejtuar gjykatës, si dhe për t’u dëgjuar nga kjo gjykatë për shkeljet e lejuara nga gjykatat më të ulëta.

8.2 *Parimi i sigurisë juridike, i pritshmërive të ligjshme, i barazisë përpara ligjit, si dhe i gjykatës së caktuar me ligj në drejtim të së drejtës kushtetuese për të përfutur nga ligji penal favorizues, i mosdënimit dy herë për të njëjtën veprë penale (ne bis in idem) dhe i mosdënimit pa ligj*, pasi Gjykata e Lartë nuk ka vlerësuar ndryshimet që ka pësuar neni 278 i KP-së, çka ka ndikuar në zgjidhjen përfundimtare të çështjes. Në momentin e shqyrtimit të çështjes në Gjykatën e Lartë, dispozita në fuqi ka qenë më e favorshme sesa ajo në kohën e gjykimit në gjykatën e apelit. Veç kësaj, Gjykata e Lartë nuk e ka vlerësuar faktin se Gjykata e Apelit Durrës, nisur nga formulimi i pjesës urdhëruese të vendimit të saj, rezulton se e ka dënuar dy herë kërkuarin për veprën penale të parashikuar në nenin 278, paragrafi 2, të KP-së (mbajtja pa leje e municioneve luftarake, pa lejen e organeve kompetente), pasi në fillim e ka lënë në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan, për deklarimin e tij fajtor dhe masën e dënimit për këtë veprë penale, ndërsa në një pikë më poshtë e ndryshon atë vendim dhe, po për të njëjtën veprë penale, vendos masën e dënimit me 3 vjet burgim, duke cenuar në këtë mënyrë parimin *ne bis in idem*, pasi ndaj kërkuarit janë vendosur dy dënime kryesore të ndryshme për të njëjtën veprë penale.

8.3 *Standardi i arsyetimit të vendimit*, pasi Gjykata e Apelit Durrës në vendimin e saj ka arsyetuar se neni 278, paragrafi 5, i KP-së (mbajtja e armëve në mjedise publike, pa lejen e organeve kompetente) është shfuqizuar nga Gjykata Kushtetuese me vendimin nr. 9, datë 26.2.2016. Por, ndonëse

kërkuesi është dënuar për këtë vepër nga gjykata e shkallës së parë, gjykata e apelit nuk ka arsyetuar se çfarë ka vendosur në lidhje me këtë dënim, si dhe nuk është shprehur për të as në pjesën urdhëruese të vendimit. Mungesa e arsyetimit dhe e disponimit në vendimin e Gjykatës së Apelit Durrës ka cenuar të drejtën kushtetuese të parashikuar në nenin 142, pika 1, të Kushtetutës, sipas të cilit vendimet e gjykatave duhet të jenë të arsyetuara.

8.4 *E drejta për një proces të drejtë*, pasi Gjykata e Lartë për veprën penale të parashikuar në nenin 248, paragrafi 4, të KP-së duhet të vendoste pafajësinë e kërkuesit, sepse në kohën e gjyqimit të çështjes vepra penale nuk ekzistonte, pasi nga tërësia e fakteve, objekti i veprës penale dhe ana objektive e saj nuk provohen. Po kështu, Gjykata e Lartë nuk ka zbatuar kërkesat ligjore në lidhje me kualifikimin e veprës penale “Vrasja me dashje”, të parashikuar në nenin 76 të KP-së dhe bashkimin e dënimeve sipas nenit 55 të po këtij kodi.

9. ***Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme***, në parashtrimet e saj drejtuar Gjykatës, ka kërkuar pranimin e pjesshëm të kërkesës, duke argumentuar se:

9.1 Është cenuar *e drejta e aksesit*, sepse në vlerësimin formal të rekursit të paraqitur nga avokati V.A. (vlerësuar si mbrojtës i legjitimuar) është anashkaluar arsyeja e mosparaqitjes së shkaqeve, e lidhur me mungesën e një vendimi të arsyetuar të gjykatës së apelit, ndërkohë që fakti i mungesës së një vendimi të tillë nuk është vënë në dyshim nga Gjykata e Lartë. Mospasja e një vendimi të arsyetuar brenda afatit të rekursit, i ka hequr mundësinë kërkuesit që të parashtrijë në rekurs shkaqet e ankimit. Duke qenë se ai është gjendur në pamundësi për të paraqitur shkaqet e rekursit nëpërmjet mbrojtësit të tij, avokatit V.A., Gjykata e Lartë duhej të kishte marrë parasysh parashtrimet e paraqitura nga mbrojtësi i zgjedhur rishtazi, avokati B.D., ndërsa rekursin e paraqitur nga mbrojtësi tjetër i zgjedhur nga babai i kërkuesit, avokati A.Ç., duhet ta kishte vlerësuar në tërësinë e rrethanave që provonin ekzistencën e një vullneti për të ushtruar rekurs.

9.2 Në lidhje me pretendimet e tjera për cenimin e parimit të sigurisë juridike dhe të gjykatës së caktuar me ligj, në drejtim të së drejtës për të përfutur nga zbatimi i ligjit penal favorizues dhe të parimit të mosdënimit më shumë se një herë për të njëjtën vepër penale, si dhe të parimit të barazisë

përpara ligjit, në kushtet e mospranimit të rekursit nga Gjykata e Lartë, pa u shqyrtuar çështja në themel nga kjo gjykatë, kërkuesi nuk legjitimohet, pasi nuk ka shteruar mjetet ligjore. Gjithsesi, në mundësinë e vlerësimit ndryshe nga Gjykata, duhet mbajtur në konsideratë se:

9.2.1 Pretendimi për cenimin e së drejtës së përfitimit nga zbatimi i ligjit penal favorizues është i bazuar, pasi rezulton se Gjykata e Rrethit Gjyqësor Elbasan e ka dënuar kërkuesin në vitin 2015 me 6 vjet burgim për veprën penale “mbajtja pa leje e lëndëve plasëse”, të parashikuar në nenin 278, paragrafi 4, të KP-së, ndërkohë që për këtë vepër parashikohej dënimi nga 5 deri në 8 vjet burgim. Ky dënim është lënë në fuqi nga gjykata e apelit në vitin 2016. Gjatë kohës që çështja ishte në shqyrtim në Gjykatën e Lartë, dënimi për këtë vepër penale kishte ndryshuar, duke u bërë nga 1 deri në 4 vjet burgim. Pra, kufijtë e rinj të dënimit penal janë dukshëm më të favorshëm sesa ata të parashikuar në kohën e dënimit të kërkuesit.

9.2.2 Pretendimi i ndalimit të dënimit më shumë se një herë për të njëjtën vepër penale nuk është i bazuar. Rezulton se gjykata e apelit ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë, për sa i përket deklarimit fajtor të kërkuesit dhe dënimin e tij për veprat penale “Vrasja me dashje” dhe “Prodhimi dhe mbajtja pa leje e armëve luftarake dhe municionit”, të parashikuara përkatësisht në nenet 76, 278, paragrafët 2 dhe 4, të KP-së, ndërkohë që ka ndryshuar atë vendim për sa i takon kualifikimit të veprës penale, “Mbajtja pa leje të armëve luftarake”, sipas nenit 278, paragrafi 2, të KP-së, pas ndryshimeve që kishte pësuar KP-ja nga ligjet nr. 144, datë 2.5.2013 dhe nr. 98, datë 31.7.2014, “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 7895, datë 27.1.1995, “Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar”, si dhe e ka dënuar kërkuesin me 3 vjet burgim. Gjykata e apelit në vendimin e saj ka zbatuar edhe vendimin nr. 9, datë 26.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese, i cili ka shfuqizuar paragrafët 5 dhe 6 të nenit 278 të KP-së dhe në arsyetimin e vendimit nuk konstatohet asnjë kontradiktë me pasojë pavlefshmërinë e vendimit sipas nenit 383 të KPP-së.

9.2.3 Pretendimi për pafajësinë e kërkuesit për veprën penale të parashikuar në nenin 278, paragrafi 4, të KP-së (mbajtja e lëndëve plasëse në banesë, pa lejen e organeve kompetente), i lidhur me kualifikimin e veprës penale “Vrasja me

dashje”, të parashikuar në nenin 76 të KP-së dhe bashkimin e dënimeve, sipas nenit 55 të KP-së, nuk përfshihet në juridiksionin kushtetues, pasi lidhet me mënyrën se si janë interpretuar dhe vlerësuar provat nga gjykatat e zakonshme.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuarit

10. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me inicimin e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pikat 1, shkronja “I” dhe 2 të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë edhe kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur, si dhe rregullimet e veçanta ligjore të shqyrtimit paraprak të kërkesës.

11. Në kuptim të sa më sipër, Gjykata vlerëson se kërkuari legjitimohet *ratione personae*, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, pasi ka qenë palë në procesin gjyqësor ndaj të cilit ka ngritur pretendime në ankimin kushtetues individual dhe ka interes të drejtpërdrejtë në çështjen e parashtruar.

12. Për sa i përket *shterimit të mjeteve juridike efektive*, bazuar në parashikimet e nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës, si dhe nenit 71/a, pika 1, shkronja “a”, të ligjit nr. 8577/2000, Gjykata konstaton se objekt i këtij ankimi kushtetues individual është vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, i cili ka vendosur mospranimin e rekursit të kërkuarit. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se kërkuari e ka përmbushur këtë kriter, pasi ai nuk ka mjet tjetër juridik në dispozicion për mbrojtjen e të drejtave të tij kushtetuese, përveç paraqitjes së ankimit kushtetues individual.

13. Lidhur me legjitimitimin *ratione temporis*, nga materialet bashkëlidhur kërkesës rezulton se vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, që përmbyll procesin gjyqësor të kundërshtuar nga kërkuari, mban datën 16.12.2021, ndërsa kërkesa është paraqitur në Gjykatë në datën 19.4.2022, pra brenda afatit 4-mujor të përcaktuar nga neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i ligjit nr. 8577/2000 (datat 16, 17 dhe 18 prill 2022 kanë qenë ditë pushimi zyrtare për shkak të Pashkëve Katolike).

14. Për sa i takon legjitimitimit *ratione materiae*, sipas nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës, si dhe nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, në lidhje me përmbajtjen e pretendimeve të ngritura në ankimin kushtetues individual, Gjykata thekson se kontrolli kushtetues ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave dhe lirive themelore të garantuara në Kushtetutë.

15. Nisur nga ky këndvështrim, Gjykata vëren se kërkuari, ndër të tjera, ka pretenduar se Gjykata e Lartë në lidhje me veprën penale të parashikuar në nenin 278, paragrafi 4, të KP-së duhet të vendoste pafajësinë e kërkuarit, sepse në kohën e gjyimit të çështjes vepra penale nuk ekzistonte, pasi nga tërësia e fakteve, objekti i veprës penale dhe ana objektive e saj nuk provohen. Po kështu, sipas tij, Gjykata e Lartë nuk ka zbatuar kërkesat ligjore për kualifikimin e veprës penale “Vrasja me dashje”, të parashikuar në nenin 76 të KP-së dhe bashkimin e dënimeve sipas nenit 55 të po këtij kodi.

16. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar se vlerësimi i fakteve dhe rrethanave të çështjes, si dhe interpretimi i ligjit, janë kompetenca të gjykatave të sistemit gjyqësor të zakonshëm dhe, si të tilla, nuk mund të jenë objekt i gjyimit kushtetues. Gjykata ka në kompetencën e saj vlerësimin nëse gjykatat e sistemit gjyqësor kanë respektuar të drejtat e palëve në gjykim për një proces të rregullt ligjor dhe nëse ato u kanë dhënë kuptimin e duhur të drejtave kushtetuese që duhen respektuar në procesin e shqyrtimit të çështjes (*shih vendimet nr. 6, datë 16.2.2021; nr. 2, datë 11.2.2021; nr. 7, datë 7.2.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Nga sa më lart, Gjykata vlerëson se shqyrtimi i këtij pretendimi të kërkuarit nuk hyn në juridiksionin kushtetues, ndërsa pretendimet e tjera të tij, në lidhje me cenimin e së drejtës së aksesit në gjykatë, të parimit të sigurisë juridike, të

pritsmërive të ligjshme, të barazisë përpara ligjit, të gjykatës së caktuar me ligj në drejtëm të së drejtës kushtetuese për të përfituar nga ligji penal favorizues, hyjnë në juridiksionin e saj, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës dhe do të analizohen në vijim.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1. Për cenimin e së drejtës së aksesit në gjykatë

18. Kërkuesi ka pretenduar cenimin e së drejtës së aksesit në gjykatë dhe të marrjes së një përgjigjeje përfundimtare prej saj, pasi qëndrimi i Gjykatës së Lartë se rekursi i paraqitur nga avokati V.A. është i paplotë, rekursi i nënshkruar nga avokati A.Ç. është paraqitur nga një subjekt që nuk e kishte tagrin e përfaqësimit, ndërsa parashtrimet e avokatit B.D. përpara shqyrtimit të çështjes në Kolegjin Penal nuk mund të zëvendësojnë shkaqet e rekursit, i ka cenuar të drejtën për t’iu drejtuar gjykatës, si dhe për t’u dëgjuar nga kjo gjykatë për shkeljet e lejuara nga gjykatat më të ulëta.

19. Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme, ka parashtruar se kërkuesit i është cenuar e drejta e aksesit nga Gjykata e Lartë, sepse në vlerësimin formal prej saj të rekursit të paraqitur nga avokati V.A. (vlerësuar si mbrojtës i legjitimuar) është anashkaluar arsyeja e mosparaqitjes së shkaqeve, e lidhur me mungesën e një vendimi të arsyetuar të gjykatës së apelit, ndërkohë që fakti i mungesës së një vendimi të tillë nuk është vënë në dyshim nga Gjykata e Lartë. Mospasja e një vendimi të arsyetuar brenda afatit të rekursit, i ka hequr mundësinë kërkuesit të parashtrojë në rekurs shkaqet e ankimit. Duke qenë se ai është gjendur në pamundësi për të paraqitur shkaqet e rekursit nëpërmjet mbrojtësit të zgjedhur prej tij, avokatit V.A., Gjykata e Lartë duhej të kishte marrë parasysh parashtrimet e paraqitura nga mbrojtësi i zgjedhur rishtazi, avokati B.D., ndërsa rekursin e paraqitur nga mbrojtësi tjetër i zgjedhur nga babai i kërkuesit, avokati A.Ç., duhet ta kishte vlerësuar në tërësinë e rrethanave që provonin ekzistencën e një vullneti për të ushtruar rekurs.

20. Në nenin 42, pika 2, të Kushtetutës parashikohet se kushdo, për mbrojtjen e të drejtave, të lirive dhe interesave të tij kushtetuese dhe ligjore, ka të drejtën e gjykimit të drejtë dhe publik brenda afatit të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme e caktuar me ligj. Kjo dispozitë sanksionon të drejtën për gjykim, ku e drejta e aksesit, përfshirë të drejtën për të vënë në

lëvizje gjykatën, përbën një aspekt të saj. E drejta e aksesit u garanton subjekteve të cenuara të drejtën t’i drejtohen një gjykate, e cila duhet të dëgjojë pretendimet e tyre dhe të shpallë një vendim pas një gjykimi të drejtë dhe publik (*shih vendimin nr. 10, datë 12.4.2022, të Gjykatës Kushtetuese*).

21. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka vlerësuar vazhdimisht se administrimi i mirë i drejtësisë fillon me garancinë që një individ të ketë akses në gjykatë për t’i siguruar atij të gjitha aspektet e një forme gjyqësore të shqyrtimit të çështjes. Kjo e drejtë e individit nuk përfshin vetëm të drejtën për të filluar një proces, por edhe të drejtën për të pasur, nga ana e gjykatës, një zgjidhje përfundimtare për mosmarrëveshjen objekt gjykimi, pasi aksesit në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal (*shih vendimet nr. 5, datë 22.2.2022; nr. 22, datë 29.4.2021; nr. 3, datë 23.2.2016, të Gjykatës Kushtetuese*). Po në këtë drejtëm, Gjykata ka theksuar, gjithashtu, se e drejta e ankimit, ashtu si edhe ajo e aksesit në gjykatë, nuk mund t’i cenohen kërkuesit për shkaqe që rrjedhin nga mangësitë ose gabimet në veprimtarinë e vetë organeve shtetërore (*shih vendimet nr. 5, datë 2.3.2011; nr. 22, datë 26.7.2006, të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Në vështrim të garantimit të standardit të aksesit në gjykatë, Gjykata ka pohuar se dispozitat e KPP-së nuk mund të interpretohen nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë në mënyrë të ngushtë, të atillë që cenon thelbin e së drejtës së një individi për t’iu drejtuar asaj gjykate (*shih vendimin nr. 5, datë 2.3.2011, të Gjykatës Kushtetuese*). Rekursi është akti procedural në të cilin parashtrohen shkaqet për të cilat kundërshtohet një vendim, sipas kërkesave të nenit 432 të KPP-së, që mundëson të drejtën e të pandehurit për të filluar gjykimin në Gjykatën e Lartë dhe, në këtë kuptim, ai është akti me të cilin garantohet e drejta për akses në atë gjykatë (*shih vendimet nr. 53, datë 5.12.2012; nr. 41, datë 28.9.2011; nr. 38, datë 30.12.2010, të Gjykatës Kushtetuese*). Gjithashtu, Gjykata është shprehur se Gjykata e Lartë i ka të gjitha hapësirat që kërkesat ligjore për elementet formale që duhet të plotësojë rekursi, në përputhje me funksionin e saj të interpretimit të normës dhe në kuptim të parimit të subsidiaritetit e pozicionit të saj në piramidën gjyqësore, t’i interpretojë me qëllim garantimin e të drejtave themelore të individit, konkretisht të së drejtës së aksesit substancial (*shih vendimin nr. 6, datë 22.2.2022, të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Edhe Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) është shprehur se rregullat që dispijlojnë hapat formalë për paraqitjen e një ankimi, synojnë të sigurojnë miradministrimin e drejtësisë. Sipas saj, thelbi i së drejtës së aksesit në gjykatë cenohet kur rregullat procedurale pushojnë së shërbyeri qëllimit të administrimit të duhur të drejtësisë dhe formojnë një lloj pengese për palën ndërgjyqëse që çështja e tij/saj të vendoset në themel nga gjykata kompetente (*shih vendimin në çështjen Zubac kundër Kroacisë [GC], datë 5.4.2018, § 98*). Në veçanti, çështja e administrimit të duhur të drejtësisë është element kryesor për të bërë dallimin midis formalizmit të tepruar dhe zbatimit të pranueshëm të formaliteteve procedurale (*po aty, § 98*). Në shqyrtimin e proporcionalitetit të kufizimit të aksesit në gjykatë, GJEDNJ-ja merr parasysh gabimet procedurale të kryera gjatë procedurave, të cilat e pengojnë kërkuesin të gëzojë një akses të tillë dhe përcakton nëse kërkuesi ishte detyruar të mbante një barrë të tepruar për shkak të këtyre gabimeve (*po aty, §§ 90-95, 119*). Aty ku janë bërë gabime para gjykatave më të ulëta, GJEDNJ-ja ka vlerësuar rolin e mëvonshëm të Gjykatës së Lartë (*po aty, §§ 122–124*).

24. Në rastin në shqyrtim, Gjykata vëren se nga dosja gjyqësore e administruar për nevoja të këtij gjykimi kushtetues, në fazën e hetimit penal, babai i kërkuesit ka zgjedhur mbrojtës të kërkuesit avokatin V.A., bazuar në prokurën e posaçme nr. 1469 rep., nr. 557 kol., datë 15.6.2015, e cila është pjesë e fashikullit të akteve që i përkasin dosjes penale. Gjatë procesit gjyqësor në shkallën e parë (në seancën gjyqësore të datës 20.7.2015) avokati V.A. ka marrë përsipër mbrojtjen e kërkuesit. Gjithashtu, kërkuesi, disa herë gjatë gjykimit, me deklaratë, ka bërë të ditur se nuk do të paraqitej në seancë dhe se do të përfaqësohej nga avokati V.A. Ky i fundit rezulton të ketë qenë i pranishëm në gjykimin e çështjes në gjykatën e shkallës së parë, ka paraqitur ankimin kundër vendimit të saj, si dhe ka marrë pjesë si mbrojtës në gjykimin e çështjes në Gjykatën e Apelit Durrës.

25. Kundër vendimit të Gjykatës së Apelit Durrës, në datën 11.5.2016, brenda afatit ligjor, avokati V.A. ka paraqitur rekurs, ku ka shprehur qëndrimin e tij për kundërshtimin e vendimeve të gjykatave të faktit, duke referuar si shkaqe ato të parashikuara në shkronjat “a”, “b” dhe “c” të nenit 432 të KPP-së. Ai ka deklaruar se vendimi që

kundërshton nuk i është vënë në dispozicion i arsyetuar, prandaj është në pamundësi të evidentojë shkaqet e kundërshtimit dhe kërkimet përfundimtare, por ka vepruar në këtë mënyrë për të mos humbur afatin e rekursit. Po kështu, Gjykata konstaton se nga aktet e dosjes gjyqësore nuk rezulton që avokati V.A. ose vetë kërkuesi të jenë njoftuar për vendimin e arsyetuar të Gjykatës së Apelit Durrës.

26. Ndërkohë rezulton se në datën 13.5.2016 kundër vendimit të Gjykatës së Apelit Durrës ka paraqitur rekurs edhe avokati A.Ç., i zgjedhur nga babai i kërkuesit. Ky rekurs ka përmbajtje të njëjtë me atë të paraqitur nga avokati V.A., por është plotësuar me shkaqet e ankimit pas arsytimit të vendimit të gjykatës së apelit, akt ky që është administruar në dosjen gjyqësore. Tre ditë përpara seancës së caktuar në dhomë këshillimi, në datën 13.12.2021, avokati B.D. i zgjedhur nga kërkuesi, ka paraqitur në Gjykatën e Lartë parashtrime në vazhdim të rekursit të paraqitur dhe shtesës së rekursit të bërë nga avokati A.Ç.

27. Gjykata vëren se Gjykata e Lartë ka vlerësuar se avokati V.A. legjitimohej në paraqitjen e rekursit, duke çmuar se ai ishte mbrojtës i zgjedhur personalisht prej të pandehurit (i mandatuuar me tagra gjatë gjykimit), por duke qenë se rekursi për zënien e afatit rezulton pa pretendime konkrete, në kushtet e inekzistencës së shkaqeve, e ka konsideruar si të vesuar dhe si të tillë të papranueshëm (*shih paragrafët 24–25 të vendimit të Gjykatës së Lartë*). Veprimet e avokatit A.Ç. i ka konsideruar si veprime të kryera pa tagra të deleguara në mënyrë të ligjshme dhe, si të tilla, nuk i ka shqyrtuar, ndërsa parashtrimet e avokatit B.D. nuk i ka marrë në shqyrtim, duke arsyetuar se ato nuk mund të vlerësohen si plotësim i të metave të rekursit të paplotë të paraqitur nga avokati V.A. dhe nuk mund të zëvendësojnë mjetin procedural të ankimit në gjykatën më të lartë, në rastin konkret të rekursit (*shih paragrafët 27, 28 dhe 29 të vendimit të Gjykatës së Lartë*). Gjykata e Lartë ka arritur në përfundimin se rekursi i kërkuesit ndaj vendimit të Gjykatës së Apelit Durrës nuk duhet të merret në shqyrtim, pasi nuk plotëson kriteret formale që duhet të përmbajë. Ndërkohë, ajo nuk shprehet në vendim në lidhje me njoftimin e kërkuesit ose të mbrojtësit të tij për vendimin e arsyetuar të Gjykatës së Apelit Durrës, ndonëse dosja është dërguar nga gjykata e apelit në gjykatën e shkallës së

parë për paraqitjen e rekurseve eventuale në datën 26.5.2016, pra pas kalimit të 30 ditëve nga shpallja e vendimit.

28. Nga rrethanat e mësipërme, Gjykata vlerëson se pavarësisht se rekursi i paraqitur nga mbrojtësi i zgjedhur nga kërkuesi, avokati V.A., është i paplotë, pasi nuk përmban shkaqet për të cilat kërkohet prishja e vendimit dhe argumentet përkatëse në lidhje me kundërshtimin e vendimit të Gjykatës së Apelit Durrës, kërkuesi, si nëpërmjet mbrojtësit që kishte mbrojtur interesat e tij deri në gjykatën e apelit (avokatit V.A.), ashtu edhe nëpërmjet avokatëve të tjerë, ka shprehur qartë vullnetin për kundërshtimin e vendimeve të gjykatave më të ulëta. Nga ana tjetër, fakti që ky mbrojtës nuk ka paraqitur rekurs të plotë për të parashtruar shkaqet e parashikuara nga neni 432 i KPP-së, është kushtëzuar nga mosnjohimi i vendimit të arsyetuar të Gjykatës së Apelit Durrës.

29. Po kështu, Gjykata konstaton se në praktikë ka gjetur zbatim paraqitja e kërkesës “për zënie afati” të ankimit/rekursit, për palën që kërkon të kundërshtojë vendimin gjyqësor, por që për shkak të mosarsyetimit të tij brenda afatit ligjor nuk kishte mundësi të pasqyronte shkaqet ose të ngrinte pretendimet kundër vendimit gjyqësor të kundërshtuar. Kjo praktikë i ka shërbyer aksesit substancial të individit në gjykatë dhe është njohur për të konsideruar të shfaqur vullnetin e individit për të kundërshtuar vendimin brenda afateve ligjore, duke i dhënë mundësinë që pasi të njihej me arsyetimin e vendimit, të plotësonte shkaqet e ankimit.

30. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se të drejtat individuale, qoftë edhe të natyrës procedurale (këto të fundit të konceptuara në funksion dhe të garancive të të drejtave materiale), duhet të interpretohen gjithmonë në atë mënyrë që të jenë efektive (*shih vendimet nr. 6 datë 22.2.2022; nr. 5, datë 2.3.2011, të Gjykatës Kushtetuese*).

31. Prandaj, Gjykata, nisur nga ky standard, çmon se në kushtet kur përfaqësimi me mbrojtës në Gjykatën e Lartë është i detyrueshëm dhe kërkuesi gjendet në kushtet e kufizimit të lirisë personale, ajo duhet ta kishte shqyrtuar në tërësinë e fakteve shkaku e mosparaqitjes së rekursit të plotë kundër vendimit të apelit dhe vullnetin e tij për kundërshtimin e vendimeve të gjykatave më të ulëta. Kjo e fundit, edhe pse ka legjitimuar mbrojtësin V.A., të zgjedhur fillimisht prej babait të

kërkuesit, zgjedhje të cilën edhe vetë kërkuesi e ka konfirmuar, duket se ka mbajtur një qëndrim formalist në vijim, pasi ka vlerësuar se nuk legjitimohet mbrojtësi i dytë i zgjedhur nga babai sërish mbi të njëjtën bazë ligjore (neni 48, pika 3, i KPP-së). Gjykata e Lartë nuk ka shkuar përtej një kontrolli formal të prokurës, në drejtim të verifikimit nëse edhe zgjedhja e mbrojtësit të dytë nga babai i të gjykuarit ishte rezultat edhe i vullnetit të plotë të këtij të fundit.

32. Në këto rrethana, si dhe në situatën kur mbrojtësi i zgjedhur nga babai (avokati A.Ç.), duke paraqitur rekurs për zënie afati me të njëjtën përmbajtje të rekursit të paraqitur nga mbrojtësi i zgjedhur nga kërkuesi, ka konfirmuar vullnetin e këtij të fundit për kundërshtimin e vendimit, duke paraqitur më pas edhe shkaqet e rekursit, Gjykata e Lartë ka anashkaluar arsyen e mosparaqitjes së shkaqeve, konkretisht mungesën e një vendimi të arsyetuar të gjykatës së apelit, brenda afatit të paraqitjes së rekursit, si dhe vullnetin e kërkuesit, tashmë të manifestuar për kundërshtimin e vendimit dhe ka vendosur *a priori* mospranimin e rekursit për mungesë të kritereve formale që ai duhet të përmbajë.

33. Sikurse parashtron edhe subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme, Gjykata e Lartë duhet të kishte marrë parasysh parashtrimet e paraqitura nga mbrojtësi i zgjedhur rishtazi nga kërkuesi, avokati B.D., ndërsa rekursin e paraqitur nga mbrojtësi tjetër i zgjedhur nga babai i kërkuesit, avokati A.Ç., duhet ta kishte vlerësuar në tërësinë e rrethanave që provonin ekzistencën e një vullneti për të ushtruar rekurs.

34. Për sa më lart, Gjykata vlerëson se Gjykata e Lartë kishte të gjitha hapësirat që kërkesat ligjore për elementet formale që duhet të plotësojë rekursi, në përputhje me funksionin e saj të interpretimit të normës, si dhe në kuptim të parimit të subsidiaritetit e pozicionit të saj në piramidën gjyqësore, t'i interpretonte me qëllim garantimin e të drejtave themelore të individit, konkretisht të së drejtës së aksesit substancial. Për rrjedhojë, Gjykata çmon se pretendimi i kërkuesit për cenimin e së drejtës së aksesit në gjykatë dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare prej saj është i bazuar.

35. Në vijim, Gjykata, duke ritheksuar se kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës

së Lartë, e cila i ka të gjitha mjetet dhe kompetencat për të kryer një rol që shkon përtej ligjit dhe synon të drejtën (*shih vendimet nr. 79, datë 14.12.2017; nr. 62, datë 23.9.2015, të Gjykatës Kushtetuese*), vlerëson të mos ndalet në analizimin e pretendimeve të tjera të kërkuarit, që kanë të bëjnë me cenimin e parimit të sigurisë juridike, të pritshmërive të ligjshme, të barazisë përpara ligjit, të gjykatës së caktuar me ligj në drejtim të së drejtës kushtetuese për të përfutur nga ligji penal favorizues, për sa kohë që çështja do të merret sërish në shqyrtim nga Gjykata e Lartë, e cila në funksion të rolit të saj si gjykatë e ligjit duhet t'u japë atyre përgjigje të arsyetuar.

36. Në përfundim, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuarit për cenimin e së drejtës së aksesit është i bazuar dhe duhet të pranohet sipas arsyetimit të mësipërm.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, si dhe neneve 71 dhe 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Pranimin pjesërisht të kërkesës.

2. Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2021-1023, datë 16.12.2021, të Gjykatës së Lartë si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

3. Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 3.11.2022.

Shpallur më 1.12.2022.

Kryetare: Vitore Tusha

Anëtarë: Elsa Toska, Marsida Xhaferllari, Sandër Beci, Fiona Papajorgji

Anëtarë kundër: Sonila Bejtja, Altin Binaj, Ilir Toska

MENDIM PAKICE

1. Në shqyrtimin e ankimit kushtetues individual të paraqitur nga kërkuari Elton Shabani, me objekt shfuqizimin e vendimeve gjyqësore të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan, Gjykatës së Apelit Durrës dhe Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshme me Kushtetutën, ne gjyqtarët jemi kundër qëndrimit të shumicës që ka vlerësuar se pretendimi i kërkuarit për cenimin e së drejtës së aksesit është i bazuar dhe, si i tillë, duhet të pranohet.

2. Në mbështetje të nenit 132, pika 3, të Kushtetutës dhe nenit 72, pika 8, të ligjit nr. 8577/2000, që parashikojnë publikimin e mendimit të pakicës së bashku me vendimin përfundimtar të Gjykatës Kushtetuese, parashtrojmë në vijim argumentet që mbështesin qëndrimin tonë kundër.

3. Siç rezulton nga aktet e administruara në dosjen gjyqësore, në fazën e hetimit paraprak kërkuari i arrestuar është mbrojtur nga avokati D.Ç., i zgjedhur nga vetë ai me deklaram, datë 28.11.2014, përpara organit procedues. Për mbrojtjen e kërkuarit nga ky avokat (në datën 1.12.2014) ka lëshuar prokurë të posaçme edhe babai i tij. Ky avokat e ka mbrojtur kërkuarin deri në përfundim të hetimeve paraprake, ndërsa më 28.5.2014 ka hequr dorë nga mbrojtja. Me prokurën e posaçme të datës 15.6.2015, babai i kërkuarit ka caktuar si mbrojtës të tij avokatët V.A. dhe N.L.L. Më 24.6.2014 prokurori ka dërguar për gjykim procedimin penal kundër kërkuarit.

4. Në gjykimin e çështjes penale kundër kërkuarit, ky i fundit, me deklaram në seancë gjyqësore, ka zgjedhur të mbrohet me avokatin V.A., zgjedhur më parë nga babai i tij me prokurë si më lart. Mbi kërkesën e kërkuarit dhe mbrojtësit të tij, gjykata e shkallës së parë ka vijuar gjykimin sipas procedurës së gjykimit të shkurtuar. Në parashtrimet përfundimtare kërkuari dhe mbrojtësi i tij kanë kërkuar një cilësim të ndryshëm të veprës penale nga prokurori, si dhe caktimin e një dënimi më të butë nga sa ka kërkuar prokurori. Gjykata e shkallës së parë, me vendimin e saj të datës 22.10.2015, ka pranuar kërkesën e prokurorit, duke deklaruar kërkuarin fajtor sipas akuzës në ngarkim të tij.

5. Duke mos qenë dakord me vendimin e gjykatës së shkallës së parë, kërkuari, nëpërmjet mbrojtësit të zgjedhur prej tij me deklaram përpara

gjykatës, pra avokatit V.A., më 30.10.2015 ka ushtruar të drejtën e apelit. Në aktin e apelit janë ngritur pretendime për zbatimin e gabuar të ligjit lidhur me cilësimin juridik të veprës penale dhe për sa i përket dënimit të caktuar.

6. Në gjykatën e apelit kërkuesi ka shfrytëzuar të drejtën për të mos u paraqitur në gjykim dhe, përmes një deklarate me shkrim përpara autoriteteve të institucionit të paraburgimit, ka kërkuar të mbrohet përsëri nga avokati në fjalë. Ky avokat është legjitimuar nga gjykata e apelit dhe ka realizuar mbrojtjen e kërkuarit edhe në këtë shkallë gjykimi. Më 12.4.2016 gjykata e apelit ka shpallur vendimin e saj në prani të mbrojtësit të kërkuarit.

7. Brenda afatit 30-ditor sipas ligjit të kohës (sipas nenit 435, paragrafi i parë, të KPP-së), më 11.5.2016 kërkuesi, nëpërmjet avokatit V.A., ka paraqitur me anë të shërbimit postar rekurs në Gjykatën e Lartë. Në të parashtrohej se shkaqet për të cilat rekursi ngrihej janë ato sipas shkronjave “a”, “b” dhe “c” të nenit 432 të KPP-së, por pa treguar pikat e vendimit që kundërshtoheshin, shkaqet konkrete të rekursit dhe çfarë kërkohej nëpërmjet tij, gjë për të cilën ka parashtruar se vendimi i kundërshtuar nuk ishte zbardhur, si rrjedhim nuk ishin njohur me arsyetimin e gjykatës, ndaj rekursi i plotë do të paraqitej në një moment tjetër. Sipas akteve të dosjes gjyqësore një gjë e tillë nuk ka ndodhur.

8. Më 13.5.2016, nëpërmjet shërbimit postar, për kërkuarin është dorëzuar rekurs në Gjykatën e Lartë edhe nga avokati A.Ç., i caktuar me prokurën e posaçme të datës 10.5.2016 nga babai i tij. Edhe ky rekurs ka të njëjtën përmbajtje me atë të paraqitur nga avokati V.A. Në një datë të papërcaktuar, nga aktet e dosjes gjyqësore, avokati A.Ç. ka depozituar rekursin e plotë, duke evidentuar pikat e vendimit që kundërshtohen dhe shkaqet konkrete të rekursit, konkretisht për zbatimin e gabuar të ligjit penal lidhur me cilësimin juridik të veprës penale dhe për sa i përket dënimit të caktuar nga ana e gjykatave të faktit.

9. Në datën 12.11.2021 Gjykata e Lartë ka shpallur listën e çështjeve penale për shqyrtim në dhomën e këshillimit në datën 16.12.2021.

10. Në datën 13.12.2021 avokati B.D., i caktuar nga kërkuesi me prokurën e posaçme të datës 26.11.2021, ka paraqitur në Gjykatën e Lartë parashtrime në vazhdim të rekursit dhe shtesës së tij të paraqitura nga avokati A.Ç.

11. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, gjatë shqyrtimit të kësaj çështjeje në dhomë këshillimi, ka vendosur mospranimin e ankimit të kërkuarit.

12. Kolegji ka vlerësuar se rekursi i nënshkruar nga avokati V.A. është paraqitur brenda afatit dhe nga mbrojtësi i legjitimuar, por nuk është në formën e kërkuar nga ligji (neni 412 i KPP-së), pasi nuk përmban shkaqet konkrete të kundërshtimit të vendimit të gjykatës së apelit.

13. Më tej, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka trajtuar rekursin dhe shtesën e tij të nënshkruara nga avokati A.Ç., duke u ndalur në verifikimin e legjitimitetit të këtij avokati për paraqitjen e rekursit, dhe ka arritur në përfundimin se ky rekurs është bërë nga një mbrojtës i palejitimuar, në kushtet kur kërkuesi nuk i ka dhënë këtij avokati tagra të tilla, referuar për këtë edhe vendimit njëses nr. 1/2014 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë.

14. Për sa u përket parashtrimeve të paraqitura nga avokati B.D., Kolegji Penal ka vlerësuar se ato nuk mund të zëvendësojnë mjetin procedural të ankimit në rastin konkret, pra rekursin në Gjykatën e Lartë.

15. Shumica ka arsyetuar: “27. Gjykata e Lartë ka arritur në përfundimin se rekursi i kërkuarit ndaj vendimit të Gjykatës së Apelit Durrës nuk duhet të merret në shqyrtim, pasi nuk plotëson kriteret formale që duhet të përmbajë. Ndërkohë, ajo nuk shprehet në vendim në lidhje me njoftimin e kërkuarit ose të mbrojtësit të tij për vendimin e arsyetuar të Gjykatës së Apelit Durrës, ndonëse dosja është dërguar nga gjykata e apelit në gjykatën e shkallës së parë për paraqitjen e rekurseve eventuale në datën 26.5.2016, pra pas kalimit të 30 ditëve nga shpallja e vendimit. 28. ... Gjykata vlerëson se pavarësisht se rekursi i paraqitur nga ana e mbrojtësit të zgjedhur nga kërkuesi, avokati V.A., është i paplotë, pasi nuk përmban shkaqet për të cilat kërkohet prishja e vendimit dhe argumentet përkatëse në lidhje me kundërshtimin e vendimit të Gjykatës së Apelit Durrës, kërkuesi, si nëpërmjet mbrojtësit që kishte mbrojtur interesat e tij deri në Gjykatën e Apelit (avokati V.A.), ashtu edhe nëpërmjet avokatëve të tjerë, ka shprehur qartë kundërshtimin e vendimeve të gjykatave më të ulëta. Nga ana tjetër, fakti që ky mbrojtës nuk ka paraqitur rekurs të plotë për të parashtruar shkaqet e parashikuara nga neni 432 i KPP-së, është kushtëzuar nga mosnjoftimi i vendimit të arsyetuar të Gjykatës së Apelit Durrës. 29. ... Gjykata konstaton se në praktikë ka gjetur zbatim paraqitja e kërkesës “për zënie afati” të ankimit/ rekursit, për palën që kërkon të kundërshtojë vendimin gjyqësor, por që për shkak

të mos arsyetimit të tij brenda afatit ligjor, nuk kishte mundësi të pasqyronte shkaqet apo të ngrinte pretendimet kundër vendimit gjyqësor të kundërshtuar. Kjo praktikë i ka shërbyer aksesit substancial të individit në gjykatë dhe është njohur për të konsideruar të shfaqur vullnetin e individit për të kundërshtuar vendimin brenda afateve ligjore, duke i dhënë mundësinë që pasi të njihet me arsyetimin e vendimit, të plotësonte shkaqet e ankimit. 30. Gjykata në jurisprudencën e saj ka theksuar se të drejtat individuale, goftë edhe të natyrës procedurale (këto të fundit të konceptuara në funksion dhe të garancive të të drejtave materiale), duhet të interpretohen gjithmonë në atë mënyrë që të jenë efektive (shih vendimet nr. 6 datë 22.2.2022; nr. 5, datë 2.3.2011, të Gjykatës Kushtetuese). 31. Prandaj, Gjykata, nisur nga ky standard çmon se në kushtet kur përfaqësimi me mbrojtës në Gjykatën e Lartë është i detyrueshëm dhe kërkuesi gjendet në kushtet e kufizimit të lirisë personale, ajo duhet të kishte shqyrtuar në tërësinë e fakteve shkakun e mosparaqitjes së shkaqeve të plota të rekursit kundër vendimit të apelit dhe vullnetin e kërkuesit për kundërshtimin e vendimeve të gjykatave më të ulëta. Kjo e fundit edhe pse ka legjitimuar mbrojtësin V.A., të zgjedhur fillimisht prej babait të kërkuesit, zgjedhje të cilën edhe vetë kërkuesi e ka konfirmuar, duket se ka mbajtur një qëndrim formalist në vijim, pasi nuk vlerësuar se legjitimohet mbrojtësi i dytë i zgjedhur nga babai sërish mbi të njëjtën bazë ligjore (neni 48, pika 3, i KPP-së). Gjykata e Lartë nuk ka shkuar përtej një kontrolli formal të prokurës, në drejtim të verifikimit nëse edhe zgjedhja e mbrojtësit të dytë nga babai i të gjykuarit ishte rezultat edhe i vullnetit të plotë të këtij të fundit. 32. Në këto rrethana, si dhe në situatën kur mbrojtësi i zgjedhur nga babai (avokati A.C.) duke paraqitur rekurs për zënie afati me të njëjtën përmbajtje të rekursit të paraqitur nga mbrojtësi i zgjedhur nga kërkuesi, ka konfirmuar vullnetin e këtij të fundit për kundërshtimin e vendimit, duke paraqitur edhe më pas shkaqet e rekursit, Gjykata e Lartë ka anashkaluar arsyen mosparaqitjes së shkaqeve, konkretisht mungesën e një vendimi të arsyetuar të gjykatës së apelit, brenda afatit të paraqitjes së rekursit, si dhe vullnetin e kërkuesit, tashmë të manifestuar për kundërshtimin e vendimit dhe ka vendosur a priori mospranimin e rekursit për mungesë të kriterëve formale që ai duhet të përmbajë. ... 34. Për sa më lart, Gjykata vlerëson se Gjykata e Lartë kishte të gjitha hapësirat që kërkesat ligjore për elementet formale që duhet të plotësojë rekursi, në përputhje me funksionin e saj të interpretimit të normës dhe në kuptim të parimit të subsidiaritetit e pozicionit të saj në piramidën gjyqësore, t'i interpretonte me qëllim garantimin e të drejtave themelore të individit, konkretisht të së drejtës së aksesit substancial. Për

rrjedhojë, Gjykata çmon se pretendimi i kërkuesit për cenimin e së drejtës së aksesit në gjykatë dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare prej saj është i bazuar.”.

16. Referuar arsyetimit të shumicës, duket që ajo ka arritur në përfundimin për cenimin e së drejtës së aksesit në gjykatë të kërkuesit bazuar mbi këto argumente:

16.1 Kërkuesi, si nëpërmjet mbrojtësit që kishte mbrojtur interesat e tij deri në gjykatën e apelit (avokati V.A.), ashtu edhe nëpërmjet avokatëve të tjerë, ka shprehur qartë kundërshtimin e vendimeve të gjykatave më të ulëta.

16.2 Fakti që mbrojtësi i kërkuesit deri në gjykatën e apelit nuk ka paraqitur rekurs të plotë për të parashtuar shkaqet e parashikuara nga neni 432 i KPP-së, është kushtëzuar nga mosnjohja e vendimit të arsyetuar të Gjykatës së Apelit Durrës.

16.3 Në praktikë ka gjetur zbatim paraqitja e kërkesës “për zënie afati” të ankimit/rekursit, për palën që kërkon të kundërshtojë vendimin gjyqësor, e cila, për shkak të mosarsyetimit të tij brenda afatit ligjor, nuk kishte mundësi të pasqyronte shkaqet ose të ngrinte pretendimet kundër vendimit gjyqësor të kundërshtuar. Kjo praktikë i ka shërbyer aksesit substancial të individit në gjykatë dhe është njohur për të konsideruar të shfaqur vullnetin e tij për të kundërshtuar vendimin brenda afateve ligjore, duke i dhënë mundësinë që, pasi të njihet me arsyetimin e vendimit, të plotësonte shkaqet e ankimit;

16.4 Në kushtet kur përfaqësimi me mbrojtës në Gjykatën e Lartë është i detyrueshëm dhe kërkuesi gjendet në kushtet e kufizimit të lirisë personale, ajo duhet të kishte shqyrtuar në tërësinë e fakteve shkakun e mosparaqitjes së rekursit të plotë kundër vendimit të apelit dhe vullnetin e kërkuesit për kundërshtimin e vendimeve të gjykatave më të ulëta.

16.5 Gjykata e Lartë edhe pse ka legjitimuar mbrojtësin V.A., të zgjedhur fillimisht prej babait të kërkuesit, zgjedhje të cilën edhe vetë kërkuesi e ka konfirmuar, duket se ka mbajtur një qëndrim formalist në vijim, pasi nuk ka vlerësuar se legjitimohet mbrojtësi i dytë i zgjedhur nga babai i tij sërish mbi të njëjtën bazë ligjore (neni 48, pika 3, i KPP-së), duke mos shkuar përtej një kontrolli formal të prokurës, në drejtim të verifikimit nëse zgjedhja e mbrojtësit të dytë nga babai i të gjykuarit ishte rezultat edhe i vullnetit të plotë të këtij të fundit.

16.6 Në situatën kur mbrojtësi i zgjedhur nga babai (avokati A.Ç.), duke paraqitur rekurs për zënie afati me të njëjtën përmbajtje të rekursit të paraqitur nga mbrojtësi i zgjedhur nga kërkuesi, ka konfirmuar vullnetin e këtij të fundit për kundërshtimin e vendimit, duke paraqitur më pas edhe shkaqet e rekursit, Gjykata e Lartë ka anashkaluar arsyen e mosparaqitjes së shkaqeve, konkretisht mungesën e një vendimi të arsyetuar të gjykatës së apelit, brenda afatit të paraqitjes së rekursit, si dhe vullnetin e kërkuesit, tashmë të manifestuar për kundërshtimin e vendimit dhe ka vendosur *a priori* mospranimin e rekursit për mungesë të kriterëve formale që ai duhet të përmbajë.

16.7 Gjykata e Lartë kishte të gjitha hapësirat që kërkesat ligjore për elementet formale që duhet të plotësojë rekursi, në përputhje me funksionin e saj të interpretimit të normës dhe në kuptim të parimit të subsidiaritetit e pozicionit të saj në piramidën gjyqësore, t'i interpretonte me qëllim garantimin e të drejtave themelore të individit, konkretisht të së drejtës së aksesit substancial.

17. Referuar qëndrimit të jurisprudencës kushtetuese (*të cituar edhe nga shumica në vendim*), në vështrim të garantimit të standardit të aksesit në gjykatë, dispozitat e KPP-së nuk mund të interpretohen në mënyrë të ngushtë, të atillë që cenon thelbin e së drejtës së një individit për t'iu drejtuar asaj gjykate. Gjithashtu, Gjykata është shprehur se Gjykata e Lartë ka të gjitha hapësirat që kërkesat ligjore për elementet formale që duhet të plotësojë rekursi, në përputhje me funksionin e saj të interpretimit të normës dhe në kuptim të parimit të subsidiaritetit e pozicionit të saj në piramidën gjyqësore, t'i interpretojë me qëllim garantimin e të drejtave themelore të individit, konkretisht të së drejtës së aksesit substancial.

18. Në ndryshim nga sa ka konkluduar shumica për cenimin e së drejtës së aksesit, referuar rrethanave të rastit në shqyrtim, ne, gjyqtarët në pakicë, vlerësojmë se kërkuesi nuk ka arritur të realizojë të drejtën e aksesit në Gjykatën e Lartë, jo për gabime procedurale të kryera gjatë procedurave gjyqësore, por për mungesë kujdesi të treguar nga ai vetë dhe mbrojtësit e tij, në përmbushje të detyrimeve procedurale penale për ushtrimin e së drejtës së rekursit, paraqitjen dhe formën e tij.

19. Për të mbështetur këtë qëndrim, sjellim në vëmendje se legjislacioni procedural penal ka për

detyrë të sigurojë një procedim të drejtë, të barabartë e të rregullt ligjor, të mbrojtë liritë personale dhe të drejtat e interesat e ligjshme të shtetasve, të ndihmojë për forcimin e rendit juridik dhe zbatimin e Kushtetutës e të ligjeve të shtetit (neni 1 i KPP-së), si dhe dispozitat procedurale të caktojnë rregullat edhe për mënyrën e gjykimit të veprave penale, rregulla këto që më së pari janë të detyrueshme për subjektet e procedimit penal (neni 2, paragrafi i parë i KPP-së).

20. Në vijim kemi në vëmendje edhe qëndrimin e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ), referuar edhe nga shumica, që është shprehur se rregullat që dispijlojnë hapat formale për paraqitjen e një ankimi, synojnë të sigurojnë miradministrimin e drejtësisë dhe se thelbi i së drejtës së aksesit në gjykatë cenohet kur rregullat procedurale pushojnë së shërbyeri qëllimit të administrimit të duhur të drejtësisë dhe formojnë një lloj pengese që pengon palën ndërgjyqëse që çështja e tij/saj të vendoset në themel nga gjykata kompetente; në veçanti, çështja e administrimit të duhur të drejtësisë është element kryesor për të bërë dallimin midis formalizmit të tepruar dhe zbatimit të pranueshëm të formaliteteve procedurale; në shqyrtimin e proporcionalitetit të një kufizimi të aksesit në gjykatë, merr parasysh gabimet procedurale të kryera gjatë procedurave, të cilat pengojnë kërkuesin të gëzojë një akses të tillë dhe përcakton nëse ai ishte detyruar të mbante një barrë të tepruar për shkak të këtyre gabimeve; aty ku janë bërë gabime para gjykatave më të ulëta, vlerëson rolin e mëvonshëm të Gjykatës së Lartë.

21. Lidhur me rastin konkret, dispozitat procedurale kanë vendosur në mënyrë të qartë rregullat për caktimin dhe zgjedhjen e mbrojtësit (neni 48 i KPP-së), sikundër edhe rregullat për ankimin, përfshirë edhe rekursin në Gjykatën e Lartë, për sa i përket formës (nenet 412 dhe 432 të KPP-së), afatit (neni 435 i KPP-së) dhe paraqitjes së tij (neni 413 i KPP-së). Përmes caktimit edhe të këtyre rregullave, të detyrueshme për t'u zbatuar nga të gjitha subjektet e procedimit penal, ligjvënësi ka disiplinuar këto aspekte të procesit penal për të siguruar atë çka legjislacioni procedural penal ka për detyrë, pra një procedim të drejtë, të barabartë e të rregullt ligjor në funksion të miradministrimit të drejtësisë.

22. Neni 48, paragrafi i tretë, i KPP-së përcakton se zgjedhja e mbrojtësit për personin e

ndaluar, të arrestuar ose të dënuar me burgim, derisa ky person nuk e ka bërë vetë zgjedhjen, mund të bëhet nga një i afërm i tij, në format e parashikuara nga paragrafi 2, pra me deklaram të bërë para organit procedues ose me akt të dhënë mbrojtësit ose të dërguar atij rekomande. Kurse sipas nenit 435, paragrafi i dytë, të KPP-së akti i rekursit dhe memoriet duhet të nënshkruhen, me pasojë mospranimi, nga mbrojtësi. Rekursi është akti procedural në të cilin parashtrihen shkaqet për të cilat kundërshtohet një vendim, sipas kërkesave të nenit 432 të KPP-së, që mundëson të drejtën e të gjykuarit për të filluar gjykimin në Gjykatën e Lartë. Gjykata ka vlerësuar se mbrojtja me avokat e të pandehurit gjatë shqyrtimit gjyqësor në Gjykatën e Lartë është kërkesë e nevojshme në funksion të garantimit të një mbrojtjeje efektive dhe profesionale që është në interes të drejtësisë. Kërkesa për nënshkrimin e rekursit nga mbrojtësi, me pasojë mospranimin e tij, e parashikuar nga neni 435 i KPP-së, ka kuptim, para së gjithash, në funksion të aksesit që duhet të kenë të pandehurit për të ushtruar të drejtat që parashikojnë dispozitat procedurale (*shih vendimet nr. 53, datë 5.12.2012; nr. 41, datë 28.9.2011; nr. 38, datë 30.12.2010, të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Gjykata në jurisprudencën e saj është shprehur për pranimin e mbrojtësit të zgjedhur nga familjarët e të pandehurit vetëm nëse provohet se ata po veprojnë në bazë të porosisë që kanë marrë nga i pandehuri. Pra, lejohet zgjedhja e avokatit nga ana e familjarëve vetëm nëse këta të fundit shprehin vullnetin e të pandehurit për të hequr dorë nga pjesëmarrja në proces dhe jo të investohen me këtë zgjedhje nëse ata nuk kanë kontakte me të pandehurin (*shih vendimet nr. 26, datë 8.5.2012; nr. 45, datë 10.10.2011, të Gjykatës Kushtetuese*). Ky standard është mbajtur në rastin e gjykimit në mungesë, ndërkohë që në rastin kur i pandehuri është i pranishëm në gjykim, siç është edhe rasti konkret, pavarësisht se në kushtet e kufizimit të lirisë, ai duhet të provojë se është vendosur në pamundësi për të shprehur vullnetin e tij nëpërmjet dhënies së tagrave mbrojtësit të zgjedhur nga ai vetë ose edhe të zgjedhur nga familjarët.

24. Neni 111, pika 1, i KPP-së parashikon se i pandehuri i izoluar me masë sigurimi ka të drejtë të paraqesë ankesa, kërkesa dhe deklarata nëpërmjet drejtorit të institucionit, i cili lëshon dokument për

marrijen në dorëzim të tyre. Ato regjistrohen në një libër të veçantë, i komunikohen menjëherë organit kompetent dhe kanë efekt njëloj sikur të ishin pranuar drejtpërdrejt nga ai organ. Duke mbajtur në konsideratë pozitën e veçantë të personave të izoluar me masa sigurimi, të cilëve u mungon liria e lëvizjes për të vepruar në të njëjtën mënyrë si individët e tjerë, KPP-ja, me qëllim të garantimit të të drejtave të tyre, ka parashikuar disa rregulla në lidhje me mënyrën e veprimit të autoriteteve shtetërore për lëshimin e akteve (*shih vendimin nr. 6, datë 22.2.2022, të Gjykatës Kushtetuese*).

25. Për rrjedhojë, pavarësisht se kërkuesi gjendej në kushtet e kufizimit të lirisë personale, ai nuk rezulton të ketë përdorur mjetet që i garanton legjislacioni në fuqi, duke i dhënë mbrojtësit të zgjedhur nga familjarët tagrat për përfaqësimin e tij nëpërmjet paraqitjes së rekursit në Gjykatën e Lartë. Vetë Gjykata ka gjetur shkelje në një rast kur gjykatat nuk kishin verifikuar tagrat e avokatit të dhëna nga kërkuesi me prokurë të posaçme të nënshkruar në prani të punonjësve dhe drejtorit të institucionit ku vuante dënimin penal (*shih vendimin nr. 6, datë 22.2.2022, të Gjykatës Kushtetuese*), por ky rast, në mendimin tonë, është i ndryshëm nga ai në shqyrtim.

26. Referuar rrethanave të rastit konkret, në raport me rregullat procedurale penale, vlerësojmë se nuk qëndrojnë argumentet e parashtruara nga shumica për sa më poshtë parashtrijmë.

27. Konkretisht, referuar ligjit procedural penal, për të vënë në lëvizje një gjykatë më të lartë nuk është e mjaftueshme vetëm shprehja e mosdakordësisë për vendimin e gjykatës më të ulët, por paraqitja e aktit procedural të ankimit, ku përveç shprehjes së mosdakordësisë, është i domosdoshëm edhe tregimi i pikave të vendimit që kundërshtohen, i shkaqeve konkrete të ankimit dhe çfarë kërkohet nëpërmjet tij, mungesa e këtyre elementëve sjell si pasojë papranueshmërinë e tij për shqyrtim.

28. Është përtej përcaktimit të ligjit procedural penal të kohës së paraqitjes së rekursit elementi shtesë i konsideruar nga shumica, ai për afatin e paraqitjes së tij, duke e lidhur me njoftimin e arsyetimit të vendimit të kundërshtuar. Në fakt, sipas këtij ligji, *rekursi duhet të paraqitet me shkrim brenda tridhjetë ditëve nga data që vendimi ka marrë formën e prerë (neni 435, pika 1, i KPP-së)*, pra nga data e shpalljes së vendimit nga gjykata e apelit.

Gjithashtu, sipas ligjit procedural të kohës, por edhe atij aktual, bërja e njoftimit të vendimit të gjykatës parashikohet për të pandehurin e deklaruar në mungesë (*neni 386 i KPP-së*), ndërkohë në rastin në shqyrtim rezulton që mungesa e kërkuarit të ketë qenë e vullnetshme dhe ai të jetë përfaqësuar/mbrojtur rregullisht në gjykimin në apel nga mbrojtësi i zgjedhur, i cili ka qenë i pranishëm në shpalljen e vendimit, duke u njoftuar kështu për vendimin. Nga ana tjetër, mungesa e dijenisë për vendimin e gjykatës, referuar ligjit procedural penal të kohës së paraqitjes së rekursit, por edhe atij aktual, është një rrethanë që mund të përbëjë shkak për rivendosjen në afat të ankimit në një gjykatë më të lartë, por jo për të përligjur mangësitë e formës së tij. Për rrjedhojë, ndryshe nga sa arsyeton shumica, në kuadër të procesit që zhvillohej para saj, Gjykata e Lartë nuk mundej proceduralisht të vinte në diskutim dhe të konkludonte për shkakun e mosparaqitjes së shkaqeve të plota të rekursit nga ana e kërkuarit dhe mbrojtësit të tij. Një gjë e tillë i takon një procesi tjetër gjyqësor, juridiksioni fillestar për të cilin nuk i takon Gjykatës së Lartë. Së fundi, përtej gjithë sa më lart, rekursi i paraqitur nga mbrojtësi i zgjedhur nga kërkuari (avokati V.A.) nuk u plotësua asnjëherë edhe mbas arsyetimit të vendimit nga gjykata e apelit.

29. Në vlerësimin tonë nuk qëndron argumenti i shumicës se Gjykata e Lartë edhe pse ka legjitimuar mbrojtësin V.A., të zgjedhur fillimisht prej babait të kërkuarit, zgjedhje të cilën edhe vetë kërkuari e ka konfirmuar, duket se ka mbajtur një qëndrim formalist në vijim, pasi nuk ka vlerësuar se legjitimohet mbrojtësi i dytë i zgjedhur nga babai sërish mbi të njëjtën bazë ligjore (*neni 48, pika 3, i KPP-së*). Ndryshe nga sa arsyeton shumica, zgjedhja e mbrojtësit është një e drejtë personale e personit të proceduar penalisht, zgjedhje e cila manifestohet sipas kërkesave formale të ligjit procedural penal. Në rastin konkret nuk rezulton që kërkuari të ketë zgjedhur si mbrojtës avokatin A.Ç. sipas kërkesave të ligjit. Kërkuari kishte zgjedhur një mbrojtës (avokatin V.A.), ndaj zgjedhja e një mbrojtësi tjetër nga familjarët e tij kapërcen mundësinë që ligji u njeh atyre. Kërkuari, pavarësisht qenies në kushtet e paraburgimit, ka pasur të gjitha mundësitë të ndryshonte mbrojtësin e zgjedhur, qoftë edhe me atë të zgjedhur nga familjarët e tij, sikurse ka vepruar më pas duke

zgjedhur avokatin B.D., por një gjë e tillë nuk ka ndodhur dhe as pretendohet të ketë ndodhur për avokatin A.Ç. Ndaj nuk ka sesi të konsiderohet formalist qëndrimi i Gjykatës së Lartë për legjitimimin si mbrojtës të kërkuarit të këtij avokati. Për më tepër, në përputhje me kompetencën e saj kushtetuese, Gjykata e Lartë ka shqyrtuar kuptimin dhe zbatimin e nenit 48 të KPP-së, duke njësuar praktikën gjyqësore përmes vendimit nr.1/2014 të Kolegjeve të Bashkuara, vendim ky i marrë, publikuar dhe zbatuar rregullisht shumë kohë përpara paraqitjes së rekursit nga avokati A.Ç., ndërsa është respektuar edhe në vendimarrjen e Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë në rastin në shqyrtim. Vlerësojmë kontradiktor qëndrimin e shumicës kur arsyeton se Gjykata e Lartë nuk ka shkuar përtej një kontrolli formal të prokurës, në drejtim të verifikimit nëse edhe zgjedhja e mbrojtësit të dytë nga babai i të gjykuarit ishte rezultat edhe i vullnetit të plotë të këtij të fundit, ndërkohë që, nga ana tjetër, ka konkluduar për cenimin e së drejtës së aksesit në gjykatë dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare për ankimin/rekursin e tij, duke shfuqizuar vendimin e Gjykatës së Lartë dhe dërguar çështjen për rigjykim me detyrë shqyrtimin në themel të rekursit. Pra, praktikisht, shumica ka legjitimuar si mbrojtës të kërkuarit avokatin A.Ç. Për më tepër, shumica ka konsideruar të përmbushura edhe kriteret e tjera formale të pranueshmërisë për shqyrtim të rekursit të paraqitur nga ky avokat, për të cilat Gjykata e Lartë nuk ka mbajtur qëndrim, ndërkohë që një verifikim i tillë është në kompetencën e kësaj të fundit. Ndaj sa më lart, në vlerësimin tonë qasja e shumicës shkon përtej frymës së dispozitave procedurale që rregullojnë aksesin dhe hapësirën e vlerësimit që bën Gjykata e Lartë. Në këtë rast, jo vetëm nuk është provuar pamundësia absolute e kërkuarit për të ushtruar të drejtat e tij nëpërmjet përfaqësuesit të zgjedhur, por nuk jemi as para rastit të mangësive ose gabimeve në veprimtarinë e organeve gjyqësore, që është vlerësuar nga Gjykata se mund të cenojë të drejtën e aksesit ose ankimit (*shih vendimet nr. 6, datë 22.2.2022; nr. 5, datë 2.3.2011; nr. 22, datë 26.7.2006, të Gjykatës Kushtetuese*).

30. Gjykata ka theksuar se aksesin në gjykatë nuk është i kufizuar në qoftë se pala e përfaqësuar nga avokati ka mundësi të ngrejë padi lirisht, të paraqesë argumente në mbështetje të saj, si dhe të

apelojë vendimet e dhëna (*shih vendimin nr. 14, datë 3.6.2009, të Gjykatës Kushtetuese*). Nga ana tjetër, e drejta e aksesit në gjykatë, ashtu si edhe të drejtat e tjera, nuk është absolute, pasi nga natyra e saj, kjo e drejtë kërkon rregullim ligjor (*shih vendimin nr. 18, datë 3.5.2007, të Gjykatës Kushtetuese*). Një aspekt konkret i këtij rregullimi janë edhe rregullat për paraqitjen e ankimit, si në drejtim të formës (përmbajtjes), ashtu dhe afatit. E drejta e ankimit dhe bashkë me të dhe e aksesit në gjykatë, ndryshe nga sa shumica ka lënë të nënkuptohet, nuk janë të drejta absolute dhe të pakufizueshme. Ato mund të bëhen objekt i kufizimeve nga ligjvënësi, me kusht që të respektohet parimi i proporcionalitetit. Në rastin konkret jemi në kushtet kur rekursi i paraqitur nga mbrojtësi i zgjedhur nga kërkuesi nuk plotëson kriteret ligjore në kuptim të nenit 432 të KPP-së, si dhe përpara një rekursi të paraqitur nga një avokat që në mungesë të zgjedhjes nga kërkuesi, nuk legjitimohet në paraqitjen e tij.

31. Për sa më sipër, në mendimin tonë, kërkuesi ka pasur të gjitha mundësitë për të ushtruar lirisht të drejtën për rekurs në Gjykatën e Lartë, gjë të cilën nuk e ka ushtruar në përputhje me kërkesat e ligjit, ndërkohë që mosushtimi siç duhet i kësaj të drejte nuk ka ardhur nga gabime procedurale të gjykatave gjatë procesit ose për shkak të mënyrës së interpretimit/zbatimit të ligjit prej tyre.

32. Në vlerësim tonë, Gjykata e Lartë ka marrë në shqyrtim rekursin e paraqitura kundër vendimit të gjykatës së apelit në emër të kërkuesit dhe në mënyrë të arsyetuar ka dhënë argumente për shkaqet që e kanë çuar në mospranimin e tyre.

33. Si përfundim, vlerësojmë se pretendimi i kërkuesit për cenimin e së drejtës së aksesit nga Gjykata e Lartë është i pabazuar, ndaj Gjykata duhej të vendoste rrëzimin e tij.

Anëtarë: Ilir Toska, Sonila Bejtja, Altin Binaj

VENDIM
Nr. 108, datë 21.10.2022

MBI VLERËSIMIN E NJOFTIMIT TË
PROJEKTIT “MARINA DHE JAHTET
E DURRËSIT”

Komisioni i Ndhmës Shtetërore, me pjesëmarrjen e:

Znj. Delina Ibrahimaj	kryetare;
Znj. Mimoza Dhëmbi	anëtare;
Znj. Inida Methoxha	anëtare;
Znj. Brikena Qela	anëtare;
Z. Ahmet Mançellari	anëtar,

Në mbledhjen e tij të radhës të datës 21.10.2022, në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, në bazë të ligjit nr. 9374, datë 22.8.2022, “Për Ndhmën Shtetërore”, të ndryshuar (“Ligji”), dhe vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 817, datë 28.12.2005, “Për miratimin e rregullores “Për procedurat dhe formën e njoftimit” (“Rregullorja”), mori në shqyrtim kërkesën e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, në cilësinë e dhënësit potencial të ndihmës shtetërore për projektin e investimit strategjik “Marina dhe jahtet e Durrësit”, i cili konsiderohet nga dhënësi si një projekt që nxit realizimin e një projekti të rëndësishëm për Republikën e Shqipërisë. Ministria e Financave dhe Ekonomisë, në zbatim të neneve 5 dhe 6 të Rregullores, me shkresën nr. 19439 datë 21.10.2022, ka paraqitur nëpërmjet strukturës administrative për kontrollin e ndihmës shtetërore (“Drejtoria e Ndhmës Shtetërore”), formularin e plotësuar të njoftimit, dokumentacionin shoqëruar të kërkuar në bazë të këtij formulari, si edhe një paketë shtesë aktesh, që përmban marrëveshjet dhe dokumentacionin e trajtuar nga Komiteti i Negocimit të Marrëveshjes, i ngritur me urdhrin nr. 138, datë 3.12.2021, të kryetarit të Komitetit të Investimeve Strategjike, nëpërmjet të cilave paraqiten të dhënat, si vijon:

- Marrëveshje “Mbi bashkëpunimin ekonomik ndërmjet qeverisë së Republikës së Shqipërisë dhe qeverisë së Emirateve të Bashkuara Arabe”, ratifikuar me ligjin nr. 145/2020;

- Projekti “Marina dhe jahtet e Durrësit”, si ilustrimi më i mirë se si interesi i shtetit shqiptar shprehur nëpërmjet Planit të Përgjithshëm Kombëtar të Territorit “Shqipëria 2030” shërbehet nga ky Projekt;

- Vendimi i KIS-së nr. 14/6, datë 2.12.2021, dhe vendimi i KIS-së nr. 14/45, datë 18.7.2022, të cilat kanë parashikuar referencat ligjore dhe nënligjore mbi procedurën e aplikimit dhe vlerësimit të projektit të investimit, i cili kërkon pjesëmarrje të shtetit në investim, nëpërmjet vënies në dispozicion të pasurisë së paluajtshme shtetërore, në zbatim të legjislacionit për investimet strategjike;

- Përshkrimi i projektit (përfshirë vlerën, sipërfaqet etj.);

- Kërkesa e investitorit për bashkëpjesëmarrjen e shtetit në projekt;

- Përshkrimi i përfitimeve të projektit (të ardhurat direkte/indirekte);

- Përshkrimi i risqeve të projektit;

- Marrëveshjet e dakordësuara mes KNM-së dhe përfaqësuesve të subjektit “Eagle Hills Real Estate Development” sh.p.k.;

- Dokumentacioni në lidhje me krijimin e SPE-së, “Albania Seaport Development Company”, dhe dokumentacioni i subjektit investues “Eagle Hills Real Estate Development” sh.p.k.;

Komisioni i Ndihmës Shtetërore nëpërmjet Drejtorisë së Ndihmës Shtetërore, në bazë të neneve 18 dhe 21 të ligjit, mbështetur në njoftimin (përfshirë të dhënat dhe analizën) e Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, vlerëson nëse masat dhe marrëveshjet e propozuara përbëjnë ose jo ndihmë shtetërore dhe janë subjekt i Ligjit;

Duke iu referuar kërkesës, rezulton se shteti, në këtë marrëdhënie juridike parashikon të bëhet pjesëmarrës si bashkaksionar në një ndërmarrje ekonomike që do të operojë në tregun e lirë dhe do të gjenerojë të ardhura për shtetin. Bazuar në biznesplanin dhe dokumentet e tjera të paraqitura, rezulton se norma e kthimit të investimit parashikohet të jetë një normë kthimi e pranueshme për një investitor privat në një ekonomi tregu, e mbështetur në analizën e IRR-së (norma e brendshme e kthimit), kohëzgjatjen e investimit dhe duke e krahasuar atë me gjendjen e tanishme të aseteve dhe koston oportune në treg. Në këtë mënyrë, bazuar në nenin 3 të ligjit, rezulton se shteti (nëpërmjet burimeve shtetërore) vepron në përputhje me parimin e investitorit privat në një ekonomi tregu dhe, si rrjedhojë, masat mbështetëse për entitetin ku vetë shteti do të jetë ortak dhe marrëveshjet e propozuara nuk hyjnë në fushën e zbatimit të Ligjit,

PËR KËTO ARSYE,

Komisioni i Ndihmës Shtetërore, në bazë të neneve 17, 22 dhe 31, të ligjit nr. 9374, datë 21.4.2005, “Për ndihmën shtetërore”, të ndryshuar,

VENDOSI:

1. Masa e njoftuar nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë nuk përbën ndihmë shtetërore.

2. Ky vendim i njoftohet Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë.

3. Ky vendim botohet ne Fletoren Zyrtare.

KRYETAR

Delina Ibrahimaj

VENDIM

Nr. 109, datë 26.10.2022

**PËR NJË NDRYSHIM NË VENDIMIN
KOMISIONIT TË NDIHMËS
SHTETËRORE NR. 103, DATË 19.7.2021,
“AUTORIZIM I NDIHMËS
SHTETËRORE ‘PËR FUQIZIMIN
GRAVE DHE NXITJA E
SIPËRMARRJES”**

Komisioni i Ndihmës Shtetërore, me pjesëmarrjen e:

Znj. Delina Ibrahimaj	kryetare;
Znj. Mimoza Dhëmbi	anëtare;
Znj. Inida Methoxha	anëtare;
Znj. Brikena Qela	anëtare;
Z. Ahmet Mançellari	anëtar,

Në mbledhjen e tij të radhës të datës 26.10.2022, në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, në bazë të ligjit nr. 9374, datë 22.8.2022, “Për ndihmën shtetërore”, të ndryshuar, dhe vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 817, datë 28.12.2005, “Për miratimin e rregullores ‘Për procedurat dhe formën e njoftimit’”, mori në shqyrtim kërkesën e Bashkisë Tiranë, me shkresën nr. 29599, datë 27.6.2022, për zbatimin e projektit “Fuqizimi i grave dhe nxitja e sipërmarrjes” për vitin 2023;

Bashkia e Tiranës referon se në bazë të vendimit të Këshillit Bashkiak Tiranë nr. 166, datë 24.12.2021, “Për miratimin e programit buxhetor

afatmesëm 2022–2024, në programin Kujdesi Social dhe Solidariteti,

PËR KËTO ARSYE,

Komisioni i Ndhmës Shtetërore, në bazë të neneve 17, 22, dhe 31, të ligjit nr. 9374, datë 21.4.2005, “Për ndihmën shtetërore”, të ndryshuar,

VENDOSI:

1. Ndryshimin e pikës 4, të kreut II, “Përshkrimi i masës”, të vendimit të KNSH nr. 103, datë 19.7.2021, “Autorizim i ndihmës shtetërore ‘Fuqizimi i grave dhe nxitja e sipërmarrjes’”, në:

“Kohëzgjatja: Plani i ndihmës do të zbatohet në periudhën 2023–2024.”.

2. Ky vendim të botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR
Delina Ibrahimaj

VENDIM
Nr. 110, datë 1.12.2022

AUTORIZIM I NDIHMËS
SHTETËRORE “PËR NDËRMARRJET
SOCIALE”

Komisioni i Ndhmës Shtetërore, me pjesëmarrjen e:

Znj. Delina Ibrahimaj	kryetare;
Znj. Mimoza Dhëmbi	anëtare;
Znj. Brikena Qela	anëtare;
Z. Ahmet Mançellari	anëtar,

Në mbledhjen e tij të radhës të datës 1.12.2022, në Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, në bazë të ligjit nr. 9374, datë 22.8.2022, “Për Ndhmën Shtetërore”, të ndryshuar, dhe vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 817, datë 28.12.2005, “Për miratimin e rregullores Për procedurat dhe formën e njoftimit”, mori në shqyrtim kërkesën e Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, me shkresën nr. 4262, datë 3.11.2022, njoftimin e ndihmës për krijimin e fondit në mbështetje të ndërmarrjeve sociale nëpërmjet subvencionit nga buxheti i shtetit i veprimtarisë së tyre;

Qëllimi i skemës: Skema synon mbështetjen për integrimin në tregun e punës të kategorive të ndryshme të grupeve të pafavorizuara nga

pikëpamja sociale dhe ekonomike, përmes rregullimit të formave të mbështetjes të ndërmarrjeve sociale;

Baza ligjore për njoftimin e ndihmës: Projektvendimi i Këshillit të Ministrave “Për përcaktimin e formave të mbështetjes nëpërmjet subvencionit për ndërmarrjet sociale”, të parashikuar në nenin 26/2, të ligjit nr. 65/2016, “Për ndërmarrjet sociale në Republikën e Shqipërisë”;

Komisioni shqyrtoi planin e ndihmës shtetërore të sipërcituar, duke vlerësuar përputhshmërinë e saj me ligjin nr. 9374, datë 21.4.2005, “Për ndihmën shtetërore”, të ndryshuar, dhe:

VËREN SE:

1. Përfitues të ndihmës do të jenë ndërmarrjet sociale. Ndhma do të jepet në formën e subvencionit nga buxheti i shtetit me vlerë të përgjithshme prej 360,000,000 lekësh dhe skema do të ketë një kohëzgjatje zbatimi prej 3 (tre) vjetësh, për periudhën 2022–2025;

2. Ndhma për një ndërmarrje sociale propozohet se nuk do të kalojë shumën 14,000,000 lekë (ndihma *de minimis*). Për këtë ndërmarrja plotëson deklaratën për çdo ndihmë *de minimis*, të miratuar nga Komisioni i Ndhmës Shtetërore, të përfutur gjatë dy viteve të kaluara dhe vitin financiar në vazhdim;

3. Dhënës i ndihmës është Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale;

4. Në kuptim të nenit 4 të ligjit për ndihmën shtetërore, skema përbën ndihmë shtetërore, duke qenë se:

- Në kuptim të legjislacionit të ndihmës shtetërore çdo njësi ekonomike e angazhuar në një aktivitet ekonomik (ofrimi i mallrave dhe shërbimeve në një treg të caktuar) konsiderohet si një ndërmarrje, pavarësisht formës ligjore ose mënyrës së financimit. Pra ndërmarrjet sociale konsiderohen si ndërmarrje të angazhuara në një aktivitet ekonomik;

- Ndhma aktivizon burime shtetërore (nga buxheti i shtetit) në kuptim të nenit 4, pika 1, të ligjit nr. 9374 datë 21.4.2005, “Për ndihmën shtetërore”, të ndryshuar;

- Skema është selektive, sepse ndihma do të jepet për një numër të kufizuar ndërmarrjesh sociale;

- Skema ka efekt nxitës, pasi ndërmarrjet sociale do të aplikojnë për të përfutur nga skema dhe ka impakt në treg,

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Ndhmës Shtetërore, në bazë të neneve 10, 22, 30 dhe 31 të ligjit nr. 9374, datë 21.4.2005, “Për ndihmën shtetërore”, të ndryshuar,

VENDOSI:

1. Të autorizojë skemën e ndihmës shtetërore të parashikuar në projektvendimin e Këshillit të Ministrave, “Për përcaktimin e formave të mbështetjes nëpërmjet subvencionit për ndërmarrjet sociale”, mbështetur në nenin 10, të ligjit nr. 9374, datë 21.4.2005, “Për ndihmën shtetërore”, të ndryshuar.

2. Intensiteti i ndihmës për kompensimin e kostove shtesë të punësimit të personave me aftësi të kufizuara nuk duhet të tejkalojë 100% të kostove të pranueshme, të parashikuar në nenin 20, të VKM-së nr. 513/2018, “Për miratimin e rregullores Për kushtet dhe procedurat e dhënies dhe autorizimit të disa kategorive të ndihmës shtetërore”.

3. Ministri përgjegjës për mbrojtjen sociale, brenda datës 31 mars të çdo viti të paraqesë raport për impaktin e ndihmës shtetërore gjatë vitit paraardhës financiar. Raportet e zbatimit duhet të përmbajnë informacion të detajuar mbi shpenzimet e bëra dhe produktet e arritura.

4. Ministri përgjegjës për mbrojtjen sociale të njoftojë çdo ndryshim të planit të ndihmës.

5. Ministri përgjegjës për mbrojtjen sociale të ruajë deri në dhjetë vjet të gjitha të dhënat për zbatimin e skemës, pasi ndihma e fundit individuale të jetë dhënë, në kuadër të kësaj skeme.

6. Ky vendim të botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETAR

Delina Ibrahimaj

KORRIGJIM GABIMI MATERIAL

Në kërkesën e Agjencisë Shtetërore për Shpronësimin me nr. 122/12, datë 23.11.2022, “Për shpronësim për interes publik, për pasuritë e paluajtshme, pronë private, që preken nga realizimi i projektit ‘Rikualifikimi i Sheshit të Flamurit’, Bashkia Vlorë”, botuar në Fletoren Zyrtare nr. 157, datë 25.11.2022, bëhet korrigjimi i tabelës, si më poshtë:

LISTA EMËRORE PARAPRAKE E PRONARËVE TË PASURIVE TË PALUAJTSHME, PRONË PRIVATE, QË PREKEN NGA PROJEKTI “RIKUALIFIKIMI I SHESHIT TË FLAMURIT, BASHKIA VLORË

NR	ZK	Nr. Pasurisë	Adresa	Pronari	Lloji i Pasurisë	Sipërfaqe pronës truall	Sipërfaqe pronës ndërtëse	Sip. Truallit që preket nga projekti	Cmimi i Truallit Lekë/m²	Vlera e Truallit Lekë	Sipërfaqe Ndërtimi	Cmimi i Ndërtimit Lekë/m²	Vlera e Ndërtimit Lekë	Vlera e Truall dhe Ndërtës	Shënime
1	8603	3/33-T	Vlorë	Pavlo Cika, Fale Cika	Truall	180		180	10,903	1,962,540				1,962,540	
2	8603	3/15-T	Vlorë	Tofta Rrapi, Anita Rrapi, Alfred Rrapi	Truall	210		210	10,903	2,289,630				2,289,630	
3	8603	3/24	Vlorë	"Pespa&Athenia Alumin" sh.p.k.	Truall	360	217	360	10,903	3,925,080	217		3,300,378	7,225,458	Hipotekohet në favor të Bankës Crodins
4	8603	15/3	Vlorë	Faik Batuj	Truall	222		222	10,903	2,420,466				2,420,466	
5	8603	15/12-T	Vlorë	Miti Sholla	Truall	4		4	10,903	43,612				43,612	
6	8601	14/166	Vlorë	Hilmi Nepavishia	Truall	354		44	10,903	479,732				479,732	Kufizim- Urdhër i Regjistrimit
7	8601	14/166-Nd	Vlorë	Ndricim Çobani	Ndërtëse		102				15		582,636	582,636	Mungon marrëdhënia me truallin. Vija e shpronësimit prej 15 m2 të objektit e certifikuar. Deklaratë noteriale për dakordësimin për prejen e objektit hartuar nga dy bashkëpronarët. Akt ekspertizë për qendrueshmërinë nga realizimi i prejes së objektit Plotësim dokumentacioni.
VLERA TOTALE														15,004,074	

*Shënim: Ky dokument është gjeneruar dhe vulosur me anë
të një procedure automatike nga një sistem elektronik
(Qendra e Botimeve Zyrtare)*

	Formati 61x86/8
--	-----------------

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2022

Adresa: Rr. "Nikolla Jorga", Tiranë
Tel./fax: +355 4 24 27 004 Tel.: +355 4 24 27 006

Çmimi 352 lekë